IZHAJA OB PONEDELJKIH, SREDAH IN SOBOTAH – TELEFONI: UREDNIŠTVO 24-75, TAJNIŠTVO IN UPRAVA 21-90 – TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-135 – LETNA NAROČNINA 900 DIN, MESEČNA 75 DIN, POSAMEZNA ŠTEV. 10 DIN

LETO XIII — KRANJ, SOBOTA, 26. NOVEMBRA 1960 — ŠT. 138

GLAS

IZHAJA OD OKTOBRA 1947 KOT TEDNIK – OD 1. JANUARJA 1956 KOT POLTEDNIK – OD 1. JANUARJA 1960 TRIKRAT TEDENSKO – IZDAJA CP »GORENJSKI TISK« V KRANJU – UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR – GLAVNI UREDNIK: SLAVKO BEZNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Poljane pred 19-leti in danes

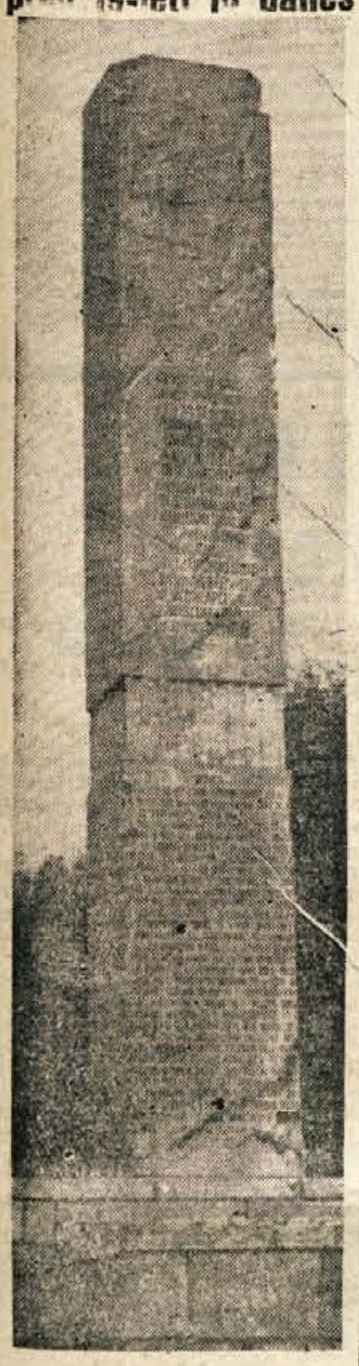

Največjo proslavo v našem okraju ob Dnevu republike pripravljajo v Poljanah. Na Dan republike bodo odkrili visok spomenik, ki bo spominjal na znano poljansko vstajo v decembru 1941. leta. Desetega decembra 1941 so v Poljanah počili prvi streli. Sledila je hajka. To je bil povod za množični odhod v partizane 12. decembra. Teden kasneje so partizani že vdrli v Poljane, 25. decembra pa je Cankarjev bataljon z močnim napadom povzročil tamkajšnji novi sovražni postojanki hude izgube. Sledile so množične aretacije, streljanje talcev in represalije proti prebivalstvu te doline. Vse to pa ni moglo več zatreti upora. Na spomeniku je vklesanih 160 imen padlih borcev in žrtev iz Poljan in bližnje okolice, večina teh so bili prvoborci.

Danes, po devetnajstih letih, ko se prebivalci Poljan skušajo oddolžiti padlim žrtvam z odkritjem spomenika, diha po tej dolini drugačno življenje. Obrati tovarne Motor, Planike, tamkajšnja kmetijska zadruga in druga dejavnost, nudi zaposlitev velikemu številu prebivalstva. Drugi se zaposlujejo v Škofji Loki in drugod. Hotavlje, Vinharje, Delnice, Malenski vrh, Zakobilk in drugi okoliški kraji, ki so bili žarišče vstaje in zatočišče partizanov pred 19. leti, so danes obnovljeni, ljudje si s pomočjo širše skupnosti izboljšujejo življenjske razmere, se selijo v dolino, v tovarne, utrjujejo nove družbene odnose, za katere so padali njihovi svojci.

29. november — Dan republike

NOVI USPEHI

Letos že sedemnajstič praznujemo največji praznik vseh jugoslovanskih narodov — rojstni dan Federativne ljudske republike Jugoslavije. Praznujemo ga obogateni z novimi izkušnjami v razvijanju in poglabljanju novih družbenih odnosov. — Sedemnajst let pravzaprav ni dolga doba, a vendar za nas Jugoslovane pomeni več kot prej mnoga, mnoga desetletja.

V petnajstih letih, kar svobodno gradimo novo domovino, smo dosegli na gospodarskem področju neslutene uspehe. — Prej nerazvita država, znana v svetu le po korumpiranem režimu in poljedelskih proizvodih, smo postali — kljub mnogim težavam, ki so nas v povojnem razvoju spremljale — industrijsko in kmetijsko razvita dežela. Po stopnji porasta industrijske proizvodnje smo med prvimi na svetu. V mnoge dežele v vseh delih sveta izvažamo naše industrijske izdelke. Tudi v kmetijski proizvodnji smo dosegli že lepe uspehe. — Sodobna mehanizacija in uvajanje drugih agrotehničnih pripomočkov, krepitev družbenih posestev in kmetijskih zadrug, razvijajoče se sodelovanje med kmetovalci in zadrugami — vse to je omogočilo, da smo dosegli in ponekod celo presegli povprečne hektarske donose v kmetijsko razvitih državah.

Vsi ti uspehi so v prvi vrsti rezultat novih, socialističnih družbenih odnosov, ki jih iz leta v leto krepimo in poglabljamo. Delavsko samoupravljanje je že zdavnaj dokazalo svojo zgodovinsko upravičenost. Postalo je močan materialni činitelj našega nadaljnjega razvoja. V našem okraju je v delavskih svetih 4032 delavcev, v upravnih odborih pa 1296. Osnova delavskega samoupravljanja se vedno bolj širi. Preko obratnih delavskih svetov in različnih komisij vključujemo nove neposredne proizvajalce v upravljanje. Z ustanavljanjem ekonomskih enot po podjetjih in z novim načinom delitve dohodka znotraj kolektiva izkoreninjamo zadnje mezdne in birokratske ostanke upravljanja z ljudmi.

Močno se je razvilo tudi družbeno upravljanje v komunah. V raznih organih družbenega upravljanja sodeluje v našem okraju vsak štirinajsti državljan. Okrepila se je tudi materialna osnova komun. Prav sedaj se pripravljajo nove spremembe v bančništvu, na področju zdravstva, socialnega zavarovanja, šolstva in prosvete in v mnogih drugih službah, ki bodo materialno še bolj okrepile komune in s tem omogočile še hitrejši razvoj družbenega samoupravljanja. Pri tem ne gre zgolj za kvantitativen proces prenašanja posameznih pristojnosti z višjih na nižje državne organe, marveč za kvalitativen premik v našem družbenem sistemu. Prenašanje novih pristojnosti in večjih sredstev na občinske ljudske odbore ne pomeni krepitev administrativnih funkcij upravnega aparata — čeprav postavlja pred te organe važne in odgovorne naloge — marveč krepitev materialne osnove komunalnega samoupravljanja. Zato bo treba še razširiti krog ljudi, ki sodelujejo v družbenih organih upravljanja v zdravstvu, šolstvu, prosveti in kulturi, socialnem zavarovanju itd. V okviru stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov, bomo morali z različnimi oblikami omogočiti, da bo vsak državljan lahko konstruktivno prispeval svoj delež k nadaljnjemu razvoju svojega kraja in vse komunalne skupnosti.

Smo v procesu vse intenzivnejšega podružabljanja vseh doslej izrazito »upravnih« služb. V okviru komunalne skupnosti uresničujemo v praksi vizijo prvih marksističnih mislecev o komuni kot resnični obliki ljudske samouprave. Ob uveljavljanju novih družbenih odnosov, ki jih te spremembe nujno narekujejo, se rušijo moralne norme in pisani ter nepisani zakoni in se ustvarjajo nove, socialistične norme in novi nepisani zakoni. Družbeno samoupravljanje je visoka šola nove socialistične družbene etike.

Ko razmišljamo o vseh teh spremembah, ki jih človek vse hkrati in v celoti ne more niti dojeti, nam šele postane jasen ogromen zgodovinski pomen II. zasedanja AVNOJ in njegovih sklepov pred sedemnajstimi leti. Ponosni na velike uspehe, ki smo jih doslej dosegli v našem družbenem in gospodarskem razvoju, zato z veseljem praznujemo rojstni dan naše ljudske države.

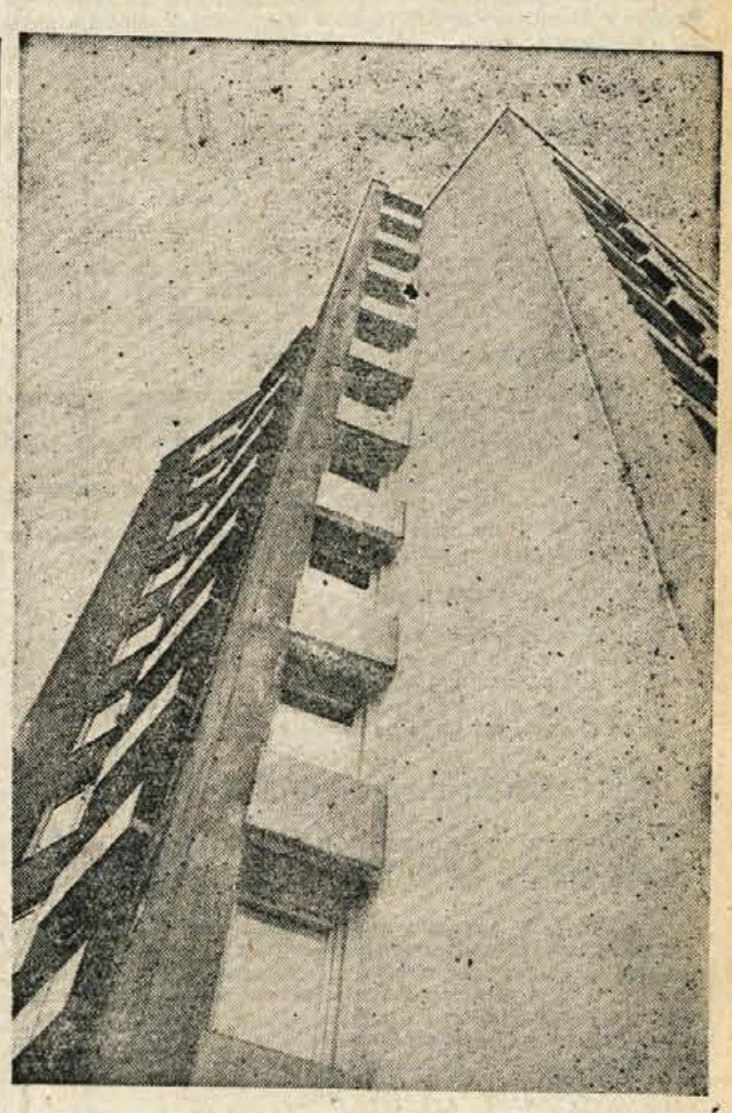

OB JESENIŠKIH DIMNIKIH SO SE V ZADNJEM ČASU, KOT SIMBOL ZMAGE ZA BOLJŠE ŽIVLJENJE, DVIGNILI PROTI NEBU TUDI VISOKI STANOVANJSKI BLOKI.

Pred Dnevom republike

Proslave po vsej Gorenjski

Samo še nekaj dni nas loči od 29. novembra, ko bomo z zastavami in delovnimi zmagami počastili ta veliki praznik vseh jugoslovanskih narodov. Vsako leto ob tem zgodovinskem dnevu proslavimo rojstvo naše Jugoslavije. Tudi letos, ko bo poteklo 17 let, odkar so položili temelj naši novi državi, se delovni ljudje širom po Gorenjski in vsej domovini pripravljajo na proslave, akademije, otvoritve novih poslopij, lokalov, klubov itd. Poglejmo, kako bodo Dan republike počastili v nekaterih naših krajih.

V **KRANJU** se posebno v zadnjih dneh živahno pripravljajo. Občinski odbor SZDL Kranj pripravlja slavnostno akademijo, ki bo danes ob 20. uri v Prešernovem gledališču. Občinstvo bo deležno velikega umetniškega užitka, saj bo imelo priliko slišati prvaka ljubljanske opere, sopranistko Vilmo Bukovčevo in basista Ladka Korošca ter recitatorja, člana SNG Ljubljana, Janeza Rohačka. Razen tega pa bodo nastopili tudi člani Delavske godbe iz Velenja. V počastitev praznika bo danes zvečer ob isti uri akademija tudi v domu Svobode v Stražišču, na kateri bodo nastopili člani DPD Svoboda Stražišče. Proslave bodo tudi po vseh šolah in posjetjih. Kot vsako leto tako tudi letos Sindikalna podružnica delovnega kolektiva »Iskra« pripravlja proslavo z bogatim in pestrim sporedom. Ob tej priliki bodo razvili sindikalni prapor, ki mu bo botroval predsednik Sindikata kovinarjev Jugoslavije, tov. Aca Icev. Za prijetno praznovanje pa je poskrbela tudi restavracija — »Iskra«. Na plesni prireditvi, ki bo danes ob 20. uri, bo igral orkester »Dobri znanci« iz Celja, s pevcema Marjano Roblek in Brankom Dobravcem ter humoristom Matevžem. Jutri, v ponedeljek in torek pa bodo igrali za ples »Veseli Kranjčani«.

V **TRŽIČU** se bodo vrstile športne in kulturne prireditve vse do praznika. Včeraj ob 15. uri se je pričelo v strelski dvorani na Rav-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Obračun dveletnega dela komunistov kranjskega okraja

Aktivno sodelovanje v družbenem dogajanju naloga vsakega člana ZK

Največja pozornost družbenemu in delavskemu samoupravljanju

Kranj, 24. novembra — Danes je v dvorani Okrajnega ljudskega odbora v Kranju končala delo dvodnevna konferenca komunistov našega okraja, ki je dala kritični obračun dela komunistov v preteklih dveh letih.

Konferenci sta v imenu Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije prisostvovala tudi tovariša Stane Kavčič in Boris Ziherl, nadalje člana Izvršnega sveta LRS Miran Košmelj in Tone Fajfar, sekretar okrajnega komiteja Nova Gorica Tine Remškar, zvezni in republiški poslanci, člani prejšnjega okrajnega komiteja ZK, predstavniki JLA, mnogi gosti in 251 izvoljenih delegatov.

Razen obširnega poročila, ki je bilo razposlano delegatom že vnaprej, je v začetnem, plenarnem delu konference sekretar okrajnega komiteja Janko Rudolf prebral uvodni referat o aktualnih problemih Zveze komunistov.

Nato je govoril organizacijski sekretar Andrej Levičnik o nekaterih oblikah dela organizacij ZK v podjetjih, v občinskih vodstvih in v osnovnih organizacijah. — Vinko Hafner je poudaril, da so v sklopu nadaljnjega razvijanja komunalnega sistema potrebne določene organizacijske spremembe s krepitvijo občin ter vzporednim uveljavljanjem vseh demokratičnih organov v komuni. Na dopoldanskem delu konference je govoril še Jakob Žen o nalogah komunistov v organizacijah Socialistične zveze delovnih ljudi.

Popoldne so se delegati razdelili v tri komisije, ki so ločeno razpravljale o določenih problemih. Največ se jih je vključilo v raz-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pozdrav mladim pionirjem!

Kranj, 25. nov. — Iz Bohinjske Bele, iz Škofje Loke, iz Preddvora in iz drugih krajev sporočajo o pripravah na posebne svečanosti, ki jih pripravljajo po šolah v glavnem za jutri, soboto, 26. nov., ob sprejemu cicibanov v pionirske organizacije. Kot je predvideno bo letos stopilo v pionirske vrste 2479 otrok in bodo vsi pionirski odredi v okraju vpljučevali v svojih organizacijah skupno nad 13.000 članov.

Starešinski sveti Društva prijateljev mladine in šolski odbori so se letos želo dobro pripravili na te svečanosti. Praznik Dneva republike, ki je hkrati tudi Dan pionirjev, bo letos dobil posebno obeležje. S prispevki raznih podjetij, staršev in organizacij, so skorajda povsod pripravili novim pionirjem poleg značk tudi rdeče rutke, ponekod celo baretke in druge rekvizite. Mnoge šole že danes krasijo prostor, kjer bodo jutri pionirji zaprisegli. Nekatere šole pripravljajo tudi primerno pogostitev, razne recitacije, govore v pozdrav mladim državljanom ob njihovem vstopu v pionirsko organizacijo.

Ta dogodek je vsekakor pomemben. Z zaprisego stopajo naši najmlajši prvič v organizacijo. Na prsa si bodo pripeli značko prve organizacije v njihovem življenju. Pionirski odredi so prva stopnja, kjer se mladi državljani začno uveljavljati v našem družbenem razvoju, kjer se uvajajo k samoupravljanju in aktivnemu zavestnemu in samostojnemu delovanju v javnem življenju. Njihov pristop v pionirske vrste pomeni prav ob Dnevu republike vsakoletno pomladitev prvih vrst v veliki stavbi samouprave, v naši novi družbi svobodnih ljudi.

Zato naj velja mladim pionirjem ob tej svečanosti še poseben pozdrav!

OBRAZI IN POJAVI

Privatno mnenje

Ondan, po zboru SZDL, sva se z Lojzetom nekoliko zaklepetala. Včasih, ko sva bila še fanta, sva bila vedno skupaj. Sedaj pa je postalo življenje tako pestro, da se ne srečava več tako pogosto.

Po običajnem uvodu: »Kako se kaj imaš?« itd., je Lojze začel pripovedovati tudi o razmerah v njihovi vasi.

»Zadnjič smo na zboru volivcev precej govorili o cesti. Posebno dva bratranca sta si — sta si močno prizadevala, da bi na vsak način cesto popravili in dogradili tja do njunih kmetij. Pravzaprav imajo v tistem predelu trije kmetje svoja posestva. In sedaj hočejo, da bi jim vsa vas gradila cesto. Doseči želijo, da bi zbirali po vasi prispevke zanjo, da bi sprejeli na zboru volivcev delovne obveze za gradnjo tiste ceste itd. Da pa bi zbrali denar in material za dograditev prostorov za sestanke krajevne organizacije SZDL in drugih organizacij, ki pa bi bili res koristni in potrebni za vse vaščane, o tem pa nista hotela niti slišati.«

Tako se je hudoval Lojze.

»Kako pa, da takih stvari nisi povedal prej, na zboru? Zakaj molčiš prav tam, kjer je treba stvari povedati in se o njih pogovoriti?«

»Kaj bi pravil! Nič ne bi zaleglo, vem. Končno pa je to moje privatno mnenje in ga ne maram vsiljevati drugim,« je dodal Lojze.

Dolgo sva se pogovarjala in skorajda spričkala o tem. Lojze nikakor ni hotel razumeti, da je v naši družbeni ureditvi, v pogojih poglabljanja socialistične demokracije in družbene samouprave, važno prav osebno mnenje vsakega posameznika. Venomer je trdil svoje: da se ne mara nikomur zameriti, da tudi če kaj reče nič ne zaleže, da imajo tako le nekateri besedo.

Na srečo pa je ljudi s takimi mnenji vsak dan manj. Na zborih, na sestankih in povsod drugod, ljudje vsak dan bolj sproščeno in odkrito govore.

K. Makuc

TE DNI PO SVETU

KOČA POPOVIČ NA DUNAJU

Državni sekretar za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović je v četrtek prispel na tridnevni uradni obisk v Avstrijo. Na jugovzhodni železniški postaji ,okrašeni z jugoslovanskimi in avstrijskimi državnimi zastavami, so jugoslovanskega državnika pozdravili in mu zaželeli dobrodošlico zunanji minister dr. Kreisky, državni sekretar v zunanjem ministrstvu dr. Gschnitzer, načelnik političnega oddelka v zunanjem ministrstvu dr. Wodak in drugi ugledni avstrijski funkcionarji.

OBISKI V ITALIJI

Britanski premier Macmillan in zunanji minister lord Home sta zaključila svoj obisk v Rimu. Včeraj pa sta prispela v Rim francoska državnika Debre in Couve De Murville, po komentarjih sodeč manj dobrodošla od prvih dveh. Na dnevnem redu bodo v glavnem ista vprašanja, ki so bila predmet italijansko-britanskih razgovorov. Italijansko britanski razgovori so se zaključili brez kakih posebnih sklepov in iz uradnega komunikeja je celo izpadla običajna formula »o popolni skladnosti stališč«, vendar bi bilo po vsemu sodeč napačno sklepati, da so bili razgovori brezplodni.

GOSPODARSKI VIDIKI RAZOROŽTVE

V ekonomskem odboru razpravljajo o decentralizaciji gospodarske in socialne dejavnosti OZN in o krepitvi njenih regionalnih gospodarskih organov. Preden so začeli razpravljati o tem je odbor sprejel osnutek resolucije, katere namen je omogočiti širše dojemanje gospodarskih vidikov razorožitve in povezanosti gospodarskih problemov z razorožitvijo. Med razpravo so poudarili, da se nerazvite države zlasti zanimajo za gospodarski vidik razorožitve in obravnavajo ta problem kot ne tako daljno realno možnost.

STRANKA PODPIRA NATO

Kongres socialno demokratske stranke Zahodne Nemčije je sprejel resolucijo, s katero stranka podpira politiko Atlantske zveze, hkrati pa tudi zahteva, naj ostane atomski klub omejen na sedanje tri člane. Glede atomske oborožitve Bundeswehra se je kongres omejil na zahtevo, naj vlada ne deluje v tej smeri.

Ljudje in dogodki

Argumenti sile

Poročila, ki te dni prihajajo iz Konga povedo, da se je položaj v tej afriški deželi spet nevarno zaostril. Hkrati je Generalna skupščina s 53 proti 29 glasovom in 19 vzdržanim, potrdila akreditive Kasavubujeve delegacije v Združenih narodih. Spričo take odločitve je komisija za pomiritev spet odložila odhod v Leopoldville, iz komisije pa je razen delegatov Gane in Gvineje, izstopil še delegat republike Mali.

Vse to so podatki, ki kažejo, da se razvija kongoška kriza v nevarno in škodljivo smer. Zaradi tuje intervencije — predvsem s strani Belgije in ZDA — so se tako v Kongu samem kot v Združenih narodih, uveljavili tisti elementi, ki jim ni do konstruktivne rešitve kongoške krize.

Iz Leopoldvilla javljajo o terorju, ki ga izvajajo nad prebivalstvom in pripadniki OZN oborožene tolpe polkovnika Mobutuja. V zadnjih dneh so Mobutujevi vojaki odvzeli predstavnikom OZN preko 40 avtomobilov. Med drugimi so napadli tudi jugoslovanskega vodnika Mačkiča, ki pripada četam ZN v Kongu. Razen tega so več uradnikov ZN zaprli in jih mučili. Višek je dosegla njihova samovolja, ko so se pred ganskim veleposlaništvom spopadli s četami ZN in pregnali iz dežele ganske diplomate. Po zadnjih vesteh pa nameravajo izgnati iz dežele diplomatske predstavnike še nekaterih drugih držav.

Pobuda za te akcije polkovnika Mobutuja je nedvomno prišla od zunaj. Teror v Leopoldvillu je samo odraz pritiska, ki so mu bile izpostavljene delegacije neodvisnih afriških dežela — in tudi druge delegacije — v Združenih narodih, ob razpravi o kongoškem predstavništvu v tej svetovni organizaciji. Zaradi takega pritiska se je kar 10 delegacij afriških držav izjavilo v prid Kasavubuja in le 6 proti, medtem ko se dve delegaciji sploh nista udeležili seje.

Taka »rešitev« kongoškega predstavništva na liniji Kasavubu-Mobutu seveda najbolj ustreza tistim silam v svetu, ki žele preko njiju uveljaviti svoje interese v Kongu. Zato so se te sile odkrito postavile proti svobodno izvoljenemu kongoškemu parlamentu in proti legalni vladi, čeprav se sicer kaj rade sklicujejo na svojo demokracijo in parlamentarno tradicijo. Kapitulacija Združenih narodov pred pritiskom teh sil pomeni zmago neokolonializma, kar vsekakor ne bo prispevalo h krepitvi zaupanja mladih, neodvisnih dežela do OZN. Indijski premier je prav zategadelj še pred glasovanjem o kongoškem predstavništvu v ZN opozoril, da se prav v Kongu in na vprašanjih Konga odloča usoda OZN.

Tak razvoj položaja pa ima še druge negativne posledice. Komisija za pomiritev, ki bi lahko nedvomno odigrala pozitivno vlogo pri urejanju notranjih sporov v Kongu, še vedno ni odpotovala iz New Yorka. Zaradi zadnjih dogodkov sta iz komisije izstopila že predstavnik Gvineje ih Malija in grozi nevarnost, da bo komisija razpadla. Po izjavi delegata Gvineje obstaja celo neko pismo, ki ga je Kasavubu poslal generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu, v katerem ostro nasprotuje prihodu komisije za pomiritev v Kongo.

Če se bodo ob tem uresničile še napovedi, da bodo Združeni narodi zaradi finančnih težav morali umakniti svoje čete iz Konga, potem bo to že drugi poraz te organizacije in druga zmaga tistih sil, ki jim ni do pomiritve v tej afriški deželi, še manj pa do uveljavljanja dejanskih teženj tamošnjega ljudstva in njegovih dejanskih predstavnikov.

Republiška konferenca strokovnjakov DOZ

Zavarovanje živali

Od 21. do 23. novembra se je v hotelu »Pod voglom« v Bohinju posvetovalo okoli 50 strokovnjakov DOZ in veterinarjev, ki sodelujejo pri zavarovanju živine po vsej Sloveniji. Na posvetovanju so razpravljali o poenostavitvi dela pri skupinskih zavarovanjih živine, o znižanju stroškov v administraciji, o urejanju premij za zdravljenje, o znižanju škodnega procenta, o ukrepih proti tistim mesarskim podjetjem, ki zasilne zakole zavarovanih živali izkoriščajo za neupravičene dobičke itd.

Zavarovanje živali je težka in odgovorna naloga, saj je to zavarovanje vezano na posebne preglede in še na niz težkoč, ki jih druge panoge zavarovanja ne poznajo. Zavarovanje živine ima tudi socialni pomen, vključeni preventivni ukrepi proti raznim boleznim pa dvigajo naše zavarovanje živine daleč nad raven klasičnih kapitalističnih zavarovanj.

Razširjeni načini zavarovanja živine omogočajo veterinarski in kmetijski službi odkrivanje žarišč kužnih bolezni in tako kažejo smernice za delo preventivne veterinarske službe.

Na Gorenjskem se je zavarovanje živine v povojnih letih zelo razširilo in doseglo lepe uspehe. Lahko pa rečemo, da zavarovanje živine ni deležno takega razumevanja in podpore merodajnih forumov, kakšnega bi zaradi svojega pomena tudi zaslužilo.

Aktivno sodelovanje

v družbenem dogajanju naloga vsakega člana Zveze komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)

pravo o delavskem samoupravljanju.

Na današnjem, ponovnem skupnem sestanku so delegati najprej poslušali poročila o delu komisij. O delu komisije za delavsko samoupravljanje je poročal Štefan Kadoič, o delu komisije, ki je razpravljala o nalogah komunistov v družbenem upravljanju v komuni, je poročal Jakob Žen, Smilja Gostiševa pa je prebrala poročilo o glavnih problemih, o katerih so delegati razpravljali v komisiji za ideološko-politična ter organizacijska vprašanja.

Nato je govoril še predsednik OK LMS tovariš Zdravko Krvina o nalogah komunistov v mladinskih organizacijah, Maks Krmelj pa o odnosu, ki bi ga morali zastopati komunisti pri nadaljnjem utrjevanju in reorganizaciji kmetijskih zadrug.

Na koncu so izvolili nov okrajni komite in revizijsko komisijo. V pismu, ki so ga poslali generalnemu sekretarju ZKJ tovarišu Titu, zagotavljajo, da se bodo še vnaprej zavzemali za vsestranski razvoj komunalnega sistema in samoupravnih organov kot nosilcev novih družbenih odnosov. — Pozdravno pismo so poslali tudi sekretarju IK CK ZK Slovenije Mihi Marinku.

Novi okrajni komite in revizijska komisija

Okrajni komite: Rudolf Janko, Bavdek Dušan, Bernik Stane, Bergant Jože, Bertoncelj Ivan, Božič Ida, Cerkovnik Ivan, Čuden Janez, Debeljak Ivanka, Djukanović Dušan, Eržen ing. Janez, Globočnik Rok, Glušič Miha, Gostiša Smilja, Hafner Darinka, Hafner Tone, Hafner Vinko, Jelovšek Ciril, Jensterle Albin, Jere Franc, Kadoič Štefan, Kavčič Tomaž, Kobal Svetko, Košir Martin, Krvina Zdravko, Levičnik Andrej, Logar Vladimir, Menard Stana, Mlakar ing. Franc, Mihelič Stane, Naglič Peter, Nemec Štefan, Polajnar Milka, Pintar Marija, Rakovec Franc, Saksida Ivan, Šolar Marija, Tomažin Zdravko, Tribušon Milan, Verbič Andrej, Zavrl Cilka, Žakelj Milan, Žen Jakob.

Revizijska komisija: Dijak Franc, Gril Danila, Marinko Valentin, Peraič Vladimir, Simčič Mihela, Boštjančič Angela, Trojar Janez.

Nov komite se je že sestal in ponovno izvolil za sekretarja tovariša Janka Rudolfa.

ZA DAN REPUBLIKE - po vsej Gorenjski proslave

(Nadaljevanje s 1. strani)

nah tekmovanje z zračno puško. Nastopile so ekipe sindikalnih podružnic, društev in družbenih organizacij. Ob 20. uri pa je bila slavnostna akademija v Cankarjevem domu, na kateri sta sodelovala TVD Partizan in DPD Svoboda Tržič. Za danes ob 19. uri pa pripravlja akademijo KUD Lom, in sicer v osnovni šoli v Lomu. Jutri popoldne prirede člani avtomoto društva Tržič lov na lisico. Zvečer ob 19. uri pa bo akademija v Kovorju. V strelski dvorani na Ravnah pa bo še istega dne finalno tekmovanje za pokal med posameznimi strelskimi ekipami. Tekmovanje prireja Občinski odbor ZROP Tržič. Nadalje bodo v torek, ob 14. uri, cestno hitrostne dirke okoli Tržiča, istega dne pa se bo zaključilo kegljaško tekmovanje med sindikalnimi podružnicami, ki se je pričelo že 21. novembra.

Da bi Dan republike v **škofjeloški občini** čimlepše proslavili, se po vseh kulturno-umetniških društvih in ostalih organizacijah, kakor tudi po podjetjih in šolah skrbno pripravljajo. V **ŠKOFJI LOKI** člani DPD Svoboda pripravljajo svečano akademijo z bogatim programom. Nastopila bosta dva pevska zbora in sicer iz Virmaš in iz Loke. Občinski komite pa skupno s TVD Partizan organizira za ta dan tek po mestu, šahovsko prvenstvo posameznikov in tekmovanje v namiznem tenisu. Po vseh manjših krajih bodo prosvetna društva skupno s šolami pripravila samostojne programe za kulturne prireditve. Po hribih pa bodo zakurili kresove.

Največji dogodek pa bo 29. novembra popoldne v Poljanski dolini. Tu bo odkritje spomenika padlim borcem NOB in žrtvam fašističnega terorja. To bo eden najlepših spomenikov v tem delu Gorenjske.

Kulturni program so pripravili recitatorji, godba na pihala in pevski zbor. Po proslavi bo partizansko rajanje.

V ponedeljek, 28. novembra, bo v kino dvorani v **RADOVLJICI** centralna akademija ob sodelovanju članov KUD »Anton Linhart«. Krajevni odbori Socialistične zveze bodo poskrbeli, da bodo svečane akademije tudi v Lescah, Begunjah, v Kropi, Podnartu, v Kamni gorici itd.

Tudi na **JESENICAH** se bodo v teh dneh vrstile v počastitev Dneva republike številne prireditve. Danes in jutri bodo proslave po podjetjih in šolah. V ponedeljek, 28. novembra, bo ob 9. uri otvoritev samopostrežne trgovine na Javorniku, ob 10. uri pa prav tako otvoritev samopostrežne trgovine na Plavžu. Istega dne zvečer bo v »Cufarjevem gledališču« ob 19.30 akademija, združena z gledališko predstavo »Globoko so korenine«. Najzaslužnejši delavci jeseniške občine bodo ob zaključku prejeli odlikovanja. Na sam praznik pa bodo organizirali avtobusne izlete na Vršič, Krvavec in Mežaklo.

Na **BLEDU** bo centralna proslava v kino dvorani, in sicer danes ob 20. uri, v organizaciji Občinskega odbora SZ. V kulturnem sporedu bo sodeloval tudi blejski pevski zbor. Posamezni krajevni odbori pripravljajo proslave tudi v Gorjah, Bohinjski Beli in v Ribnem.

M. F.

PRED OBŠIRNIMI NALOGAMI

Pretekli teden je bila skupna seja upravnega odbora Kranjskega akademskega društva in predstavnikov mladinske organizacije LM Gimnazije Kranj. Na sestanku so obravnavali program dela društva do občnega zbora in nekatere možnosti sodelovanja kranjskega akademskega društva s kranjsko Gimnazijo. Bili so mnenja, da bi bilo tako sodelovanje v nekaterih smereh dokaj koristno. Društvo pripravlja do svojega občnega zbora tri zanimiva predavanja med njimi bo verjetno najzanimivejše predavanje Vitka Muska o filmu. Nameravajo pripraviti tudi celodnevni izlet v Begunje ter nekaj športnih tekmovanj.

Sekretar OK Janko Rudolf je za uvod v konferenco prebral zbranim komunistom svoj referat

MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA

Mnogo dobrih pobud v vsakem krajevnem odboru

Ko je bil v letu 1955. sprejet zakon o ureditvi občin in okrajev — smo dobili tudi nove organe družbenega samoupravljanja v naseljih — krajevne odbore. Po daljšem obdobju njihovega obstoja lahko že ocenjujejemo mnjihovo delo. Predvsem lahko ugotovimo, da so se krajevni odbori izkazali kot tisti družbeni organ samoupravljanja v naselju, ki je najbolj sposoben reševati lokalne probleme. Krajevni odbori največ prispevajo predvsem pri vzdrževanju cest, popravilu mostov, javnih vodovodov, kanalizacij, ureditvi razsvetljave, urejanju pokopališč in pri drugem. — To so področja, kjer ljudje v največji meri in radi pomagajo s prostovoljnim delom in s samoprispevki. Ko govorimo o krajevnih odborih, pa je treba poudariti, da je nujno treba razširiti njihovo delovno področje tudi na socialno problematiko, na pomoč pri vzdrževanju hiš, na kulturno-prosvetno dejavnost v naselju in podobno.

Poglejmo, kaj smo zvedeli o delovanju KO v bohinjski občini v Nomnju in v Poljanski dolini v Gorenji vasi.

V Bohinjski občini je 6 krajevnih odborov. Naš načrt, da bi o delu, katerega izmed njih zvedeli pri vaščanih, ki niso odborniki se je na več mestih izjalovil, ker ti o delu odbora niso ničesar vedeli. Dogajalo se je celo, da so nas posamezniki začudeno pogledovali — ker niti tega niso vedeli, da je v njihovem kraju tak odbor. Ta ugotovitev nas navaja na razne pomislike. Morda se ljudje v teh krajih ne zanimajo za delo svojih KO in tedaj to delo brez podpore ostalih vaščanov nikakor ne more biti povsem uspešno. Možno je tudi, da je KO tako zelo nedelaven, da o njem res ni mogoče ničesar vedeti. Ne izključujemo pa tudi možnosti, da smo v vseh primerih naleteli prav na ljudi, ki se za dogajanja v svojem kraju pač ne zanimajo. Tudi v **Nomnju** ni šlo po našem načrtu, zato smo se obrnili kar na predsednika KO **Jožeta Burjo.**

Na vprašanje o delu njihovega odbora je povedal, da ima odbor 9 članov, ki so po večini mladi in čutijo, da ljudje z nezaupanjem gledajo na njihovo delo in sklepe. Prav v tem išče predsednik tudi delno opravičilo za manjše uspehe njihovega dela. Do sedaj so se 7 krat sestali in razpravljali predvsem o tem, kako bodo uporabili dotacijo ObLO v višini 70.000 din. Organizirali so popravilo nekaterih lokalnih poti in premenjali drogove na električnem omrežju. Prav tako so oskrbeli načrte za gradnjo vodovoda. Menijo, da bi lahko začeli tudi gradnjo samo, če bi vaščani prepustili organizacijo zbiranja sredstev in začetnih del KO. Tako pa so ustanovili poseben iniciativni odbor in je sedaj vsa stvar nekoliko zamrla. Poklicali so tudi komisijo, da je pregledala možnosti za regulacijo potoka Bezdene, ki sedaj večkrat poplavlja in odnaša rodovitno zemljo.

Problemov je v Nomnju torej dovolj, KO odbor se je polotil kar vseh. Brez dvoma bi jih ob pomoči in razumevanju vaščanov in ob večjem sodelovanju z ostalimi organizacijami v vasi, tudi izpeljal.

Ko smo se te dni mudili v Poljanski dolini, smo tudi v **Gorenji vasi** povpraševali tamkajšnje vaščane, naj nam kaj povedo o dosedanjem delu in o nalogah njihovega odbora. Možakar, ki sem ga srečala pred pisarno krajevnega urada ni bil nič kaj zgovoren. Zato sem se napotila kar v prvo hišo. Tu sem našla tovarišico **Pipanovo.**

V pogovoru z njo sem zvedela, da so naloge krajevnega odbora zelo obširne, da pa je njegovo delo usmerjeno predvsem na področje urejanja komunalnih vprašanj. Pri tem so nekateri prebivalci zares veliko pomagali in tudi prispevali po svojih možnostih, seveda pa jih je nekaj, ki še danes stoje ob strani, češ da imajo lastne vodovode in nočejo priznati, da ti niso trajni in kar je najvažnejše, da so nehigienični. Nadalje mi je tovarišica Pipanova pripovedovala na zboru volivcev, kjer so vaščani govorili o javni razsvetljavi, za katero so načrti že izdelani, in zagatovljena delna sredstva. — Tudi lokacija za gradnjo bencinske črpalki je že določena. Končno so v Gorenji vasi ustanovili tudi servisno delavnico, ki nudi prebivalcem razne usluge. Gradijo tudi nov most čez Soro. Stari se je letos v oktobru zaradi velikih poplav porušil. — Izvedela sem, da bo most, ki je za Gorenjo vas zelo pomemben, v najkrajšem času dograjen.

Ker smo se zanimali za njeno sodelovanje v javnem življenju v Gorenji vasi, nam je povedala, da so tu prav v teh dneh zaključili s krvodajalno akcijo prebivalcev Poljanske doline, katere organizator je bila. Iz vasi Sovodenj, Trebija, Hotavlje, Leskovica, Gorenja vas, Poljane in Javorje je bilo prijavljenih 510 krvodajalcev. Člani transfuzijske ekipe iz Ljubljane so vzeli kri 431 vaščanom.

Z mladinske konference v Ratečah

Obširen program

Sodelovanje v krožkih — Organiziranje predavanj in tečajev

V soboto, 12. novembra, je bila v Kulturnem domu v Ratečah redna letna mladinska konferenca. V slavnostno pripravljeni dvorani se je zbralo precejšnje število mladink in mladincev. Navzoči so bili tudi predstavniki vseh množičnih organizacij in sekretar LMS iz Škofje Loke.

Delovanje v omenjenem aktivu se je v zadnjem času zelo poživilo. Njegovi člani sodelujejo v dramski, tamburaški, pevski in namiznoteniški sekciji. Prihodnjo pomlad nameravajo urediti zemljišče pri Pilarni za odbojkarsko igrišče in še nadalje sodelovati pri vseh sekcijah. Pripravili bodo zabavo in si s pridobljenim denarjem uredili sobo za igranje namiznega tenisa.

Skupno z drugimi organizacijami bodo sodelovali pri graditvi nove mesnice. Sodelovanje želijo utrditi z vsemi množičnimi organizacijami.

Nekateri so želeli tudi ustanovitev likovnega krožka, ker je zanimanje zanj precejšnje. — Tudi mladih strelcev imajo dovolj, le sredstev za nabavo pušk nimajo.

Iz referata tovariša Janka Rudolfa

Zveza komunistov je politično odgovorna za vse, kar se dogaja v kolektivu

Na okrajni konferenci Zveze komunistov v Kranju, ki je bila pretekło sredo in četrtek, je referat prebral sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov Kranj tovariš JANKO RUDOLF.

Med drugim je dejal, da med poglavitne naloge, ki bodo v bodočem delu terjale od komunistov povečano aktivnost, spadajo vsi problemi, ki so povezani z burnim procesom nadaljnje rasti organov delavskega upravljanja v delovnih kolektivih. V zadnjem času se povečuje materialna osnova delavskega upravljanja, krepi se samostojnost gospodarskih organizacij, odpirajo se velike možnosti za dolgoročno perspektivno gospodarjenje tako, da vsak delovni kolektiv vnaprej lahko planira svoj gospodarski napredek istočasno z dvigom osebnega in družbenega standarda.

Najvažnejše pri tem je, da bodo delovni kolektivi z večjo produktivnostjo in boljšim gospodarjenjem ustrezno povečali dohodek, to pa se pravi večji osebni dohodek in več skladov, ki jih bodo delili po svojem preudarku, tako za potrebe standarda, kakor tudi za modernizacijo in napredek same proizvodnje, kar naj zagotovi vsestranski razvoj tudi za prihodnji čas. Pri tem se sam od sebe vsiljuje zaključek, da je vprašanje nadaljnje decentralizacije na ekonomske enote in naprej do manjših obračunskih mest ena najvažnejših nalog, ki jo bo treba zelo odločno reševati.

Še vedno se namreč srečujemo s pojmovanji, ki kažejo, da ni dovolj jasnosti o tem kaj pomeni razdeliti podjetje na manjše enote, ki naj gospodarijo na podlagi osnovnih ekonomskih elementov, to pa je najmanj s skladom za osebne dohodke ob upoštevanju stroškov proizvodnje, čimbolj samostojno. Še vedno ponekod mislijo, da je najvažnejše postaviti — in da je to tudi vse — realne norme, čimbolj precizno določiti premije in morda še določiti po možnosti pravilne kriterije za delitev tistega dela dohodka, ki nastane zaradi boljšega gospodarjenja. Zato je razumljivo, da se ob takem gledanju na stvari smatra odstotek del, ki so kakorkoli povezana z merili za ugotavljanje osebnega učinka, za edino merilo uspešnosti »stimulativnejšega nagrajevanja«. Ker je v večini podjetij kranjskega okraja plačevanje po normah, akordih itd. že precej tradicionalno, seveda ni posebnih izgledov za bistven napredek, če bi ostali samo pri tem. Nujno je torej priti do bistvene preorientacije. Sprijazniti se moramo z ugotovitvijo, da je izpolnjevanje sistema nagrajevanja po učinku sicer lahko bolj spodbudno, da tudi lahko povzroči boljši gospodarski uspeh, da pa ne spreminja dosti na stvari pri odpravljanju starih odnosov v proizvodnji. Gre namreč za tole: povezovanje osebnega interesa z interesom vsega kolektiva je prešibko, da bi lahko bistveno vplivalo na položaj vsakega posameznega proizvajalca, če je ta povezan samo z boljšimi ali slabšimi uspehi vsega podjetja. To je samo kar zadeva gmotni interes vsakega člana kolektiva, pa niti ni najvažnejše. Najvažnejše pri tem je nekaj drugega, in sicer to: kako odpravljati vse tiste mezdne elemente, o katerih je bilo govora, kako odpraviti elemente ukazovanja, podrejenosti v družbenem smislu, ki je ostanek klasične delitve dela med izvrševalci in med tistimi, ki ukazujejo. Tu pridemo do bistva problema zaradi česar govorimo o družbeni in ekonomski nujnosti decentralizacije. Gre namreč za to, da v manjših enotah, kjer lahko merimo skupni učinek tega manjšega kolektiva, njemu samemu prepuščamo odločanje o vseh zadevah. Na tak način spreminjamo odnose med posameznimi enotami, kakor tudi odnose enot do celega kolektiva v popolnoma drugačne od teh, ki jih poznamo sedaj.

Skratka, pred nami se odvija intenziven proces, ki je nadaljnja demokratizacija, decentralizacija v odločanju in dejansko vključevanje v upravljanje celotnega kolektiva, ki ni odvisno samo od družbene zavesti in politične zrelosti, ampak tudi od ekonomskih interesov neposrednih proizvajalcev. Ko je tovariš Janko Rudolf govoril o delovni disciplini, je še posebej poudaril, da se družbena in delovna disciplina spreminja iz pokorščine v objektivno zavestni činitelj, ki ustvarjalno povezuje vsakega posameznika v celoto in ga vključuje v aktivno sodelovanje pri reševanju vseh tistih vprašanj, ki so v interesu tako posameznika kot vsega kolektiva in vse naše družbene skupnosti.

Zlasti sindikati so v kranjskem okraju v tej smeri že veliko naredili. Gospodarski uspehi in dosežki v izboljšanju standarda so v podjetjih, kjer so krenili po poti decentralizacije, že lepo vidni. Tudi v odnosih med ljudmi v proizvodnji je prav pri njih opazen bistven napredek. Pri tem se pa ne moremo znebiti občutka, da gre vse to vendar prepočasi če pri tem upoštevamo vse pogoje, tako tehnično-ekonomske kakor tudi kadrovske, ki jih v našem okraju imamo.

Tovariš Rudolf je dejal, da je stvar načelno popolnoma jasna. V gospodarski organizaciji imamo organe upravljanja, ki samostojno v okviru zakonov in pristojnosti upravljajo s celim podjetjem, imamo sindikalno organizacijo, ki dela samostojno, imamo mladinsko organizacijo in strokovno upravo podjetja s svojimi strokovnimi službami in nižjimi organi. Zveza komunistov nima nobenih upravnih pristojnosti. Druge organizacije niso transmisija Partije, kljub temu pa je Zveza komunistov politično odgovorna za vse kar se v kolektivu dogaja. Tu moramo poufdariti politično odgovornost komunistov, ker je v našem sistemu odgovornost državljanov za svoje delo določena. V programu in statutu Zveze komunistov je ena temeljnih dolžnosti članov aktivno delo v ostalih organizacijah in organih. To se pravi, da bi delal grobo napako tisti, ki bi iskal delitev dela med Partijo in drugimi. Nasprotno pa politična odgovornost organizacij Zveze komunistov pomeni, da morajo neprestano skrbeti za to, da se bodo njeni člani povsod aktivno borili za vsa tista načela in konkretne odločitve, ki so v duhu Programa in našega socialističnega razvoja.

Ljudi moramo pritegniti k delu in sodelovanju ne samo kadar gre za boljše izpolnjevanje vseh nalog, temveč tudi takrat ko se odloča, se pravi k upravljanju. To je mogoče praktično uresničiti samo tako, da se odločanje v najrazličnejših oblikah približa neposrednim proizvajalcem.

V nadaljevanju svojih izvajanj je tovariš Rudolf dejal, da je ena osnovnih stvari, ki jo moramo čimprej odpraviti, tudi med komunisti, v praksi precej razširjena delitev na politike, tehnike, ekonomiste in ne vemo kaj še vse. Že tako ne moremo točno razmejiti kje se neha tehnika in začne politika ter obratno, saj bi težko našli probleme te vrste, ki bi ne bili hkrati tudi zelo važni politični problemi. Očitno je po vsem tem, da bo v bodoče nujno potrebno v delu organizacij in komitejev Zveze komunistov celovito in zlasti izrazito politično obravnavati prav vsa vprašanja in ob tem določiti stališča, ki so potem obvezna za vse člane, kjerkoli se pač nahajajo, ne da bi seveda sprejemali sklepe, ki so domena samoupravnih organov itd. Pojem partijske discipline v duhu demokratičnega centralizma je treba dvigniti na višji nivo, skladno s tem tudi odgovornost komunistov do svoje organizacije, obenem pa mora biti organizacija vsakemu komunistu tisto mesto, kjer bo lahko dobil odgovore na vsa vprašanja.

Člani konference ZK so o nekaterih problemih razpravljali tudi ločeno: v treh komisijah. Na naših slikah sta komisija za ideološko politična (zgoraj) in komisija za družbena in komunalna vprašanja

Kaj in kako proizvajamo

(Iz diskusije člana Izvršnega komiteta CK ZKS Staneta Kavcica na letni konferenci komunistov okraja Kranj)

Pred zaključkom dvodnevnega dela okrajne konference ZKS za okraj Kranj se je javil k besedi tudi STANE KAVČIČ, ki je prisostvoval celotnemu poteku konference.

Najprej je govoril o pojmu socialističnih odnosov, kar je, kot je dejal, še marsikomu nejasno. To je boj za idejno osvobajanje človeka vsega, kar ga teži, tako da bi čimprej in kar najzavestneje ne le sodeloval kot enakopraven član družbe v skupnem proizvodnem procesu in dogajanju, marveč da bo on tu tudi v resnici odločal. Se pravi, da ga je treba osvobajati od raznih ostankov preteklosti kot na primer hlapčevstva, sebičnosti in podobnega ter dvigati v ljudeh splošno obzorje, srčno kulturo itd.

Zatem je govoril o nekaterih gospodarskih ukrepih v prihodnosti, ki bodo v naši proizvodnji zahtevali določene spremembe. Se vse preveč poudarjamo količino proizvodnje v gospodarstvu, kar je bilo naše geslo pred leti. Sedaj se je treba preusmeriti, in to zelo hitro, na višjo stopnjo razvoja in se vprašati: kaj in kako proizvajamo, pod kakšnimi pogoji, po kakšnih cenah, ali proizvajamo dobro, praktično, sodobno ali ne itd. Doslej so marsikatere objektivne ali pa subjektivne slabosti v proizvodnji zameglene z raznimi instrumenti, predpisi, z devizno politiko in podobno. V prihodnje bo treba vse to postopoma odpravljati in se pripravljati na svobodno konkurenco z drugimi proizvajalci na notranjem kakor tudi na zunanjem trgu. Takrat bo marsikatero podjetje, ki je danes rentabilno, prišlo v težave ali pa obratno. Zato se je prav na te nujne spremembe, ki bodo dejanski pokazatelj naše moči in sposobnosti, treba že danes pripravljati. Prav tu pa je veliko delo komunistov. Treba je to neizogibno zakonitost tolmačiti v kolektivih in pripravljati same proizvajalce na te in nekatere druge spremembe, ki bodo nujno sledile na sproščenem tržišču.

S konference SZDL na Bledu

Za ves Bled ena krajevna organizacija SZDL

Na Bledu so na konferenci Socialistične zveze, ki je bila v četrtek, 17. novembra, govorili o gospodarstvu in komunalni ureditvi v občini. Udeležba na volilni konferenci na Bledu je bila razmeroma dobra, saj je bilo navzočih 89 % izvoljenih delegatov.

Občane je posebno zanimalo, kako potekajo dela pri gradnji vodovoda. Prvi del te pomembne gradnje je pravzaprav že zaključen, cevi do Bleda so položene, zgrajen pa je tudi rezervoar na Bledcu. V prihodnje bodo z deli nadaljevali. V načrtu je gradnja rezervoarja na Straži, glavne cevi pa bodo speljali naprej proti Ribnem in okoliškim naseljem. Volivci so tudi zvedeli, da priprave za prečiščenje Blejskega jezera uspešno potekajo. Do prihodnje sezone bo v jezero že stekla sveža voda, speljana iz Radovne po posebni umetni strugi in po ceveh.

Med gospodarskimi vprašanji je bilo med drugim na dnevnem redu tudi vprašanje združitev kmetijskih zadrug in delo kmetijskega posestva na Bledu. Živahna je bila nadalje debata o turizmu, šolstvu in končno o prihodnjih nalogah krajevnega odbora na Bledu, ki bo odslej združeval ves Bled s podružnicami Mlino, Rečica in Zasip v eno organizacijo. — Nova in močnejša organizacijska enota bo laže obravnavala posamezne probleme, hkrati pa bo imela boljši pregled nad vso dejavnostjo. -jb

Poslopje novega zdravstvenega doma v Železnikih

Krajevna konferenca SZDL na Bohinjsk Beli

Težav ne manjka

Na Bohinjski Beli so prebivalci minulo soboto zvečer imeli krajevno konferenco SZDL, na kateri so razpravljali o problemih, ki so bili že nekajkrat na dnevnem redu. To so predvsem: prodaja mesa, vodovod, ureditev cest v st ranska naselja, pomanjkanje primernih prostorov za organizacije in društva pa tudi za trgovine in podobno.

Prebivalci so na konferenci povedali še vrsto drugih težav, vendar je bilo ob zaključku ugotovljeno, da bi bilo marsikaj moč urediti kar z domačimi zmogljivostmi in dobrimi organizacijskimi prijemi. Volivci so bili mnenja, da bi bilo manjše probleme potreba reševati kar v okviru SZDL in drugih organizacij. Predsednik občinskega odbora SZDL, tovariš Dijak, je na konferenci priporočal zbranim vaščanom, da je treba najprej misliti na lastne sile in zmogljivosti in šele s konkretnimi predlogi prositi za pomoč in podporo. Pri vsaki akciji naj sodeluje kar največ vaščanov, ker je le na ta način mogoče doseči zaželeno. Tako so prebivalci naselja Strmine blizu Bohinjske Bele sami pripravljeni graditi vodovod, le da bi jim pomagali s sredstvi za nakup cevi in ostalega materiala. Tudi Kupljenčani si zelo želijo, da bi razširili cesto, ki vodi iz Bohinjske Bele čez Savo proti Kupljeniku. Na zadnjem posvetovanju podružnice so sklenili, da bi večji del težaških opravil prevzeli sami, samo da bi jim občina pomagala z denarnimi sredstvi. Kupljenčani se namreč dobro zavedajo, koliko bi jim pomenila dobra prometna zveza oziroma urejena cesta, saj do sedaj niti zdravnik ali rešilni avto ne more v vas, čeprav naselje ni tako oddaljeno od središča. -jb

Se marsikaj jih čaka

V Ribnem pri Bledu so imeli minulo nedeljo volilno konferenco Socialistične zveze. Razen številnih občanov so se je udeležili tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Bled, Albin Jensterle, predsednik občinskega odbora SZDL, Franc Dijak in sekretar Janez Strgar.

Tudi v Ribnem so se vaščani, člani SZDL, precej pogovorili. Iz diskusije je bilo razbrati, da jih težijo nečteta nerešena komunalna vprašanja. Najbolj si želijo, da bi se končno le pričelo z urejanjem ceste Bled—Ribno ter cest Ribno—Bodešče in Ribno—Selo. Tudi nekateri mostovi čez Savo, kakor Ribno—Selo, so v zelo slabem stanju. Na mnogih mestih Sava prav rada odnaša plodno zemljo. Zato jih čaka v prihodnje tudi naloga: regulirati Savo na tem odseku. Je pa seveda tudi še več manjših problemov komunalnega značaja. Mnoge od teh bodo prebivalci, združeni v SZDL, poskušali sami odpraviti. Preskrba z mesom v Ribnem je zelo slaba, saj morajo hoditi ponj na Bled.

Na konferenci SZDL so ugotavljali, da bi v marsičem bolje uspeli, če bi organizacije tesneje sodelovale druga z drugo. V nekaterih akcijah se je to lepo pokazalo v lanskem letu.

Ob velikem prazniku DNEVU REPUBLIKE iskrene čestitke

Obrtno podjetje

»Kamnoseštvo«

Kranj

Naročnike in bralce obveščamo, da bo zaradi praznikov ob Dnevu republike prihodnja številka »Glasa« izšla v soboto, 3. decembra 1960.

Uredništvo in uprava

O gradnji Zdravstvenega doma Železnikih

Dela se bližajo koncu

Občinski ljudski odbor Železniki gradi v Železnikih nov Zdravstveni dom. Kljub temu, da so si vsi prizadevali, da bi bil dom dograjen do Dneva republike, se to predvsem zaradi slabega vremena, ki je oviralo delo, ni uresnilil. Do julija je bila stavba dograjena, brez instalacij in obrtniških del, čemur je krivo predvsem pomanjkanje zidarjev in pomožnih moči. V prihodnjih mesecih bodo na novem domu opravili še razna pleskarska dela, položili parket in očistili prostore. Zavod za socialno zavarovanje iz Kranja je za novi dom v zadnjem času prispeval rentgenski aparat v vrednosti 7,5 milijona dinarjev. Prav gotovo bo Zdravstveni dom izredno pomembna pridobitev za Selško dolino.

S seje ObLO Kranj

Volivci v Tupaličah so proti

V tovarno Špik naj pride posebna komisija

Kranj, 25. novembra

Ob poročilu o izpolnjevanju gospodarskega načrta v letošnjem tričetrtletju, ki ga je včeraj obravnaval Občinski ljudski odbor v Kranju, so odborniki razpravljali o težavah, ki so v dveh kranjskih podjetjih: v tovarni Planika, ki ne bo mogla izpolniti postavljenega plana in o tekstilni tovarni Špik.

Zlasti so govorili o »Špiku«. Tu so že dalj časa težave s prodajo izdelkov in podobno. Posledica tega so tudi sorazmerno nizki prejemki, kar povzroča nerazpoloženje med kolektivom. Odborniki so predlagali, naj bi posebna komisija ugotovila vzroke ter težave v podjetju in izdelala predlog, kako naj bi pomagali kolektivu na »zeleno vejo«.

Zelo živahna razprava je bila tudi o predlogu reorganizacije nekih pokopališč. Pokopališči v Besnici in v Žabnici naj bi ustrezno razširili. Hkrati pa naj bi opustili pokopališče v Tupaličah. Območje Tupalič naj bi se priključilo pokopališču v Preddvoru.

Odbornik iz tamkajšnjega kraja pa je povedal, da so volivci odklonili ta predlog. Ne strinjajo se za pokopališče v Preddvoru, češ da dokler bodo imeli svoje pokopališče na Beli in v Olševku, ki sta po njihovi oceni še slabše urejeni, bodo tudi v Tupaličah ohranili svoje.

Spričo odpora volivcev v Tupaličah, so odborniki trenutno odgodili zadevo in predložili, naj sanitarna komisija in urbanisti znova pregledajo stanje. Opustitev tega pokopališča je namreč predvidena v perspektivi zaradi nujne razširitve prometnih zvez, stanovanjske gradnje in tudi zaradi sanitarnih razlogov.

Na isti seji so odborniki razpravljali tudi o kmetijskem posestvu v Žabnici, kjer so nujne nekatere investicije. Pravila občinskega stanovanjskega sklada pa niso sprejeli. Menili so, da so še mnoge stvari nejasne in da je potrjevanje pravil še preuranjeno. -l. c.

Pred 14 dnevi je v Poljanah pričel obratovati nov obrat tovarne »Planika« iz Kranja. V lepi, prostorni, moderno urejeni delavnici, sede ob tekočem traku in ob strojih delavke iz Poljan ter bližnje okolice. Pridno delajo in vse kaže, da so se kaj hitro privadile novemu delovnemu mestu.

GOSPODARSKE VESTI

● **Poskusno obratovanje drugega agregata hidroelektrarne Ožbalt.** Prejšnjo soboto je začel v ožboltski HE obratovati drugi agregat. Do Dneva republike ga bodo priključili na omrežje.

● **Razdelitev dieslovih in električnih lokomotiv.** Od ameriške firme General Motors bomo nabavili 57 lokomotiv, od tega jih bo dobilo Železniško transportno podjetje Beograd 37, ŽTP Zagreb 13 in ostala železniška podjetja sedem. Te lokomotive bodo vozile na progi od Skopja do Jesenic.

● **Nova luka v Splitu.** V Splitu bodo v kratkem dogradili obalo pred žitnim silosom, tako da bo imel ta pristaniški objekt 850 m operativne obale z zmogljivostjo 1 milijon ton blaga. Ob obali bo lahko hkrati pristalo 6 velikih trgovskih ladij.

● **Naše podjetje montira stroje v tovarni usnja v Sudanu.** Stroje je izdelalo podjetje KOSTROJ iz Slov. Konjic. Tovarna bo stala v Kartumu.

● **Trgovinski sporazum s Čehoslovaško.** V Beogradu so podpisali protokol o blagovni izmenjavi med FLRJ in Čehoslovaško, ki predvideva za prihodnje leto izmenjavo blaga v vrednosti 62 milijonov dolarjev, to je za 20 odstotkov več kot lani.

Izpolnjen družbeni načrt v Jelovici

Družbeni načrt v lesnem podjetju Jelovica v Škofji Loki je letos predvideval za 932 milijonov dinarjev proizvodov. Ta je bil sorazmeroma visoko postavljen, a so ga prizadevni člani kolektiva, teh je 466, že izpolnili pretekli torek, 22. novembra. Tako je vsak zaposlen ostvaril za 2.6 milijonov dinarjev proizvodov.

Pri tem so materialni stroški za 3 % izpod planiranih, dohodek podjetja pa obsega 39 % vsega bruto-produkta. Že v prvih devetih mesecih je bilo doseženo 90 % letnega družbenega načrta in 85 % letnega čistega dohodka.

Vzporedno z rezultati v proizvodnji, se je večal tudi izvoz in dosegel v drugi polovici novembra planirani letni obseg. Skupni izvoz presega 50 milijonov deviznih dinarjev, tako da znaša 12 % vrednosti vse realizacije. Najugodnejši rezultati so bili doseženi pri izvozu furnirja ter žaganega lesa iz listavcev.

O teh rezultatih so razpravljali tudi vsi člani kolektiva na zadnjih dveh množičnih sestankih. Sprejeli so sklep, da bodo večji del preostanka sredstev iz osebnega dohodka, in sicer 5.2 milijona dinarjev, namenili za rekonstrukcijo podjetja in ga tako ne bodo razdelili med člane kolektiva. -om

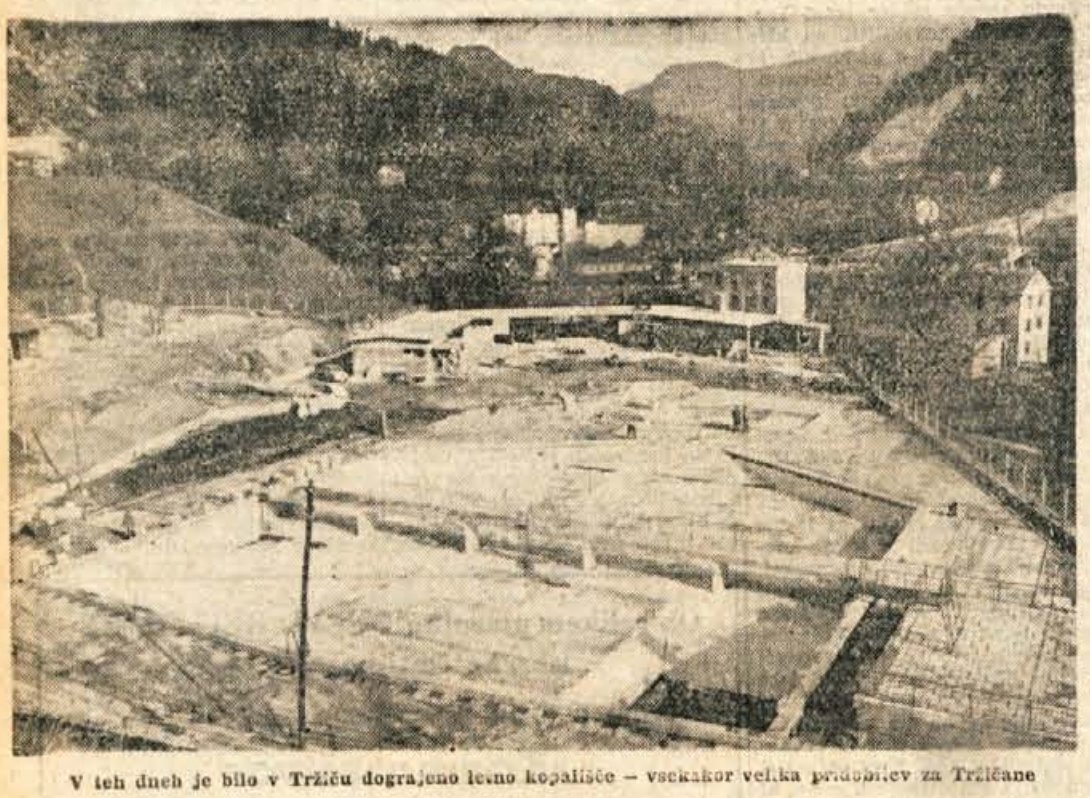

V teh dneh je bilo v Tržiču dograjeno letno kopališče – vsekakor velika pridobitev za Tržičane

10 letnica delavskega samoupravljanja v Almiri v Radovljici

Z rekonstrukcijo 53 odstotno povečanje proizvodnje

Že sredi novembra so dosegli letni proizvodni plan

Danes, 26. novembra, praznujejo člani delovnega kolektiva »Almira« iz Radovljice jubilej – 10-letnico delavskega samoupravljanja. Proizvodni uspehi omenjenega podjetja so iz leta v leto boljši. – Ugotovili so, da se je proizvodnja v tem obdobju povečala kar za 659 %, čeprav so v tem času zaposlili le 297 % delavcev več. Veliko sredstev so vložili za razširitev podjetja in nabavo nove opreme, v prihodnje pa nameravajo še bolj obsežno rekonstruirati podjetje. Po predvideni rekonstrukciji se bodo proizvodne zmogljivosti povečale za 53 %.

18. novembra letos so v podjetju izpolnili proizvodni plan za leto 1960. – Vzrok tako velikega uspeha je vsekakor nagrajevanje po učinku. Da je to res, nam zagotavlja samo bežen pogled na dosežene rezultate pri dvigu storilnosti, prihranku materiala, izboljšani kvaliteti, zmanjšanju izostankov z dela itd. Vsekakor je k uspehu podjetja pripomogla tudi uvedba toplega obroka, organizirano letovanje v počitniških domovih, skrb za strokovni dvig kadra itd. Velika pridobitev za podjetje pa je ustanovitev barvarne za česano volneno prejo. S tem so znižali prevozne stroške, možnost izbire barv pa je še večja. Ker je barvarna hkrati tudi uslužnostni obrat, barvajo volneno prejo za vse tovarne v Sloveniji.

Zaradi pomanjkanja delovne sile, so v Novi Gorici ustanovili obrat, kjer delajo na ročnih pletilnih strojih, v prihodnjem letu bodo v tem obratu zaposlili 130 delavk.

Izdelki Almire so kakovostni in lični. Izdelujejo volnene pletenine iz česane preje, prodajajo pa tudi sintetično prejo, ki je zelo ekonomična, lažja itd. Nogavice izdelujejo iz perlona, nylona in enakovrednih sintetičnih materialov. Almirini izdelki so znani tudi v inozemstvu, na letošnjem Leskovačkem sejmu pa so prizadevnemu kolektivu priborili kar dve zlati medalji.

Z letnega občnega zbora DPM v Škofji Loki

Dober začetek

Prejšnji teden je bil v Škofji Loki letni občni zbor Društva prijateljev mladine. Pred začetkom občnega zbora je bilo vzgojno predavanje o mladostniku. Predavanju je sledilo letno poročilo o delu te organizacije.

Društvo prijateljev mladine je v preteklem letu sodelovalo z vsemi družbenimi organizacijami na terenu (s taborniki, Partizanom, SZDL, mladinsko in pionirsko organizacijo). Na pobudo te organizacije je bila v občini ustanovljena občinska pionirska komisija in komisija za socialno varstvo otroka.

V lanskem letu je DPM sodelovalo na republiškem tekmovanju Mladih tehnikov in doseglo prvo mesto. Sodelovali so tudi v veliki akciji mladih zadružnikov in prirodoslovcev, skupaj s pionirji iz Poljanske doline. V razne krožke, ki so jih ustanovili med šolskim letom (kulturno-umetniški, tehnični, zabavni, športni), je društvo vključilo preko 200 mladih ljudi. Društvo je s svojimi člani sodelovalo pri proslavah Dneva mladosti in 40-letnice ZKJ ter pri vseh drugih proslavah.

Društvo je poslalo 10 najboljših pionirjev in pionirk na tritedensko tekmovanje v zvezni tabor Sutjeska. Zelo se zavzema tudi za gradnjo otroške varstvene ustanove, ki je v Loki še ni, a bi jo nujno potrebovali. Delo odbora je bilo težko, ker je bilo vse breme več ali manj na njem samem. Organizacije in podjetja pogosto niso imele dovolj razumevanja za njihove potrebe in prošnje. Se vedno je zakoreninjeno mišljenje, da je za vzgojo mladine odgovorna le šola. V resnici je celotna socialistična skupnost dolžna reševati tudi to problematiko.

Po poročilu predsednika Društva so govorili še o pripravah za Novoletno jelko in sprevod Dedka mraza. Člani so se zavzemali za to, da v prihodnje ne bi obdarovali posameznih otrok. Podjetja še vedno sama obdarujejo otroke svojih delavcev in so bili tako nekateri otroci obdarovani tudi po večkrat, drugi pa samo enkrat ali pa še to ne. Na zboru so govorili tudi o finančnih problemih in nekaterih organizacijskih oblikah dela društva. Po razpravi so izbrali nov odbor in za novega predsednika izvolili tovarišico Božo Galof.

Odobren investicijski načrt za

rekonstrukcijo „Lepenke" v Tržiču

»Lepenka«, podjetje v zgornjem koncu Tržiča, bo prihodnje leto slavilo že 80-letnico svojega obstoja, saj so ga ustanovili že 1881. leta. Že od vsega začetka v tem podjetju proizvajajo lesno lepenko in so se uveljavili tudi že z izvozom v Italijo in Turčijo. Zmogljivost proizvodnje je pred vojno znašala približno 650 do 750 ton, v povojnem času pa se je ta občutno povečala. Posebno se je še povečala v letu 1953, ko je bila opravljena elektrifikacija na Slapu. Danes tovarna proizvaja razen lesne lepenke še specialno celulozno lepenko, ki jo največ uporabljajo pri živilski embalaži. Zmogljivost tovarne je letos 2000 ton lepenke.

Strojni park v tem podjetju je že zastarel in ne ustreza več vsem potrebam proizvodnje. Tako je iz dneva v dan vedno več popravil in vzdrževalni stroški rastejo. Toda kljub omenjenim težavam je bil načrt proizvodnje že v celoti presežen. Količinsko je bil plan izvršen do 30. septembra letos in znaša 109,3 odstotka, brutoprodukt 117,3 odstotka in doseženi dohodek 113 odstotkov ter čisti dohodek podjetja 112,6 odstotka. Direktor tovarne tovariš **Franc Markelj** nam je povedal, da so letos zgradili tudi petstanovanjski blok za svoje delavce. Vsega skupaj pa so v zadnjem času zgradili že 11 stanovanj in 4 samske sobe.

Za obnovitev strojnega parka ima tovarna že odobren investicijski načrt, s katerim se predvideva povečanje proizvodnje za 550 ton lepenke letno. Zgraditi nameravajo tudi parno kotlarno in sortirno dvorano s skladiščem.

J. H.

NOVOSTI GOSTINSKEGA PODJETJA DOM

Preurejena kavarna – Izboljšanje družbene prehrane

Gostinsko podjetje Dom je pokazalo v zadnjem času veliko delavnost pri reševanju nekaterih problemov gostinstva. Najprej je popolnoma preuredilo kavarno, ki je bila že precejšen kamen spotike, posebno v turističnem pogledu. Mize v kavarni so preoblekli z ultrapasom, naslonjače z novo usnjeno prevleko, točilna miza je dobila prikupnejšo obliko, kuhinja pa boljšo in sodobnejšo ureditev. Razen tega so uredili tudi ventilacijo, tako da je kamniški lokal, za katerega so bili investirani precejšnji zneski, postal res prikupen.

Restavracija Dom je morala za teden dni abonente odpustiti, ker bodo tudi kuhinjo popolnoma preuredili. Stari štedilnik, na katerem so pripravljali kosilo in večerjo za številne abonente – njihovo število se giblje okrog 200 – bodo zamenjali z novim kombiniranim štedilnikom. Kupili bodo še nov kotel, ki bo lahko sprejel 150 litrov vsebine. Proces dela bo poenostavljen, vendar bodo kljub večji kapaciteti lahko opravili delo z manjšo delovno silo. Restavracija bo lahko sprejela do 300 abonentov, s čimer bo znatno pripomogla k reševanju družbene prehrane v Kamniku. Vsa preureditvena dela je omogočil tamkajšnji občinski ljudski odbor, ki je odobril kredit.

Živel 29. november,
dan rojstva
nove Jugoslavije

Čevljarna „Storžič"
Visoko pri Šenčurju

Ob Dnevu republike
iskrene čestitke
bralcem, naročnikom in vsem delovnim ljudem
delovni kolektiv
ČASOPISNEGA PODJETJA
„Gorenjski tisk"

Iskrene čestitke
vsem delovnim ljudem
Jugoslavije **ob Dnevu republike**
Tovarna »OVEN« Kranj

STANOVANJE BI RAD

je želja mnogih že leta in leta - Skoraj nič manj pa ni tistih, ki že nekaj let, ali od včeraj, žive v novih stanovanjih - Graditi bomo morali hitreje, in vsaj v desetih letih preiti na normalno gradnjo stanovanj - Gradnja stanovanj je bila v primerjavi s prejšnjimi leti hitrejša že zadnji dve leti - Lani je bilo zgrajenih v kranjskem okraju 867 stanovanj, letos pa jih bo 1398 - Precej visoka številka, ki pa bi morala ostati tudi v prihodnje neizpremenjena - Toda, če hočemo obdržati takšen tempo gradenj, bomo morali vsako leto zbrati prav tolikšna sredstva kot letos - To pa bo težavna naloga in ne bo rešljiva, če pri tem ne bo sodeloval sleherni državljan, predvsem pa tisti, ki so najbolj zainteresirani, da dobe novo stanovanje

Da bi čimprej rešili problem stanovanjske gradnje, bi jo morali v nekem smislu industrializirati. Na ta način bi bila gradnja vprihodnje hitrejša in cenejša. O tem, za družbeni standard še vedno najvažnejšem problemu, smo se zadnje dni razgovarjali z nekaterimi predsedniki občinskih ljudskih odborov na Gorenjskem in strokovnjaki v gradbeništvu. Iz razgovorov bomo skušali izluščiti najvažnejše misli o vzrokih, ki so doslej zavirali stanovanjsko gradnjo.

V letošnjem prvem polletju so vsi občinski ljudski odbori v kranjskem okraju razpolagali s približno milijardo dinarjev sredstev za stanovanjsko gradnjo. — Lani je bilo teh sredstev skupno 1800 milijonov dinarjev. To pomeni, da so ljudski odbori v letošnjem prvem polletju razpolagali praktično z večjimi sredstvi kot lani v istem času. Vendar moramo pri tem upoštevati, da so lani ostala v stanovanjskih skladih precejšnja sredstva, ki so jih prenesli v letošnjo leto. Zato tudi v začetku ni bilo občutnejših posledic zaradi spremenjenega načina finansiranja stanovanjske gradnje. — Te posledice pa bodo opazne že prihodnje leto. Zaradi zmanjšanega prispevka gospodarskih organizacij v občinske stanovanjske sklade, obstaja nevarnost, da se obseg stanovanjske gradnje deloma skrči.

Že letos bo po naših občinah do IV. faze dograjenih več blokov. Za njihovo dokončno dograditev pa bodo morali zavodi za stanovanjsko gradnjo uporabiti že sredstva, ki se bodo natekala v letu 1961. — Zato se ponekod upravičeno sprašujejo, kje bodo dobili sredstva za nove gradnje v prihodnjem letu, kajti, če bi samo dogradili že letos začete objekte, potem v letu 1962 ne bi bilo nobenih novih stanovanj. Tu bo treba razen »preizkušenih« oblik zbiranja sredstev za stanovanjsko gradnjo, najti nove vire, in sicer v gospodarskih organizacijah in pri posameznikih. — Doslej so se zavodi za stanovanjsko zgradnjo opirali predvsem na sredstva sklada in na večjo ali manjšo participacijo posameznih podjetij. Tako je bilo seveda sredstva najlaže dobiti. Odslej pa bo potrebno preko najrazličnejših oblik skušati dobiti tudi čimveč sredstev od državljanov samih.

Z ozirom na naloge, ki jih je sprejel V. kongres SZDLJ in poznejše tudi zadnji plenum SZDL Slovenije, stanovanjske gradnje v prihodnje ne smemo skrčiti. — V Sloveniji moramo v naslednjem petletnem obdobju zgraditi 50.000 novih stanovanj. To pa pomeni, da moramo na Gorenjskem graditi na leto vsaj toliko stanovanj kot letos.

Za primer naj navedemo, kako so se lotili tega problema v škofjeloški občini. Razlika med letošnjimi sredstvi in sredstvi, ki bodo zbrana prihodnje leto (v stanovanjskem skladu in sredstva, ki jih še posebej dajejo podjetja za stanovanjsko gradnjo), bo znašala okoli 30 milijonov dinarjev (1960 — 250 milijonov, 1961 okoli 220 milijonov dinarjev). To je že občutna razlika, zlasti še če vemo, da je v loški občini potrebnih vsako leto 135 novih stanovanj (110 v družbenem sektorju in 25 v privatnem), da bi v desetih letih vsaj približno normalizirali stanovanjski problem.

Ločani so si doslej izbrali 4 variante zbiranja manjkajočih sredstev:

● Prodaja novih stanovanj, s tem da vsak posameznik plača za stanovanje 25 odstotkov vrednosti stanovanja.

● Predplačilo na stanovanjsko pravico. Z drugimi besedami: 25 odstotkov plača za stanovanje podjetje, v katerem je zaposlen novi stanovalec, 50 odstotkov sredstev gre iz stanovanjskega sklada, 25 odstotkov pa plača vsak posameznik, s tem da se mu za vložena sredstva zmanjša najemnina.

● Prodaja stanovanj v družbeni lastnini. V tem primeru gre za stanovanja v že dograjenih starejših poslopjih ljudskega premoženja, za katera podjetja ali občinski ljudski odbor niso zainteresirana, da bi jih vzdrževala, ker zanje skratka tudi nimajo sredstev. Vsekakor pa bo precej občanov, ki bodo zainteresirani tudi za ta stanovanja, čeprav bodo za ureditev prostorov morali vložiti še precejšnja sredstva.

● Stednja za stanovanje. Nekakšna dolgoročna hranilna služba. Precej je ljudi, ki znajo prihraniti denar za eno ali drugo stvar, da bi varčevali za stanovanje, pa jim doslej skoraj ni prišlo na misel. Gre namreč za to, da bi se oče ali mati odrekla vsak mesec določenemu manjšemu znesku, ki bi ga po več letih dala svojemu otroku za nakup stanovanja. Vse kaže, da je prav ta varianta najbolj razumljiva, čeprav je na prvi pogled nekoliko smešna. Stvar pa je v tem, da nikjer ni zapisano, da mora plačati stanovanje podjetje, v katerem je nekdo zaposlen ali celo občina. Podjetja in občinski ljudski odbor bodo seveda tudi v prihodnje reševali stanovanjski problem predvsem za tiste, ki ga sami dejansko ne morejo »kupiti«, ostali pa naj pokažejo zainteresiranost za novo stanovanje tudi s te strani.

Nadalje, primer tržiškega »Peka«: v kratkem bo dograjen 20-stanovanjski blok in razumljivo, da je za nova stanovanja precej interesentov. Nekaj pa je tudi takšnih, ki so pripravljeni stanovanje odkupiti. Zato jim bo podjetje posodilo denar, ki ga bodo posamezniki v določenem času postopno vrnili.

Verjetno pa s tem še niso izkoriščene vse možnosti zbiranja sredstev za stanovanjsko gradnjo. Prav tako še ni nikjer zapisano, da bi bila s tem že v prvem letu zagotovljena vsa potrebna sredstva, obstaja pa vendar perspektiva, ki precej obeta.

LAHKO BI GRADILI CENEJE IN HITREJE

Ne gre tu samo za mehanizacijo v gradbeništvu. **Mnenje skoraj vseh, s katerimi smo razgovarjali je, da bi lahko stanovanjsko gradnjo pocenili in pospešili že z načrti za stanovanja.** Morda bi bil potreben celo specializiran projektantski institut za izdelavo načrtov za stanovanjske bloke. Ta naj bi izdelal nekaj tipov stanovanj s standardnimi okni, vrati in raznimi instalacijami. S tem bi pocenili načrte, v pravem pomenu besede industrializirali proizvodnjo sedanjih obrtniških gradbenih elementov in precej pridobili na času.

Nesmiselna je dosedanja praksa, da je treba vsak načrt za vsak posamezni stanovanjski blok posebej odkupiti. Povsod po naših občinah gradijo hkrati po več enakih stanovanjskih blokov, vendar morajo za vsakega posebej plačati načrte. V Škofji Loki so na primer gradili pet enakih blokov in so morali za vsak blok plačati po 700.000 dinarjev za načrte. Tudi tu bi se dalo marsikaj prištediti. Hkrati bi bilo treba zagotoviti, da bi pristojni organi hitreje potrjevali gradbene načrte. Dogaja se, da sedaj posamezni projekt čaka na odobritev tudi po pol leta in več. To po neportebnem zavlačuje gradnje.

Vsi nanizani problemi sicer niso edini, ki zavirajo hitrejši razmah stanovanjske gradnje. Zaradi strega razvoja na vseh področjih, se je tudi v gradbeništvu pojavilo mnogo težav, ki se jih ne da rešiti čez noč. Toda z aktivnim vključevanjem širokega kroga ljudi in z upoštevanjem njihovih predlogov — ki so, razumljivo, prav na področju stanovanjske gradnje najbolj kritični — bi se dalo premostit marsikatero težavo in doseči boljše rezultate. Stanovanje je eden najpomembnejših sestavnih delov standarda našega delovnega človeka. Zato moramo s skupnimi napori stremeti, da mu to dobrino čimprej zagotovimo.

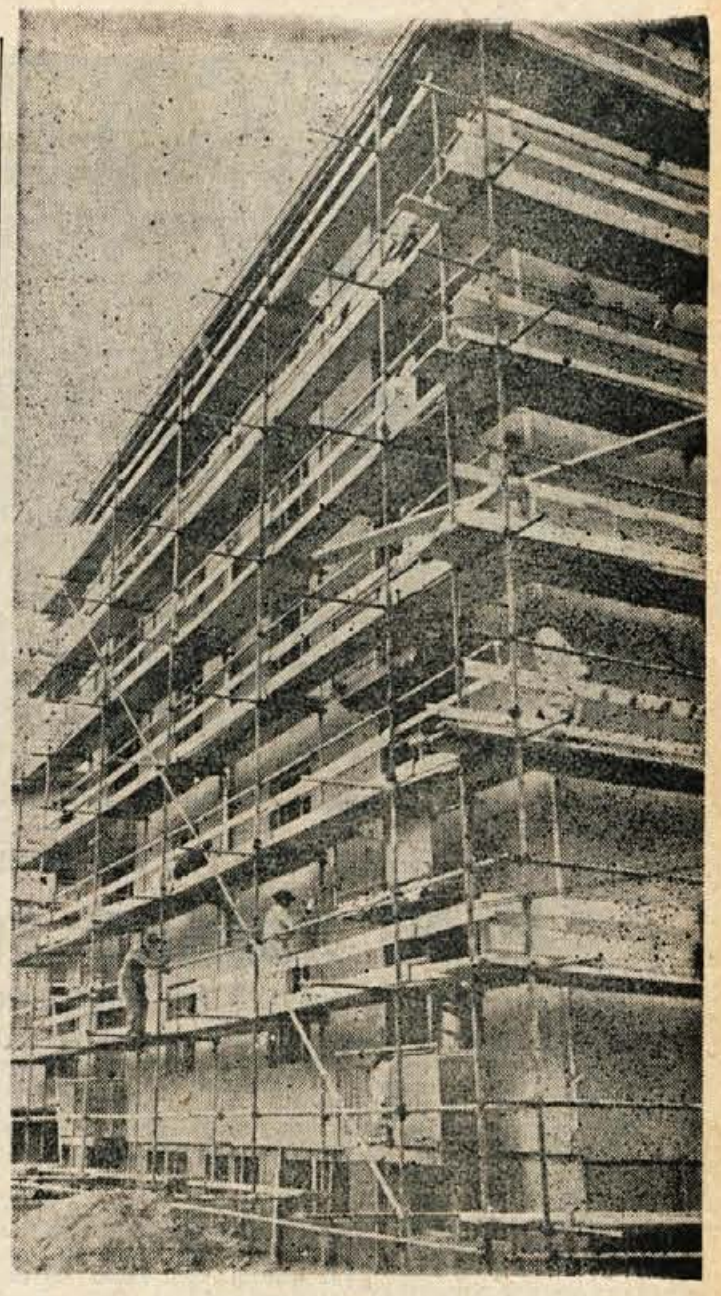

Med gradnjo stanovanjskih blokov na Zlatem polju v Kranju

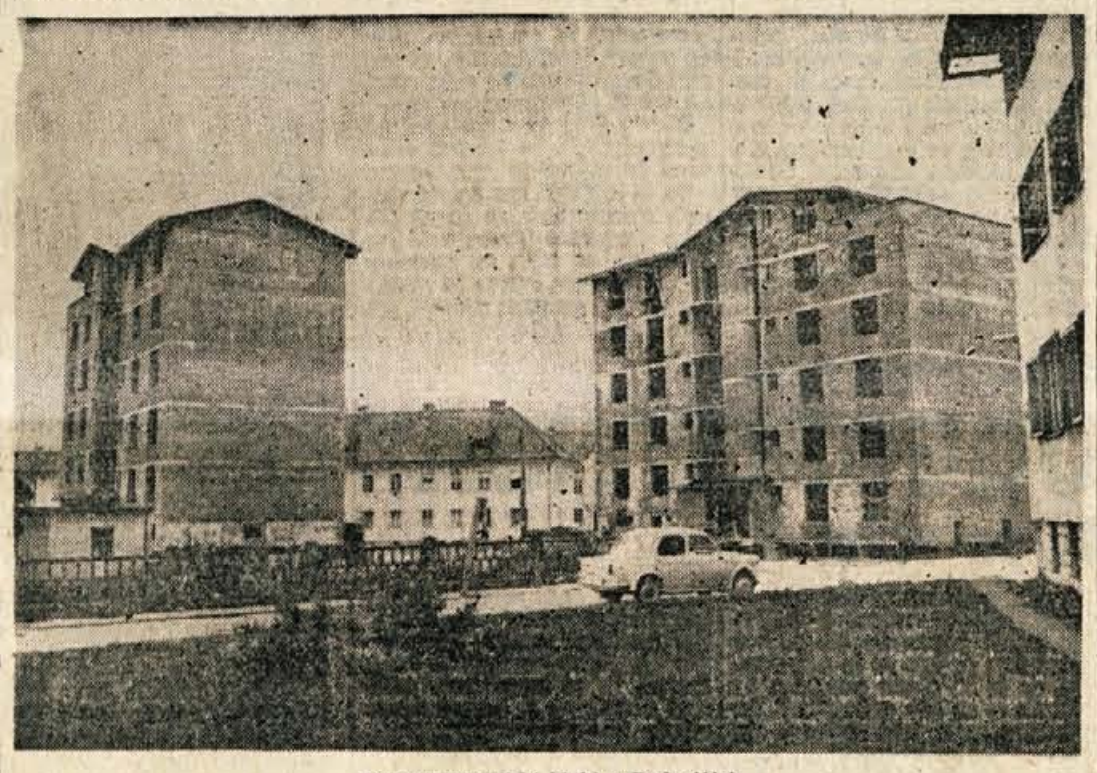

Novi stanovanjski bloki v Radovljici

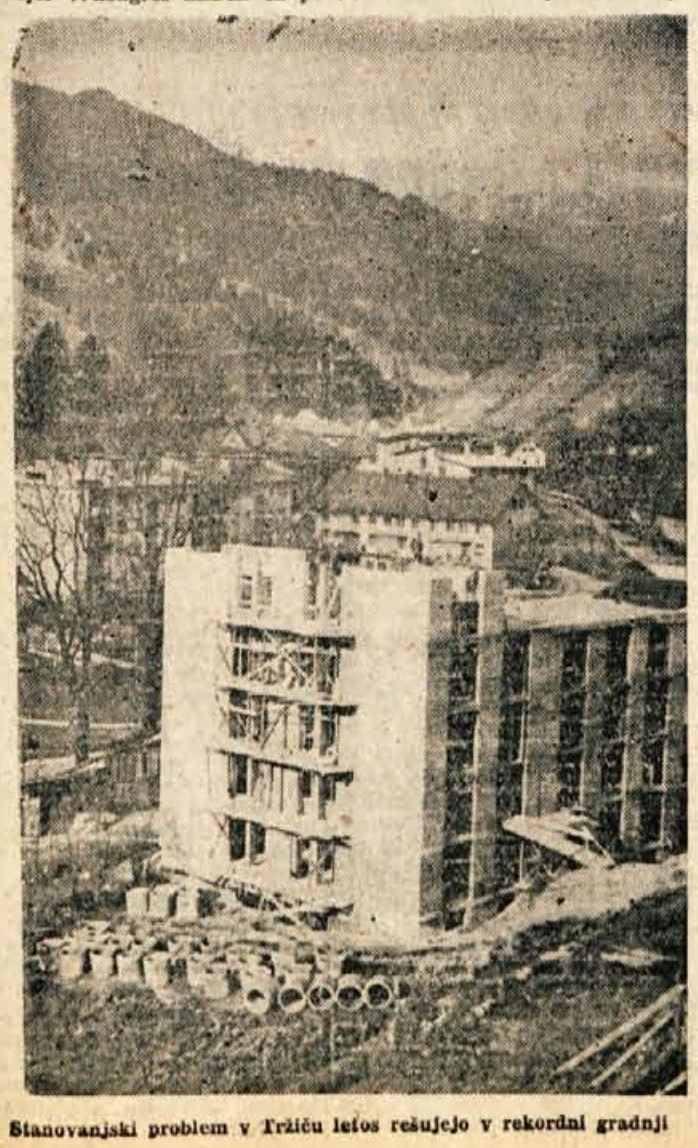

Stanovanjski problem v Tržiču letos rešujejo v rekordni gradnji

Tretjič o temi:

Kdo bo plačal škodo?

Izvajalec gradbenih del dolži projektanta

Že v začetku novembra smo v članku z naslovom »Kdo bo plačal škodo« prvič pisali o večjih napakah v gradnji, ki so se pokazale tik pred vselitvijo v 20-stanovanjski blok v Tržiču. Ker je bilo treba napake popraviti, so se stroški gradnje seveda precej dvignili. Projektant je z dopisom, ki smo ga objavili 14. novembra v »Glasu« obdolžil za nastalo škodo graditelja — SGP Gorenjc iz Radovljice, le-ta pa trdi, da te obdolžitve niso utemeljene in nanje odgovarja takole:

»Vzidane omare, ki jih je projektant predvidel, so serijski izdelek Tovarne pohištva Maribor. Ker te omare prepleskajo že v tovarni, mora biti stanovanje pred montažo seveda pobeljeno in tudi okenske police vzidane.

Iz projekta je razvidno, da bi morali vgraditi vtične doze in stikala 1,5 m od tal, sevnik pa 2 m od tal, to je pod visečimi omarami.

Zaradi tega je bil projektant na gradbišču in je tudi narisal skico, ki je nakazala vzidavo stikal in doz na višini 1 m od tal, navadni sevnik pa naj bi zamenjala fluorescenčna cev, ki bi osvetljevala delovni pult.«

Iz tega dopisa SGP Gorenjc torej lahko razberemo, da je škoda nastala zaradi slabega projekta, ker so oni delali le po navodilih projektanta.

O gradnji bloka v Radovljici v dopisu pripominjajo, da je grajen v drugem tipu kot v Tržiču (prvi blok je tipa A, drugi tipa C). Kuhinje se v teh dveh blokih bistveno razlikujejo, zato tudi v Radovljici ni prišlo do takih nevšečnosti.

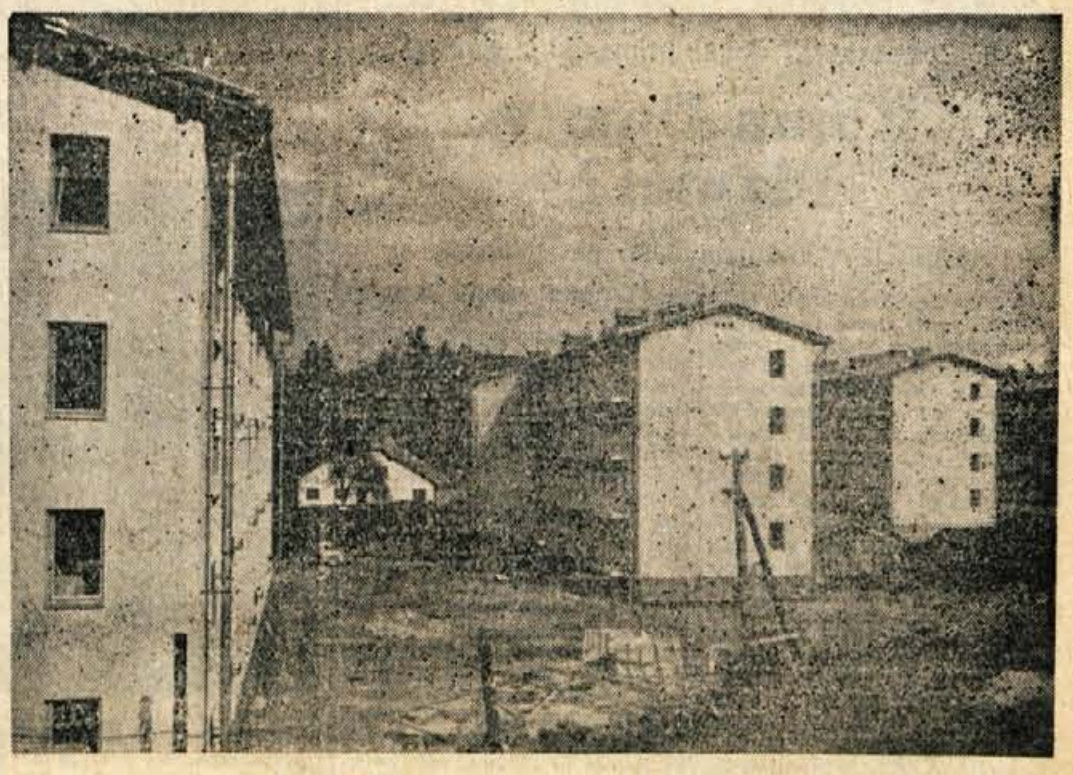

V Škofji Loki bi morali vsako leto graditi 135 stanovanj

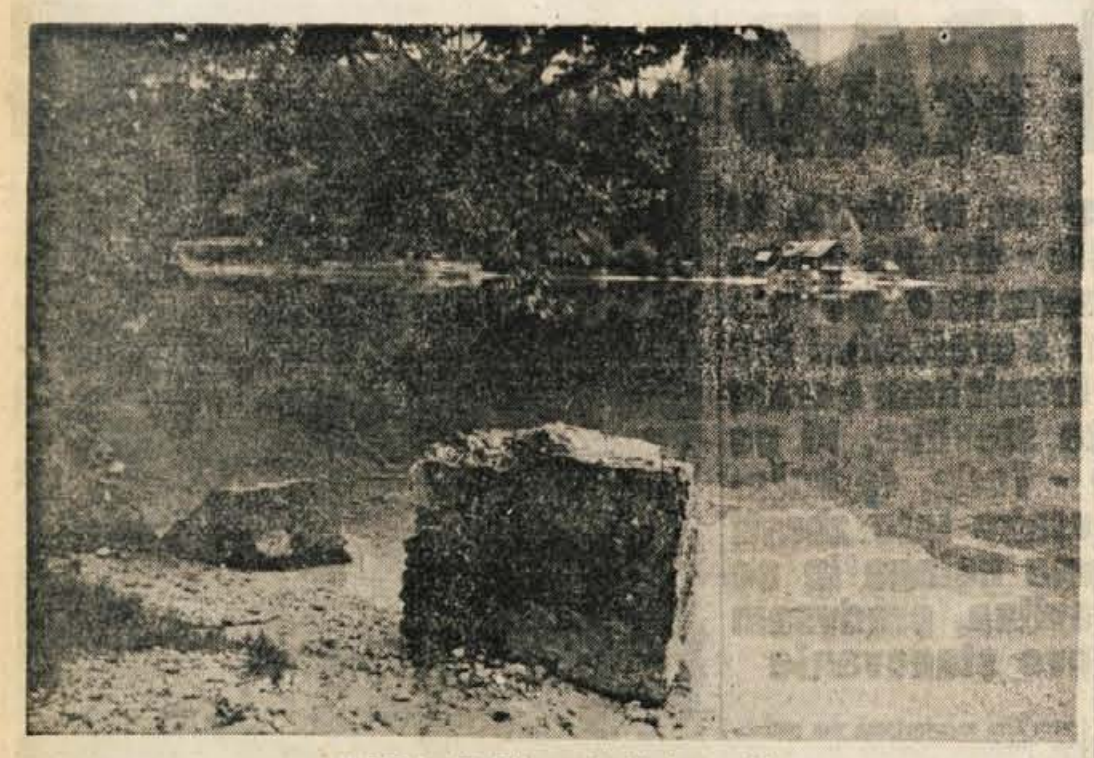

Bohinjsko tihožitje z ostanki starega zidu

V Kranjski gori med počitkom

Pred zimsko sezono

Tudi pozimi veliko gostov - Na Vitrancu vedno boljša smučišča

Pravijo, da za turizem ni slabšega meseca kot je november. Ta ugotovitev velja tudi za Kr. goro, vendar so ta mesec pač drugače izkoristili. Hotel Erika je že ves mesec zaprt zaradi čiščenja, pripravljajo pa tudi klubski prostor z verando, da se bodo gostje tu še bolj udobno počutili. V Razorju pravijo, da bi potrebovali za zimo vsaj še 200 postelj, predvsem še za čas med zimskimi počitnicami, tolikšno je povpraševanje. Tudi tu so ta »mrtvi« mesec uporabili za čiščenje in beljenje. Za zimske mesece so v Kranjski gori predvideli vrsto prireditev, od katerih naj omenimo le smučarsko tekmovanje gostov na Vitrancu, ki bo imelo, zaradi velikega števila inozemskih gostov, mednarodno obeležje in državno akademsko prvenstvo v smučanju. Radi bi usposobili tudi drsališče, kjer bi potem lahko prirejali drsalne revije in hokejske tekme ali vsaj treninge nekaterih hokejistov, ker je jeseniško drsališče precej zasedeno. — Za »zimsko izdajo« Kranjske gore se zelo zanimajo Angleži, Belgijci in Nizozemci.

Na vrhu Vitranca so pred kratkim uredili lažjo smučarsko progo, že prej obstoječo progo pa so še razširili. Tudi žičnici sta pripravljeni.

RAZOR ŠE VEDNO NA DNEVNEM REDU

Že nekaj let sem je od turističnih zvez preko kranjskogorskega turističnega društva in drugih organov pa vse do raznih inšpekcij, slišati nenehno kritiko na račun hotela Razor. S staro stavbo, urejeno še po okusu, ki je bil upoštevan v času avstroogrske monarhije, res ne moremo in ne smemo biti več zadovoljni. Vsakdo, ki bo Razor le enkrat obiskal, bo brez pomišljanja podpri željo in zahteve po sredstvih za preureditev hotela. Ker rednih dotacij za adaptacijo Razorja ni mogoče dobiti, so se na sestanku, ki so se ga udeležili predsednik ObLO Jesenice Franc Treven, podpredsednik OLO Kranj Sveto Kobal, predsednik republiške turistične zveze dr. Dougan, direktor Železarne in nekateri predstavniki turističnih zvez in raznih organizacij pomenili o izrednem finansiranju Razorja in upajo, da bodo že v prihodnjem letu lahko pričeli z adaptacijo. Že sedaj pa so nabavili nekaj nove opreme za sobe, hladilne naprave za kuhinjo in električno fritezo, s katero lahko v pol ure postrežejo s paniranimi jedmi šestdesetim gostom.

Bohinj ima vse pogoje za turizem skozi vse leto

Ko bo zgrajena žičnica

Velik porast števila gostov v letni sezoni - Bohinj „osvaja" tudi zimsko sezono - Klub Bohinjcev

V pretekli letni sezoni so v Bohinju kljub slabemu vremenu dosegli kar lepe uspehe. Po številu nočitev (112.405) so se povzpeli na šesto mesto v Sloveniji. V vrsti jugoslovanskih krajev, ki gojijo mladinski turizem, so kar drugi v Jugoslaviji. V primerjavi z lanskim letom se je število vseh gostov povečalo za 106 %, število inozemskih obiskovalcev pa za 104 %.

V Bohinju nimajo visoko luksuznih hotelov, a lahko se ponašajo s sodobno in prijetno ureditvijo velikega števila sob, med katerimi vsekakor prednjačijo sobe v novi depandansi hotela Zlatorog.

Bohinj ima veliko oboževalcev, ki ga v večjem številu redno obiskujejo. Prav zato so tudi potrebe po novih investicijah velike. Tako na primer še vedno nimajo primernega prostora za večje družbene prireditve, ki se zaradi nestalnosti vremena ne morejo prirejati samo na prostem. Pri hotelu Jezero so sicer zgradili primerno dvorano, ki pa jo zaradi preobilice gostov uporabljajo za jedilnico.

Za Bohinj je značilno, da so že več let vsi hoteli aktivni in s svojimi sredstvi sodelujejo pri adaptacijah objektov. V izven sezonskem času si tudi v Bohinju pomagajo z organizacijo seminarjev in posvetovanj.

Bohinj ima vse pogoje za zimski šport, le naprav, ki bi omogočale šport »brez truda« nimajo. Le malo pa je sedaj še smučarjev, ki bi se jim ljubilo truditi uro ali dve zaradi nekaj minut smuka. Morda naj omenim tudi ponudbo neke inozemske turistične agencije, ki navaja, da bi za vso zimo odkupila celokupen posteljni fond Zlatoroga, če bi bila v bližini žičnica.

Bohinj je s svojimi lepotami neizčrpen, to dokazujejo njegovi stalni obiskovalci, ki prihajajo sem leta in leta, sezono za sezono. V ilustracijo naj na koncu navedem le krajšo zanimivost: **Znani subotiški politični delavec — velik ljubitelj Bohinja — je v Subotici osnoval Klub Bohinjcev. Klub ima svoja pravila, ki med drugim določajo tudi to, da mora biti vsak član kluba vsaj enkrat na leto v Bohinju in da mora vsakokrat pripeljati s seboj še dva svoja znanca. Člani Kluba Bohinjcev imajo celo svoje legitimacije s posebnim klubskim žigom.**

Ko na Bledu ni gostov

Če bi imeli športne naprave

Le hotel „Jelovica" ne ve za mrtvo sezono

Res je, da Bled kot turistični kraj zaživi le poleti, ko nikoli ne zmanjka njegovih obiskovalcev. Zadnja leta pa se na Bledu močno potegujejo tudi za zimske goste in do neke mere jim to tudi uspeva.

Tudi v obdobju med poletno in zimsko turistično sezono na Bledu ni čisto mirno. To dokazujejo odprti hoteli Jelovica, Krim in Lovec; čez 14 dni bodo odprli tudi hotel Toplice. Seveda tu ne moremo govoriti o velikem številu turistov, nekaj pa jih je le, razen tega pa so v tem času nudili prostore prirediteljem raznih posvetovanj in seminarjev. Tako na primer hotel Jelovica, ki ima primerne prostore za delo, sploh ne občuti medsezonskega časa.

Blejski grad je v zaključni fazi izgradnje in bo v celoti adaptiran do prihodnje letne sezone.

Da bi pridobili kar največ zimskih obiskovalcev so izvedli široko turistično propagando na domačem, od tujih pa predvsem na italijanskem tržišču in pripravili obširen program zimskih prireditev. Res je Bled tudi pozimi privlačen — če so vremenski pogoji ugodni. Zaledenelo jezero nudi vrsto zimsko-športnih užitkov. Tudi sankališče in smučišče na Straži sta primerna, a če se bo Bled hotel resno potegovati za sloves zimskega letovišča, bo potreboval še zelo veliko raznih tehničnih naprav za zimski šport.

Hiše v Nomnju sedaj lepšajo zlatorumeni venci koruze

Gorenjska potrebuje turistično privlačne objekte

„MINIATURNA JUGOSLAVIJA"

bi zapolnila to vrzel

Pri Gorenjski turistični zvezi se že dali časa ukvarjajo z mislijo, da bi na Gorenjskem zgradili turistično privlačen objekt — »miniaturno Jugoslavijo«. Ideja si je zaradi izrednega vsestranskega pomena takega objekta kaj kmalu pridobila veliko zagovornikov in vse kaže, da jo bo po sedanjih predvidevanjih v nekaj letih mogoče realizirati. Na dva hektara zemljišča naj bi bile prenešene vse najvažnejše značilnosti naše države. Objekti bi zajeli najvažnejše kulturne in zgodovinske spomenike, objekte vseh panog gospodarstva, pomembne objekte večjih mest in nekatere komunikacije in vidne kulturne objekte, pridobljene v dobi socialistične gradite. Vsi objekti naj bi bili v merilu 1:25. Zemljišče bo imelo obrise FLRJ, obhodna pot pa naj bi bila dolga 3 km.

Če bo glavnemu pobudniku, Gorenjski turistični zvezi, uspelo izpeljati skrbno pripravljene načrte, ki so predvideli prav vse, kar se le da predvideti, bo Gorenjska, in z njo vsa Jugoslavija, dobila edinstven objekt velike vzgojne, turistične in gospodarske vrednosti.

»Miniaturna Jugoslavija« ne bo le igrača za otroke, pa vendar velika igrača, ki bo v skladu z nenehno človekovo željo, da bi se igral z elementi resničnosti ter jih sestavljal po svojih zamislih,« je med drugim rečeno v uvodnem delu pojasnjevanja objekta.

»Miniaturna Jugoslavija« bo imela brez dvoma velik vzgojni in izobraževalni pomen, saj bo otrokom in odraslim pomagala v težnji po spoznavanju ožje in širše domovine in dajala pregledno sliko naše države in njene graditve tudi vsakemu tujcu, ki se bo v njej pomudil.

K temu se pridružuje tudi gospodarski pomen tega objekta, ker so tu predvideni pomanjšani objekti vseh najvažnejših gospodarskih organizacij, skupaj z nekaterimi izdelki, in bi bila to tudi nekakšna stalna gospodarska razstava. Seveda pa nikakor ni prezreti prvenstvene pomembnosti novega objekta — za turizem na Gorenjskem. Gorenjska ima vsako leto zelo veliko obiskovalcev, obišče jo tudi precej prehodnih gostov in izletnikov. Številni inozemci, ki potujejo na Jadransko obalo, se pripeljejo čez gorenjske mejne prehode. Lansko leto se je na Gorenjskem za dalj časa zadržalo 353.000 turistov in 250.000 prehodnih gostov. Že 300.000 obiskovalcev na leto pa bi zadostovalo, da bi bil objekt rentabilen. To število bi ne bilo težko doseči, ker moramo razen tujih gostov in domačih turistov upoštevati še obisk domačinov in šolskih ter drugih ekskurzij iz vse Jugoslavije. Res je, da Gorenjska sedaj nima privlačnih turističnih naprav, ki bi goste pritegnile, da bi se ustavljali na svoji poti in se tu tudi dalj časa zadrževali.

Ideja za zgraditev miniaturne države ni nova, saj so jo že uspešno realizirali na Nizozemskem, v Švici, v Celovcu (miniaturno Evropo) in znano je, da v te objekte znova in znova prihaja na tisoče ljudi.

Za gradnjo posameznih objektov (bilo bi jih okoli 100), bi kot gradbeni material uporabili zemljo, kamenje, pesek, žgano glino, les in še nekatere cenene, a odporne gradbene materiale, zato gradnja ne bi bila pretirano draga. Gorenjska Turistična zveza namerava zainteresirati posamezne šole, da bi pri tehničnem pouku primerno izdelale pomembnejše objekte svojega kraja, gospodarske organizacije pa naj bi poskrbele za makete svojih obratov. Zelo dobro bi tudi bilo, da bi gradnjo posamezne makete finansiral tisti občinski ljudski odbor, na čigar območju objekt tudi stoji. Predvidevajo da bo gradnja »Miniaturne Jugoslavije« stala okoli 50 milijonov dinarjev.

Upravičenost graditve takega objekta je dobro utemeljena in to temveč, če ne spregledamo izrednega turističnega in turistično-tranzitnega pomena Gorenjske.

V prihodnjih treh letih bodo skrbno pripravili načrte in izvedli pripravljalno akcijo. Določiti bo treba tudi primeren prostor. Ta naj bi bil ob avtomobilski cesti med Medvodami in Jesenicami. Ta odsek je precej dolg, a širše razprave naj bi točneje nakazale lokacijo. Morda bo to prav ob cesti od Kranja proti Ljubljani, ker bi objekt tako lahko pritegnil tudi turiste, ki prihajajo v Ljubljano iz tržaške smeri.

V Gornjesavski dolini primanjkuje gostišč

Komu Dom v Planici?

Dom je v zadnjem času nerentabilen

Planiški smučarski skoki so si pridobili velik sloves doma in v inozemstvu. To potrjujejo množice obiskovalcev skakalnih prireditev in vedno bolj izbrana vrsta svetovno znanih smučarskih skakalcev. Znano je, da Dom v Planici — edini gostinski obrat v bližini skakalnice — nima zadostne kapacitete in so se morali skakalci in obiskovalci Planice zatekati v oddaljenejše gostinske obrate. Turistično društvo Rateče-Planica je večkrat razmišljalo o gradnji hotela ob skakalnici, ki bi bil zaradi privlačne doline Tamar tudi v poletnih mesecih gotovo dobro obiskan. Za gradnjo tega hotela bi se seveda lahko potegovali le, če bi bila dokazana njegova rentabilnost. To pa bi v sedanjih okoliščinah predstavljalo precejšen problem, ker je še Dom v Planici sedaj nerentabilen in brez vsakih denarnih skladov.

Vzroki za to so mogoče pri vodstvu ali pri samem lastniku — Športni zvezi Slovenije, ki z odvzemanjem sredstev ni omogočala zbiranje denarja niti na račun amortizacije objekta. No, na vsak način bo treba najti primerno rešitev. Za ta Dom se sedaj potegujejo Ratečani in morda bi bila rešitev prav v tem, da bi ga priključili samostojnemu gostinskemu podjetju, ki bi ga lahko ustanovili iz manjših gostišč v Ratečah in bi obratoval pod nadzorstvom Turističnega društva. Seveda — prvi pogoj je, da ga Športna zveza odstopi.

Ni treba še posebej dokazovati velikega pomena dobrih gostišč za Rateče in Planico, zato bo za ureditev tega problema kmalu treba kaj ukreniti.

Oprema v novih Zlatorogovih sobah ni luksuzna, a zelo praktična in sodobna. Na sliki je dnevna soba, ki skupaj s spalnico, kopalnico in straniščem sestavlja zaključen apartman. Če je potrebno pa lahko služi tudi kot samostojna soba

Razmere v Mojstrani se spreminjajo

Velike težave - ugodne perspektive

Pomembna tranzitna postojanka - Brez večjega gostišča

V Mojstrani so imeli pred vojno relativno močno razvit turizem, saj so leta 1938 zabeležili kar 12.000 nočitev. Prihodnje leto bodo praznovali že 50. obletnico ustanovitve Tujsko-prometnega društva, predhodnika današnjega Turističnega društva. Toda razmere so se spremenile. Prebivalci Mojstrane in Dovja se na veliko zaposlujejo na Jesenicah, obenem z novim obeležjem razvijajočega se delavskega naselja pa se manjša tudi razpoložljivi posteljni fond. — V letošnjem letu so imeli le 7000 nočnin.

Kljub temu, da ne gre več tako, kot včasih, se v Mojstrani ne nameravajo odreči turizmu, ki ga gojijo že tako dolgo časa in je za njihov kraj še vedno velikega pomena. Vendar pa imajo celo vrsto težav. **Ena največjih je, da nimajo večjega gostinskega podjetja, ki bi imelo večje število ležišč in primerno kuhinjo z jedilnico.** Včasih so sicer imeli hotel »Triglav«, ki pa je bil zaradi slabega vodstva stalno nerentabilen, razen tega pa še močno potreben večjih investicij. Ker teh jeseniška občina ni zmogla, ga je prodala Zvezi vojaških vojnih invalidov Jugoslavije. Bivši hotel je sicer sedaj lepo urejen, vendar pa ne služi več turističnemu namenu. V Mojstrani to izgubo močno občutijo, saj imajo sedaj le manjša gostišča, ki le za silo lahko skrbe za prehrano gostov, zaradi majhnih prostorov pa ne nudijo pogojev za kakršnekoli družabne prireditve.

V Mojstrani se pritožujejo, da se na Svetu za turizem pri ObLO Jesenice za njihove turistične probleme premalo zanimajo. Za primer so navedli, da jim niso odgovorili niti na vlogo s prošnjo za posredovanje pri izterjavi posredniških provizij od nekaterih privatnih lastnikov.

Mojstranski turizem se je brez dvoma sedaj znašel v težjih, precej kritičnih okoliščinah, vendar drži, da mora Mojstrana še naprej ostati turistično naselje.

Zaradi znanega tranzitnega pomena Mojstrane, ji že sedaj lahko nakažemo lepšo bodočnost. — Skozi Mojstrano pelje pot na Vrtaško planino, ki je pravi raj za smučarje in nanjo v bližnji prihodnosti predvidevajo, da bodo zgradili žičnico, skromno planinsko kočo pa naj bi zamenjal primeren smučarski dom. Iz Mojstrane gre cesta tudi do Aljaževega doma v Vratih. Cesto nameravajo v kratkem prenoviti. — Mojstrana bo veliko pridobila na pomenu, ko bo povezana s cesto preko Krme do Bleda, za katero so projekti že pripravljeni.

Okolica Mojstrane je polna redkih naravnih lepot. Primanjkuje ji le sodobnih turističnih objektov, ki jih bo postopoma treba zgraditi. — Vzroka za pesimizem torej ni!

SAMORASTNIKI

Besničani „potujoči“ gledališčniki“ - V dolgovih zaradi kinoprojektorja Prostorov ni, pa tudi sredstev manjka

O kulturno-prosvetnem delu v Besnici in njeni okolici, dolgo ni bilo nič slišati. V zadnjem času, pravzaprav od leta 1958 dalje, pa je prav v tem pogledu postala kulturno-prosvetna dejavnost nadvse živahna. Delo, ki so ga morali opraviti predvsem mladi Besničani, da so prišli do današnjih uspehov, je bilo težavno in večkrat morda celo nenavadno. Večino uspehov pa gre pripisati požrtvovalnosti in v marsikaterem primeru iznajdljivosti vseh sodelujočih in ne le posameznikom.

»ZAČELI SMO BREZ DINARJA«

Nam je v razgovoru pripovedoval predsednik besniškega KUD »Jože Papler«, Lojze Blaznik. »Ko sem odslužil vojaščino, sem prevzel posle predsednika novega odbora. O delu v preteklosti smo vedeli zelo malo ali pa skoraj nič. Ohranjene ni bilo nikakršne dokumentacije. Vedeli nismo niti tega, kdo je član našega društva in koliko jih sploh je. Razumljivo je torej, da smo najprej »postrojili« naše vrste. Zaključek je bil razveseljiv, v društvu nas je bilo kar 45 članov in takoj smo se lotili dela v dramski in pevski sekciji. Lani pa smo ustanovili še močno šahovsko sekcijo.

Naši prvi koraki so bili sila težavni. Nismo imeli niti dinarja niti prostora, da bi lahko delali in prirejali kulturne prireditve. Zato smo začeli iskati najprej naše zaveznike. Za prvo silo smo dobili prostor v šolskem razredu. V njem so vadili pevci, pa tudi igralci so imeli bralne vaje.

Potem smo se znašli pred novim problemom — kje naj ljudem pokažemo, kaj delamo? Iz zadrege nas je rešil majhen gasilski dom, ki je že svojemu osnovnemu namenu bolj ali manj odslužil. Sami smo popravili majhen provizoričen oder, katerega so se deske prej še komaj držale. Toda naš trud ni bil zaman. Besničane in okoličane smo kaj hitro ogreli z našim delom in ni je bilo prireditve, da bi dvorana ne bila nabito polna.«

OSEMDESET ČLANOV

S prireditvami so Besničani tako prišli do prvih dinarjev, ki pa so jih sproti vlagali v oder in za potrebe naslednjih prireditev. Vrste kulturno-prosvetnih delavcev pa so se hitro krepile. Letol ima KUD »Jože Papler« že 80 članov, po večini mladincev. Pevski zbor šteje okrog 40 grl, dramska sekcija pa 26 igralcev.

POGREŠAJO RAZVEDRILA

Prebivalci vse od Rakovice pa do Jamnika se v svojem prostem času nimajo kje razvedriti. Vsa zabava, ki jo imajo, so prireditve KUD »Jože Papler«. Vendar pa bi bilo tudi teh precej manj, če društvo v zadnjem času ne bi kupilo ozkotračnega kinoprojektorja. In sedaj imajo v Besnici, v gasilskem domu ali pa v šolskem razredu, tedensko dvakrat kino predstave. Društvo si izposoja filme — poučne, dokumentarne ali pa celovečerne — umetniške — ljudje pa se gnetejo v majhnem prostoru kot sardine v konzervi. Najhuje pa je takrat, ko vsi ljudje sploh ne morejo v »kino dvorano«.

Zadeva s kinoprojektorjem pa ni tako preprosta kot bi zgledalo na prvi pogled. Društvo — kupec projektorja — je zaradi njega v velikih težavah, čeprav je bil nakup zelo ugoden — projektor je veljal samo 150.000 dinarjev. Toda plačanih je šele 50 tisočakov, društvena blagajna je prazna; 100.000 dinarjev, kolikor jih je posodila Kmetijska zadruga, pa bi morali že vrniti. Kje dobiti denar? Od šestdesetih tisočakov, kolikor jih je dobilo društvo iz občinskega proračuna za leto 1960, razumljivo ni ostalo ničesar več.

»POTUJOČE GLEDALIŠČE«

Dramska družina je imela pred dnevi prvo letošnjo premiero »Sveti plamen«. Premiero so imeli doma in tudi reprizo. Morda bi imeli doma lahko še kakšno predstavo in potem bi bilo konec. Enomesečni študij po napornem delu v tovarni ali na polju pa bi bilo škoda tako zavreči. Zatorej so se odločili tudi za gostovanja. V nedeljo so gostovali v Kranju, pred tem tudi v Predosljah, jutri bodo odigrali »Sveti plamen« v Bitnjem in Žabnici, naslednjo nedeljo v Retečah pri Medvodah, nato v Naklem in morda še kje. Torej pravo »potujoče gledališče!« Gostujejo, tudi tako, da pridejo do denarja za odplačilo kinoprojektorja. Dolgov se morajo odkrižati, da se bodo potem lahko lotili spet novih nalog.

Kljub tolikim gostovanjem pa bo dramska družina že po praznikih začela s študijem nove uprizoritve, in sicer »Vdove Rošlinke«. Na zveste domače obiskovalce res ne smejo pozabiti. V januarju prihodnje leto pa jih bo razveselil tudi pevski zbor. Tokrat sicer ne s koncertom, temveč kar z opereto »Kovačev študent«. Pevci in igralci pa že razmišljajo in pripravljajo skupni »Veseli večer« ob prihodnjem pustovanju. In če k temu še dodamo, da se bo v kratkem pričel tudi šahovski »šampionat« v Besnici, si pri danih pogojih pestrejše dejavnosti KUD »Jože Papler« skoraj ne moremo zamišljati.

5 LET OB OBLJUBAH

Marsikateri problem bi bil rešen, če bi imeli Besničani vsaj nekaj primernih prostorov za kulturno-prosvetno delo. Problem pa bi bil rešen tudi za vse ostale družbeno politične organizacije, ki nimajo prostorov. Toda Besničani in okoličani morda že več kot 5 let živijo le od obljub, da bodo dobili nekakšen kulturni dom, v katerem bi bilo prostora dovolj za vse. Načrte zanj že imajo, in sicer bi bil dom prizidek k že zgrajenemu Zadružnemu domu. Domačini bi dali zanj tudi ves potreben les, pomagali z udarniškim delom, kolikor bi bilo pač treba, pri sredstvih pa se je doslej zataknilo vsa leta nazaj. Društvo samo teh sredstev ne bo zbralo, saj morajo še za gostovanja uporabljati bicikle (garderobo pa prevažati v nahrbtnikih ali pa pod pazduho), pa tudi samih Besničanov in okoličanov je premalo, da bi zmogli tolikšno investicijo, zatorej bi morali ta problem rešiti drugi forumi. In čas bi že bil, da bi tamkajšnji prebivalci dobili skupno streho, pod katero bi se sestajali člani KUD »Jože Papler« in vse ostale družbeno politične organizacije.

B. Fajon

SODOBNA PRAVLJICA

Dvakrat na teden prihajajo. Prihajajo taki, ki bi bili radi moderni in nosijo hlače brez spodnjih zavihov, pa tudi taki z zaplatami na suknjičih. Dekleta s širokimi krili — prihajajo stari in mladi. Semkaj prihajajo po čudežni svet knjig, prihajajo po veselje, po sanje, po žalost drugih, prihajajo po savane Afrike in prigode z južnega morja. Vse to si izposodijo za deset ali dvajset dinarjev.

V kotu sedim in jih gledam, se nasmiham in živim z njimi. Ko odhajajo razmišljam o njih, kako bodo doma sedli na klop za mizo v kotu in se za uro ali dve preselili v črne črke daljnih pokrajin, sorodnih in tujih usod, preselili v čudežni svet knjig, čudežni svet malih in velikih ljudi. Naslednji dan bodo po končanem delu v tovarni ali na polju, po šoli, sedli spet v tisti kot in sedeli tamkaj do mraka, ko se teža dneva obesi na trudne veke...

Vse, ki prihajajo poznam. Včeraj zvečer je prišla sosedova. Morda jih ima deset, morda dvanajst, saj ne vem. Dolgo je molčala in vedel sem, da ima nekaj za bregom, nekaj posebnega. Potem pa je le rekla. Rekla je: »eno tako prosim kot so Rokovnjači«. Knjižničar ji je prinesel Visoško kroniko. Zdaj komaj čakam prihodnjih dni, ko bo spet prišla in ko ji bom bral z obraza vse tisto njeno zadovoljstvo. Mali Mihec jih ima komaj osem in vedno si želi partizanskih knjig, stari Matija sprašuje po Večernicah in tista stara ženica, ki hodi vedno v črnem, vedno vsake pol leta, prebira Rollandovega »Miklavža Breugnona«. Tisti čudni fant pogosto prebira Vercorja.

Ljudje prihajajo s tisočimi željami. Prihajajo po knjige zase in za druge. Mlada dekleta navadno po knjige za sestro, ki je starejša (in navadno prebira ljubezenske romane). Prihajajo po knjige iz vojska, po potopise... in to vsak teden dvakrat.

Ti ljudje, zelo ljubijo življenje. Radi bero... Marsikaj radi bero — a vedno kaj takega, kar je trdno in domače. Tu ne segajo po Sartru, Javoršku in Lorci, po Dos Passosu in Wolfu. Všeč jim je Tavčar in robati Trdina, pa Hamsun in Dickens. O vsem radi bero, o ljubezni, o zemlji, o njih in o njej celo o vojni, da o vojni. Le tu jih ne morem razumeti. Toliko slabega jim je prizadejala in neradi se je spominjajo — pa vendar bero o njej... res čudno.

Dva večera na teden, zdaj ko smo že skoraj pred zimo, presedim z njimi med starimi hrbti oguljenih knjig, ki so šle že skozi stotine rok in src. Ob knjigah in tisti, ki prihajajo ponje se nasmiham in se vračam v svoje dni. Živim z njimi, zakaj vse imam rad. Vse, ki sedejo popoldne v kot in sedijo tamkaj do mraka, ko se teža dneva obesi na trudne veke...

Bojan Nabor

Med policami

Knjigarne brez knjig - Samostojna knjigarna v Kranju?

V teh dneh, ko se zima obeša med gole kostanje, ljudje vse raje ostajajo doma v toplih sobah ter na večer razmišljajo o svojih velikih in majhnih rečeh. Ob tem času radi segajo tudi po knjigah in prav zato smo se odločili, da križem kražem po gorenjskih knjigarnah povprašamo, kaj naše bralce zanima in kakšne knjige na svojem terenu lahko dobe. Predvsem pa smo želeli vedeti, kako dolga je pot od tiskarne do knjigarne in za kaj je naš bralec na terenu prikrajšan.

NA VEČER JE BLED poln jesenskega dolgočasja. — Ceste so prazne! Tu v knjigarni nisem sam. Hodim od police do police, ki so polne knjig, revij in časopisov, prebiram naslove in opazujem ljudi. Na vrhnji polici je poezija — Zidarjeve »Kaplje ognjene«, pesmi Saše Vegri. Samo hip naprej so Lorcove pesmi, pa pravkar izšli »Pötöfi«. Polico niže kraljujejo Dostojevskega »Besi«, »Spomini na sodobnike«, Feuchtwangerjev »Goya« in Sartrejevi »Nepokopani mrtveci«. Ljudje hodijo med policami in si sami izbirajo knjige. Nežno jih jemljejo v roke, jih dolgo ogledujejo, potem pa vrnejo na svoje mesto v polici. Izbral sem si drobno knjižico, stopil k pultu in plačal. — Obenem sem vprašal, kako kaj gre na Bledu s knjigami. Povedali so mi, da ljudje nasploh le malo kupujejo; zdaj na jesen pa bo že šlo. Povprašal sem še, katere knjige imajo najraje, pa mi niso znali povedati.

»PREDRAGE SO«, nam je dejala prodajalka v Škofji Loki. — Ljudje zadnji čas najraje segajo po Hemingwayevem romanu »Zbogom orožje«. Tudi »Nürnberški proces« so ljudje na široko kupovali. Sicer pa našim bralcem najbolj ugajajo knjige Primorske založbe Lipa iz Kopra. Tudi knjige Prešernove knjižnice so priljubljene, saj imamo v knjigarni več kot 100 naročnikov.« Ljudje največ knjig kupujejo za darila, tako nekako je izzvenelo v našem razgovoru. Povprašal sem še, kako je s poezijo. Povedali so mi, da le slabo gre in da jo največ kupujejo dijaki. Pravkar izšle knjige Jarčevih novel niso imeli. Bilo je blizu dvanajstih in zapirali so trgovine, zato sem odšel.

RADOVLJIŠKO KNJIGARNO sem dolgo iskal. Le malokrat me pot zanese tja. Ko sem vstopil, je bila prazna. Povprašal sem po knjigah, pa so mi takoj odgovorili, da so prodajo knjig opustili. »Ne gre«, so mi dejali! Za zdaj prodajajo še nekaj slikanic in pa nekatere priročnike, kakor razne gospodinjske knjige. Zunaj je sijalo sonce, na skromni polici pa je dremal od vsega sveta pozabljeni Stritar s svojimi izbranimi deli.

KO SEM STOPIL k pultu, sem našel za njim vse naše ljubljence — stare in nove. Pravkar dotiskane Jarčeve novele pod naslovom »Človek in noč«, Rollanda, Siloneja, Sinclaira, Steinbecka, Solohova, Tolstoja, Vaillanda, Dostojevskega, Hugoja, Joyca, Gradnika... Kdo bi našteval vse. Prav zares je kranjska knjigarna dobro založena. Zaželel sem si še novo slovensko revijo, ki jo je pred meseci začela izdajati Državna založba Slovenije »Perspektive«, pa so imeli samo prvo številko, čeprav smo pri nas v redakciji doslej prejeli že tri. Prav gotovo bo treba v Kranju prej ali slej misliti na samostojno knjigarno. Na polici ob strani je stala Aristotelova Poetika, D'Albertov Uvod v enciklopedijo, Goldmanove Humanistične vede in filozofija, Goričarjev Oris političnih teorij, Lefebrova Misel Karla Marxa, Voltairovi Filozofski pomenki... Tu lahko dobiš pesmi Lorce, Hofmana, Gradnika, Tagorea, Zidarja, Vegrijeve... Človek bi za hip obsedel. Prišla je neka stara žena in kupila slikanico — za njo so prihajali drugi.

»KNJIGARNA« SE JE oglasilo iz telefona. Vprašal sem, kako je kaj s knjigami v Tržiču. Povedali so mi, da so zdaj na jesen nadvse zadovoljni. Knjige gredo dobro v promet, saj so jih v oktobru prodali kar za 100.000 dinarjev. Kot navadno sem še povprašal, kakšne knjige imajo najraje. Rekli so mi, da so prodali Hemingwayev roman »Zbogom orožje« že v celoti, prav tako knjigo »Nürnberški proces«. Baje ljudem najbolj ugajajo knjige založbe Obzorja in Cankarjeve založbe. Ob vprašanju, kako je kaj s poezijo, so mi dejali kot v refren ostalim odgovorom drugod »največ študentje«.

Škotjeloški pedagogi o

FILMSKI VZGOJI

Problem filmske vzgoje je bil pred dnevi osrednja tema razprave škofjeloških pedagogov, ki so se zbrali na posebnem posvetu v Dijaškem domu. Osnovna ugotovitev razprave je bila, da se je treba v prihodnje filmske vzgoje smotrneje lotiti in takoj ukrepati tam, kjer so dosedanje napake najbolj občutljive.

Gimnazijski mladinski kino, ki večkrat vrti razne filme, doslej ni imel določenega sistema pri izbiri filmov. Zatorej doslej ni odigraval tiste pozitivne naloge, ki bi jo predvsem moral.

Škofjeloška mladina je tudi močno pogrešala nedeljske matineje, ki pa jih bo v prihodnje imela. Te matineje pa ne bodo samo suhe filmske predstave, temveč bo vsak film uvodoma komentiran. Tako kot za mladino, bi bili v prihodnje potrebni tudi razgovori o filmu s starejšimi Ločani. Zato so bili pedagogi mnenja, da bi bilo priporočljivo v Škofji Loki organizirati filmski klub. S primerno filmsko vzgojo pa bi ljudje na povsem drugačen način spremljali tudi vse ostale kulturne prireditve, predvsem pa gledališke predstave. Da bi bili uspehi tudi na tem področju čimboljši, bo potrebno v prihodnje boljše sodelovanje med šolami, kulturno-prosvetnimi društvi in razumljivo tudi med kino podjetjem.

Potrebe na tem področju kulturno-prosvetnega dela so torej jasne. Ne gre pa samo za pomanjkljivo filmsko in kulturno-prosvetno vzgojo nasploh v Sk. Loki, enaki problemi so tudi v ostalih večjih središčih, zato bi bilo priporočljivo, da bi se tudi v teh lotili omenjenega problema.

V. R.

Tretja premiera v jeseniškem gledališču ‚Tone Čufar‘

Gow - D'Usseau:

Globoko so korenine

Jeseniško gledališče bo na predvečer Dneva republike uprizorilo slavnostno premiero ameriške drame »Globoko so korenine«. Drama na pogumen in napreden način obravnava črnski problem v ZDA. Ob osebni tragediji črnskega poročnika ameriške armade se razpleta tudi usoda belih ljudi okoli njega, med katerimi so tudi taki, ki so uvideli nesmiselnost in nečlovečnost rasističnih predsodkov. Toda korenine teh predsodkov so globoko...

Ta tema je morda prav danes še bolj aktualna kot je bila pred 15. leti, ko je bila drama napisana. Zanimivo je, da je bila prva uprizoritev tega dela leta 1946 v ZSSR, v ZDA pa vsaj na večjih odrih še ni smela biti uprizorjena. Že to je zadosten dokaz za naprednost drame, ki bo ob današnjem položaju v svetu in ob prebujanju vedno novih zatiranih narodov Afrike in Azije, toplo in človeško čuteče spregovorila za Dan republike tudi z odra jeseniškega amaterskega gledališča.

— Delo je režiral Marjan Stare, v glavnih vlogah pa nastopajo: Stanka Geršak, Marjanca Čebulj, Tatjana Košir, Slavko Pojanc in Vlado Košir. — Sceno si je zamislil Bojan Čebulj.

nj

● **Antologija makedonske** poezije in proze, ki jo je uredil Aleksander Spasov je te dni izšla pri beograjski založbi Nolit. Urednik je zbral v knjigi dela 18 avtorjev.

● **Pri Državni založbi Slovenije** je v teh dneh izšla velika pesnitev ruskega pesnika M. J. Lermontova — Mciri. Prevedel jo je Milo Klopčič.

Ob 80-letnici Rajka Gradnika

Bogato življenje

Pot slovenskega šolnika, zlasti nekdaj, v predvojni dobi, ni bila lahka. Toda kakšno zadoščenje in radost lahko občuti prav učitelj, pedagog, ki se spet srečuje z nekdanjimi učenci. Vsakdo od njih ga spominja na del bogate preteklosti, polne dela, zamisli in prizadevanj. Prav tisti učenci, ki jim je nekoč izdajal svoje znanje in jih bogatil z izkušnjami in spoznanji ter jih učil za življenje, mu danes s hvaležnostjo stiskajo roko, saj je storil zanje vse, kar je mogel.

Takšne misli so se mi vsiljevale, ko sem se vračal s sprejema, ki ga je priredil pred dnevi učiteljski kolektiv osnovne šole na Bledu znanemu slovenskemu šolniku in znanstvenemu delavcu Rajku Gradniku.

Rajko Gradnik je še vedno poln načrtov in pravzaprav še sredi dela. Čeprav je bil uradno upokojen že 1937. leta, je z delom nadaljeval vse do današnjih dni. Se vedno sodeluje pri raznih javnih nastopih in uči v glasbeni šoli. — Aktivno se še ukvarja z znanstvenim delom, hkrati pa opravlja meteorološka in fenološka opazovanja za Hidrometeorološki zavod v Ljubljani. Že vrsto let je redni član Geografskega in geološkega društva v Ljubljani, na Bledu pa je predsednik muzejskega društva in član številnih organizacij in združenj.

Sivolasega moža sem pogostokrat srečeval na blejskih ulicah in drugod. Vedel sem, da je to nekdanji blejski upravitelj in upokojeni šolski nadzornik. Dodobra sem ga spoznal šele zadnjič ob njegovi osemdesetletnici. Njegova osebnost je napravila name nenavaden vtis. Občudoval sem njegovo duhovito prisebnost, prodornost in vedro razpoloženje.

Svojo delovno pot je začel Rajko Gradnik kot učitelj v Kozani na Primorskem. Od leta 1920 dalje pa je živel in delal na Bledu. Kot vzgojitelja in učitelja ga lahko prištevamo med tiste slovenske pedagoge, ki so vnašali že v predvojno šolo življenjski in nazorni pouk.

Toda šolsko in vzgojno delo je le ena sama stran njegove dejavnosti. Ukvarjal se je tudi z znanstvenim raziskovanjem. Za geološke probleme naših krajev se je zanimal že zelo zgodaj. Prvi njegov mentor in učitelj v tej stroki je bil nekdanji profesor na goriški realki Ferdo Seidel. Na njegovo pobudo se je Rajko Gradnik začel zanimati za geologijo, mineralogijo in sorodne vede. — Gradnikovo raziskovalno delo na tem področju je rodilo prve sadove, ko se je preselil na Bled. Z vso skrbjo in vnemo se je posvetil sistematičnemu proučevanju vodnih razmer Blejskega in Bohinjskega jezera. V Geografskem vestniku je priobčil tudi več razprav te vrste. Sedaj je v tisku razprava Klimatske poteze Bleda, precej gradiva iz sorodnih ved pa pripravlja in ureja. Njegovo znanstveno raziskovalno delo je za blejsko in bohinjsko območje zelo pomembno, prav tako pa tudi za geografijo in njene vede v širšem obsegu.

Obe svetovni vojni sta Rajka Gradnika in njegovo družino hudo prizadeli. Že 1914. leta je bil skupaj z očetom in bratom-pesnikom Alojzem Gradnikom — interniran v goriškem gradu. — Druga svetovna vojna pa ga je pahnila v Begunje in naprej v izgnanstvo v Valjevo, kjer je sodeloval z NOB v izgnanskih organizacijah. »jb

Z obiska v Selški dolini

MISLITI JE TREBA

Dolina je postajala vse ožja. Megla je pritiskala k tlom in v hišah je bilo temno že opoldne. Vrstile so se vasi: Praprotno, Bukovščica, Dolenja vas, Selca, Češnjica...

Kmalu za tem smo bili v tovarni NIKO. Franc Kovačič nam je pripovedoval o delu tega kolektiva. — Težke preizkušnje so doživeli tam v zadnjih letih. Prodaja se je bila kar na lepem zataknila. Mali motorčki niso šli! Kupci so se pritoževali, odklanjali so pošiljke...

To so bili črni dnevi za kolektiv. O tem so takrat govorili delavci in delavke, ko so po opravljenem delu odhajali proti Dražgošam, navzgor proti Zalemu logu in navzdol proti Škofji Loki. Kot bolezen v hiši, kot suša na kmetijah, se je takrat težava tovarne Niko usedla na dušo ljudem teh krajev. Toda niso se jezili. Samo ugibali so — kako bi se dalo vse to urediti. — Imeli so zaupanje v kolektiv. Tistim, ki so bili zaposleni, so dajali nasvete, kako in kaj. Vsi, po vsej dolini so takrat z zaskrbljenostjo govorili samo o tem. Saj ni bilo čudo. Malone vsa dolina živi od te tovarne in lesno - industrijskega podjetja v Češnjici. — In zaupanje ljudi v ta kolektiv je bilo pravilno. Delavci v tovarni NIKO so z odgovornostjo vse doline, s predlogi in dobrimi željami znancev in prijateljev, začeli urejati stvari v kolektivu. Težave so hitro odstranili. Pomanjkljivosti na motorčkih so odpravili. Nove preizkušnje so ugotavljale velik uspeh.

Toda v kolektivu se še niso sprijaznili s stanjem. — Preizkušali in reorganizirali so stari način proizvodnje in iskali nove načine, izdelkov. Kaj kmalu se je vsa stvar spremenila. Njihovi motorčki, veliki kot ženska pest, ki so namenjeni za šivalne stroje, za ventilatorje in podobno, so našli znova kupce. Ogledi tovarne in preizkusi izdelkov so bili vsakodnevni pojav. — Hkrati pa so se v upravi podjetja kopičila nova naročila, pogodbe za stalni odkup proizvodnje in podobno. Znova je steklo delo. Delavci so lahko prejeli polni zaslužek — banka je dobila svoje in v dolini so se oddahnili. Izločali so nekatere izdelke in sprejemali druge, iskali so nove strokovnjake, sami so se učili in učili, vadili so se ob strojih, se posvetovali, poslušali tistih nekoliko tehnikov in inženirjev, ki so jih imeli in se skušali vživeti v nove potrebe in zahteve na delovnih mestih. Bilo pa je tudi nekaj burnih sestankov in nekateri so celo odšli. Prav to pa je ostale še bolj združilo; okrepilo je njihovo tovarištvo in pripravljenost, da odpravijo vse težave, da izboljšajo tisto, kar ni bilo prav, da dvignejo kvaliteto izdelkov, da ohranijo ime in obstoj kolektiva. Toda težave so bile velike. Banka je terjala odplačilo dolga za novo tovarno, delavci so spraševali po plači. Blagajnik je kimal z glavo. Denarja ni bilo. Spodaj v montaži, v obdelovalnici in v drugih oddelkih so takrat stisnili zobe. Ko so se zbirali v menzi ob malicah, so stiskali glave in kramljali. Niso iskali krivcev v vodstvu zgoraj — marveč med seboj samimi. O tem so govorili največ komunisti na svojih sestankih, člani delavskega sveta na sejah...

Veliko so govorili o tem, zakaj je to nastalo. Potem so na tistih delovnih mestih spremenili vse. — Zahtevali so strožjo kontrolo izdelkov.

Ko danes govorijo o teh težavah, jih povedo navadno le kot dokaz njihovih izkušenj, njihove življenjske šole, ki je utrdila kolektiv in hkrati zaostrila čut za kvaliteto izdelkov. Vsakdo ob stroju ima še zmeraj v spominu tiste čase. Vsa težava je bila takrat nastala prav zaradi nekaterih posameznikov, ki so bili površni ali pa nesposobni ob svojih strojih. Danes se kaj takega ne more več pripetiti. Smisel za kvaliteto izdelka je prodrl do vsakega posameznika. Prav to pa je omogočilo kolektivu, da so tam pred kratkim prepustili kontrolo izdelkov samim delavcem na njihovih delovnih mestih. O tem so ondan pripovedovali Franc Kovačič, ing. Noč in tudi sami delavci v proizvodnem oddelku.

Kontrola izdelkov je bila včasih, kot pravijo, samo v ekspeditu. Šlo je samo za to, da ne bi kupcem poslali slab izdelek. Toda znotraj kolektiva, med proizvodnjo, med delom, ni bilo prave kontrole. Potem so uredili to. Nastale so štiri kontrole: pri surovinah ob vhodnem skladišču — kontrola dela na strojih, pregled polizdelkov v montažnem oddelku ter zadnja, super kontrola pred odpošiljanjem končnih izdelkov. Toda med vsemi je najvažnejša kontrola izdelkov na strojih v proizvodnem oddelku. Če tam ni kaj v redu, potem so zagate vseskozi. Zato so imeli tri ljudi, ki so samo kontrolirali in odstranjevali polizdelke za vsako najmanjšo napako bodisi po funkcionalni vrednosti ali po estetskem izgledu. Toda postopoma so med delavci tako zaostrili smisel za kvaliteto, da je taka kontrola postala povsem odveč. Delavci so tako vešči svojega dela in hkrati tudi tako samokritični, da je kontrola samo še formalnost. To še zlasti spričo evidence. Pri vsakem stroju je za vsako izmeno poseben evidenčni listek, iz katerega je zmeraj razvidno, kdo je določene izdelke delal in kdaj. Že to je vodilo vsakega posameznika, da je zelo pazil na to, kar naredi.

Zato so pred kratkim ukinili delo kontrolorja v proizvodnem oddelku. Kontrolo izdelkov je prevzel vsak delavec na svojo odgovornost. Delavci morajo sami vpisovati na evidenčne liste morebitne pripombe o kvaliteti, oziroma izločiti izdelke, ki iz kakršnihkoli vzrokov niso najboljši. Seveda so delavci za to tudi plačani. Vsem, ki so prevzeli to odgovornost prištejejo h končnim zaslužkom še 8 odstotkov. Toda, la, bi poleg denarne kazni in izgube pravic do samokontrole moral zapustiti tudi to delovno mesto. Zato po poldrugem mesecu še ni bilo takega primera. Če nastanejo morebitni pomisleki in težave pri kvaliteti izdelkov, posamezniki takoj pokličejo oddelkovodjo, mojstra in druge ter se skupno posvetujejo.

V tovarni NIKO v Železnikih so pred mesecem in pol uvedli poseben način kontrole kvalitete izdelkov, ki je zaupana samim delavcem. Rezka Benedičič (na sliki) pravi, da je to dobro. »Več je treba paziti in misliti« pravi ona, toda skladno s tem je vsak tudi bolje nagrajen

Ko smo se ustavili v proizvodnem oddelku in spraševali o tem, nam je Francka Blaznik povedala, da je s tem načinom zelo zadovoljna. »Kaj bi zmeraj nekdo hodil kontrolirat, kako delamo? Kot, da še ne znamo sami!« je dejala in v njenih besedah je bilo čutiti določeno samozavest, kateri je morda prispevala svoj drobec tudi samostojnost v kontroli lastnih izdelkov.

Prav takrat je bila izmena. K stroju, kjer je delala Blaznikova, je prišla nova delavka: Benedičič Rezka. »Prav tako ali pa še bolje gre zdaj naprej,« je povedala tudi ona, ko smo jo vprašali, kako je sedaj, ko nimajo več kontrolorja nad sabo. Pokazala je kakih 8 cm dolg vijak, ki jih ona izdeluje na tem stroju. Enkrat, v tem času, ko sama kontrolira kvaliteto izdelkov, se je že zgodilo, da vijaki niso bili kot je ona želela. Poklicala je mojstra. Nič ni bilo posebnega. Da ne bi bilo poznejših težav, jih je vendar vpisala posebej in tudi posebej oddala. Tako se je rešila morebitne odgovornosti.

»Lepše se mi zdi sedaj,« je še povedala Rezka. »Samo misliti je treba, to je pa res,« je dejala na koncu.

Da, misliti je treba! Ko smo odhajali iz tovarne, ko smo potovali mimo žage in delavnice lesnega obrata v Češnjici, mimo čevljarne Ratitovec in navzdol po dolini, se je venomer nekje oglaševala Rezkina ugotovitev: misliti je treba. Misliti je bilo treba ob tamkajšnjih strojih, da so izdelki kvalitetni, misliti je bilo treba ob razširjanju industrije in obrti v tej dolini, misliti ob razvijanju v teh krajih, ki so še do nedavnega veljali za »nerazvite kmetijske predele.«

K. Makuc

SVETLA SANJA NAŠE MLADOSTI

Letos 42.205 brigadirjev in brigadirk na cesti bratstva in enotnosti
Prihodnje leto 140 kilometrov nove ceste

Iz leta v leto — letos že tretjič — podarja jugoslovanska mladina ob rojstnem dnevu republike narodom Jugoslavije svojo cesto — cesto Bratstva in enotnosti. To darilo ni samo prispevek k našemu splošnemu gospodarskemu razvoju, ampak je mnogo več. Cesta, ki iz leta v leto raste v daljavo postaja cesta naše mladosti, cesta smelih sanj in tisočih doživetij, cesta bratstva. Razpenja se iz doline v dolino, seka ravnine in spaja kraje in ljudi, ljudi vse naše domovine ter jih trdno povezuje v močno skupnost. Mladi ljudje z žuljavimi dlanmi, potnimi hrbti, z nasmehi, smelo segajo s svojo cesto v daljavo.

Letos so mladi ljudje dogradili 82 km nove ceste. Od tega 51 kilometrov v Srbiji (od Malošišta do Grdelice) in 31 km v Makedoniji (od Udova do Djevdjelije). Čez vse leto je na tem tako širokem delu sodeljovalo 446 brigad s skupno 42.205 brigadirji. Vsi ti ljudje so ob svojem bivanju pripravili kopice športnih tekmovanj (78 tisoč) in opravili številne tečaje.

Vse te poznam. Poznam široke nasmehe, sončne sinje dni na cesti, neskončno prijetne večere, ki pridejo z mrakom po razbeljenem dnevu. S to cesto si bo mladina izklesala podobo našega jutrišnjega dne.

Srečal sem ga, bilo je v počitnicah. Tako kot drugi je v mrzli, skorajda jesenski dan meril cesto proti postaji. Nenadoma se mi je zazdelo, da ga že dolgo nisem videl. In ker si ljudje ob srečanjih navadno postavljajo vprašanja — kot: kje hodiš, ali podobno, sem tudi jaz pričel najin razgovor tako. »Na cesti,« mi je z nasmehom dejal. Nekoliko čudno mi je bilo, od njega in njegovih prej nikdar ne bi kaj takega pričakoval. — Nikdar ne bi pričakoval, da bo skupaj s tovariši s fakultete pomagal graditi našo cesto. Pa jo je! Nasmeh se mu je počasi razlezel čez ustnice v oči, čez ves obraz. »Na cesti«. Nič več nisva govorila, a ko sva se poslovila na oglu ter odšla vsaksebi sem vedel, da je srečen in da bo prihodnje leto z mnogimi drugimi nekje gradil, da bo z mnogimi drugimi zjutraj godrnjaje vstal, in da bo z mnogimi drugimi čez mesec samo z lepimi spomini odhajal proti domu. Doma pa bo ob večerih tako kot mnogi drugi pričenjal svoja pripovedovanja: »ali pa..., ali pa, ko smo..., ali pa...«

Morda ga poznate. Letos sem ga srečal nekje v moravskih ravninah. Že ko sva si segla v roke, se mi je zazdelo, da je nenavaden mladenič, in res je nenavaden, nenavaden, pa vseeno tak kot vsi drugi! Letos je že desetič sodeloval na akcijah, desetič zapored... Brčko Banovići, avtocesta Zagreb — Beograd, Ljubljana—Zagreb, Beograd—Niš... kdo bi našteval vsa imena. Ko sva stopala v jutru po trasi čez njive mimo vitkih jablan in nasadov tonolov, nisem mogel verjeti, da bo čez nekaj skopih mesecev stekla tod najmodernejša cesta. — On je verjel — in stekla je! Res je nenavaden mladenič — tak kot tisoči drugih.

Osemnajst jih ima, črne oči in prav take lase. Hodi v kino tako kot vsi mladi ljudje, rada sanjari in posluša Ivesa Montanda, kadar poje, a še bolj ji ugaja Vice Vukov; rada pleše, tako kot vsi drugi mladi ljudje. Nekje iz goreniških tovarn je. Ko je letos odhajala v brigado, so jo v podjetju pogrešali — pa je vseeno odšla... Vrnila se je udarnica. In kadar jo povprašaš, ti zaupno pove, da bo prihodnje leto ponovno odšla, odšla z mnogimi drugimi, da zgradi svojo cesto.

Takih je na tisoče in cesta raste v daljavo. Mladi ljudje s potnimi hrbti in nasmehi grade, grade svetlo belo cesto, cesto bratstva in enotnosti, cesto naše mladosti. Ob takem času v prihodnjem letu bo mladina Jugoslavije jugoslovanskim narodom podarila novih 140 kilometrov avtomobilske ceste. — Mlada generacija s to cesto gradi svojo mladost, sebe in svojo svetlo prihodnost.

Peter Jasmin

Tovarna lepenke Tržič

proizvaja poleg bele lesne lepenke tudi specialno celulozno lepenko za vlečeno embalažo v priznano najboljši kvaliteti!

Ob Prazniku republike iskrene čestitke d lovnim kolektivom

Lesno industrijsko podjetje

Preddvor pri Kranju

čestita vsem delovnim kolektivom k 17-letnemu jubileju nove Jugoslavije!

„NE ZAUPAM VSAKEMU“

Ob volitvah v prve narodnoosvobodilne odbore

Pot je nepričakovano hitro zavila iz komaj prehodne grape okrog hriba pod visoko obraščeno skalo in peljala na gladko, odprto košenico. Košnja je bila poleti 1944 kar lepa in tudi vreme ni tako nagajalo kmetom pri sušenju in pospravljanju, kot letos. Nehote smo zaustavili korak. Toda bila je bolj moč navade v tistih časih, kajti tam onstran Blegoša, po cerkljanskem, idrijskem in tolminskem je bilo vse bolj mirno in varno kot po Gorenjskem. Cerkno je imelo celo redne avtobusne zveze navzdol ob Idrijci.

Zato so tam dosti prej in tudi mnogo glasneje in javno smeli govoriti o prvih volitvah v narodnoosvobodilne odbore. Tako je pripovedoval vodič-kurir in se na vsa usta smejal, češ zakaj tak strah pred soncem in pred goličavo, ko smo prišli iz gozda. Če bi se tako drl in smejal nekje nad Železniki, bi bila tam že ob naslednjem svitu prava hajka.

Usedli smo se. Dolina je bila mirna. Cerkno (domačini so to vas takrat imenovali samo Mala Moskva) je bilo zadaj za hribom. — Vodič je kazal nekatere vrhove, kjer naj bi bila Trnovska in Banjiška planota in pripovedoval, kje so najbližje sovražne postojanke (v Idriji in na Mostu na Soči). Kar smejali smo se. Ves dan bi lahko hodili po širokih belih cestah po dolini brez strahu.

Potem smo krenili naprej, navzdol po senožetih, mimo senikov in kaj kmalu se je prikazala izza drevja prva domačija.

Star upognjen, suh možak je klepal koso v senci zadaj za hlevom.

»A, ti si!« je starec nenadoma zazijal in se nekako zakotalil proti nam, da smo kar obstrmeli. Toda brž smo spoznali, da pozna le vodiča, ki ga je kar objemal in pozdravljal.

Kljub temu smo se kaj kmalu vsi zapletli v pogovor in priletna žena je prinesla košaro z debelimi mehkimi hruškami.

»Vi boste pa prav gotovo vedeli, kaj se sedaj spet pripravlja in kuha,« je dejal starec in hotel vedeti vse o volitvah.

»Nič ne bo posebnega, volili boste odbore, narodnoosvobodilne odbore kot jim pravijo,« mu je brž začel pojasnjevati naš vodič.

»Ja, saj jih imamo že!« Že skoraj dve leti sem odbornik, čeprav sem tako star,« se je hudoval starec.

»Že očka. Ampak to so odbori OF, ki še niso prava oblast,« je hitel dopovedovati vodič in skušal najti pri nas ustrezno pomoč. »Sedaj bodo volili odbore po vseh pravilih. Zato bodo ti novi odbori šele sedaj resnična oblast prave države.«

Staremu nikakor ni šlo v glavo. Pravil je, kako je bil on vseskozi zraven. Najprej je bil intendant. Še sedaj je gospodarski referent. Pobira davke, celo podpore so

„... ZAJELO V SVOJ PLES JE SLEHERNO VAS"

(S spomenika v Poljanah)

Prav na Dan republike, na rojstni dan nove Jugoslavije bo v Poljanah odkrit spomenik 165 žrtvam in padlim borcem za svobodo tega kraja. Ponosen spomenik bo nam in posebno zanamcem tiho, a zgovorno pripovedoval o vsem, kar je bilo treba doživeti in žrtvovati za svoj narodni obstoj, še več — za obstoj človeka, za novo življenje. Na to slovesnost so vabljeni vsi aktivisti in borci te doline, borci IX. korpusa, škofjeloškega odreda, predvsem pa preživeli, a žal redki pripadniki Cankarjevega bataljona, ki so z domačimi prvoborci decembra 1941 v tej dolini dvigali upor, ki je potem tako prestrašil Nemce in ki je svoj slavni vrh doživel v nepozabnih bojih na Pasji Ravni in v Dražgošah.

Ob tej priložnosti objavljamo odlomek iz knjige o dražgoški bitki, ki je v pripravi.

Kmalu po udarcu Cankarjevega bataljona v Rovtah je Poljance revolucionarna povodenj odnašala v upor. To kar so se dogovarjali že precej dolgo, je prišlo: vse v boj, vse v vstajo!

V Poljanski dolini je bilo precej skritega orožja še iz časov okupacije bivše kraljeve vojske, zato se je Cankarjev bataljon, ki je v nekaj dneh narastel za svojih 300 ljudi, precej oborožil. Vendar je bilo najudarnejše orožje tisto, ki so ga pobrali potolčenim Nemcem v Rovtah 12. decembra. Kljub vsemu pa je bilo veliko upornikov brez pušk. Ti so poprijeli kar za sekire, cepine in žage, da bi s temi podirali mostove in vse, kar je služilo okupatorjem.

Po vaseh so hodile trojke in zbirale ljudi - prostovoljce v bataljonske vrste. Sicer je bila na pragu huda zima, a ko je šlo za tako velike reči, je bilo le malo odsotnih. Vstaja naj bi se pričela tudi po drugih krajih. Kdo ne bi sodeloval, ko pa je šlo za osvoboditev doline, za skorajšen konec vojne, za to, da jih Nemci ne bodo selili neznano kam, kot so o tem prihajali glasovi iz okolice Brežic. Ljudje so bili tedaj prežeti z mišljenji, da bo po uspešnem uporu vojske kmalu konec.

— — —

Med mladinci te doline, kot so bili Jože Galičič, Franc Oman, Pavle Rus, Ive Šubic in njegov bratranec istega imena ter še več drugih, je v dneh vstaje in priprav nanjo vrelo kot v kotlu. Ti so sodelovali že pri napadu na Poljane 18. decembra, ko so žandarji šli na sprejem novega »gauleiterja« Reinerja v Kranj. Po tistem so fantje šli kar z bataljonom.

Ta skupina je hodila z Narigarjevim Janezom z Bukovega vrha, s tistim, ki je s podstrešja streljal na nemškega žandarja, ki mu je hotel odpeljati očeta. Šli so mimo Skobla k Presečniku, kjer so se vključili v bataljon. Tam zgoraj je bil tedaj že sneg.

Posebno doživetje je bila prisega. Bilo je v Presečnikovi štali. Pripravljal jih je voditelj in narodni heroj Stane Žagar.

Žagarjeva stasita postava, njegov glas, njegov — vero in polet vzbujajoč nastop, vsa njegova pojava, vse to je prehajalo v fante, ki so pripravljeni na vse čakali na začetek prisege.

Po kratkem premolku je Žagar začel svečano, a brez izmišljenega patosa brati prisego, ki so jo prisotni fantje resnih obrazov, s puškami na ramah in z levico čez prsi, ponavljali:

»Jaz, partizan osvobodilne ljudske armade slovenskega ljudstva...«

Besede so bile enostavne, a jasne in velike, da je šlo do kosti. Zvenele so tako, da je vsem šlo do srca, da je vsakega izmed njih stresal mraz. Bilo je svečano — resno in nadvse nepozabno.

Ive Šubic je s seboj prinesel smuči, da bi bil za kurirja, kot se je ponudil Žagarju. Ta je bil tega nadvse vesel:

»Takih vedno najbolj potrebujemo!«

Tudi Rudi Robnik iz Žabje vasi, najboljši smučar te doline, je prišel med partizane s smučmi.

Tako so prihajali med Cankarjevce uporni Poljanci, ki nikoli niso radi krivili hrbtov, a so znali pošteno poprijeti za delo, za sekiro, za žago ali konja.

— — —

Okoli Poljan in Lučen je bilo najhujše v božičnih dneh 1941. Tedaj so Nemci hoteli seliti svojce tistih, ki so bili med uporniki in tiste vasi soloh. Toda — preseljevalci so bili tedaj sami preseljeni: večina nazaj od koder so prišli, v Škofjo Loko, ostali med padle, kajti krogle Cankarjevcev so tiste mrzle dni v tej dolini marsikoga položile v sneg.

In 27. decembra je bila potem huda bitka na Pasji Ravni, kjer so Nemci pritisnili s petih strani. Niso imeli slabega načrta, ne majhnih sil, kajti Nemcev je bilo okoli dva tisoč. Partizanske upornike so hoteli potisniti z vseh grebenov in vrhov v doline, kjer so jih čakale močne nemške zasede. A tu se je prvič zgodila mala Sutjeska: bataljon se je umaknil prav tja in prav tam skozi, kjer so Nemci najmanj pričakovali.

A zgodilo se je drugače...

— — —

Kako hud boj je divjal tisti dan, nam pove tole:

Mitraljezec Janko Mlakar je bil še nedorasel fant, komaj sedemnajstletnik. A kaj vse je počel z orožjem. Tovariši so večkrat ugibali, odkod taka strelska spretnost!? Bil je skoraj fanatičen, zagrizen borec.

Tega Janka so po bitki dobili na nekem zasneženem hribu. Toda mrtvega, z otrdelo, mrzlo roko na petelinu, v njegovem telesu pa je bil cel rafal iz brzostrelke, ki ga je vanj spustil nemški avtomatičar. To je bil dvoboj, ki se je v kratkih, napetih trenutkih odigraval na tistem zasneženem vrhu. A tudi Nemec je ležal tam z brzostrelko v stisnjenih rokah, z glavo obrnjen proti Jankovi in komaj meter od njega.

Malo prej je Janko hitel na vrh. Šlo je za tisti »kucelj«. Kdor bo na njem prvi, bo gospodaril okolici vse do koder seže strel.

To so vedeli tudi Nemci, ki jim ni šlo odrekati vojaških sposobnosti. Janko je hitel navzgor, trgal sneg in ni se oziral nazaj. Preveč se mu je mudilo. Zdaj je legel, zdaj je spet silil naprej in spuščal kratke rafale...

Dosegel je vrh. Da bi bil tam že kakšen Nemec, ni bilo videti. A Janko ga je opazil, čeravno le slabo, kajti Nemci so bili v belih zaščitnih oblačilih. Tako se je tisti telemec — prav tako kot Janko, plazil tja gor, ne da bi ga Janko videl. In ko sta oba ogledovala pred seboj, če jima ne preti kakšna sovražna cev, sta se opazila oba hkrati. Morda je Nemec Janka videl že prej, a to ni bilo tako važno! Važneje je, da sta tudi pritisnila oba naenkrat, kajti — očitno oba dobra vojaka — sta drug drugemu v drobovje spustila kratka rafala. Tako sta si bila blizu, da niti meriti ni bilo treba. Le za dve roki vsakšebi sta se zarila v sneg, ki je od njune krvi pordel. Kaj takega se ni zgodilo ne prej ne pozneje. Vsaj da bi vedeli ne.

Toda takih borcev je bilo še: mitraljezec Henrik Biček, ostrostrelec Brico-Ivan Zupanc, desetar Janez Perko in še in še.

— — —

Neznani udeleženec teh bojev, ki je pozneje nekje padel, še prej pa skril svoj dnevnik, piše o teh dneh:

»Ko smo bili na drugi strani (italijanski), so Nemci sklenili, da bodo Poljansko dolino izselili. Sreča nas je prinesla nazaj. Bilo je pred božičem. Zbrali smo se na Valterskem vrhu, da bi šli k polnočnici. Toda šli smo — a ne vsi — na cesto. Vso noč sem podiral in žagal mostove.

Ko se je pričelo daniti, so se začeli vračati polni kamioni z Nemci. Sprejeli smo jih zelo lepo...

No, in takrat je šlo kar na kup. V prvih treh avtomobilih so bili sami gestapovci in selilna komisija. Ti so bili najprej na vrsti...

Nabrali smo precej orožja in druge opreme. Ko smo se pa umaknili, so šli kmetje večidel spet domov.

Nemci so spet dobili pomoč in spet smo se spoprijeli... A spet so Nemci vlekli »kratko«. Niso računali, da se bomo držali tako dolgo...

Naenkrat so na nekem predelu začeli vpiti:

»Niks schützen. Suc policija, nismo gestapo!«

Toda mi smo jih obkolili in nekaj ujeli. Pobrali smo jim orožje in druge koristne reči, kar smo pač potrebovali... z njimi pa obračunali tako, kot bi oni z nami, če bi nas dobili v pest!«

Ta neznanec je s skopimi besedami razgrnil pred nas veličino in pomembnost ter istočasno tudi negotovost tistih dni, ki so se končali čisto drugače, kot so nameravali Nemci.

— — —

Kot rečeno so Nemci napadali kar s petih smeri čez vrhove. Celo italijansko mejo so prestopili, da bi en a njihova kolona napadala s hrbta, s polhograjske strani.

Saj ne bi bilo treba drugega, kot partizane potisniti z vrhov v dolino, kjer bi jih pokončale močne, čakajoče zasede.

Kam bi se torej prebili?

V dolino levo in desno je grozila smrt, uničenje! Premik proti Škofji Loki ni prišel v poštev, kajti tam je bilo pač največ nemških sil! Jasno, proboj bo najuspešnejši proti zahodu v smeri Kremenka!

»Morda pa ne?« je razmišljal heroj Jaka Bernard, ogledoval teren in karto, na katero se je kot rezervni oficir dobro spoznal.

»Predlagam, da se prebijemo prav v smeri Škofje Loke! Če kje, potem so njihovi obroči tam najslabši!«

V štabu so se o tem precej dolgo posvetovali — a končno je zmagala Jakova. Ta človek je poleg korajže in znanja imel tudi nadvse dober vojaški posluh, nos in talent. Kakšna škoda, da je na Stirpniku padel že v začetku februarja 1942 — komaj mesec in pol po teh dogodkih!

— — —

Dolga bataljonska kolona, ki so jo tja pod Lubnik vodili partizani, ki so poznali vsak korak, se je tisti večer prebila brez vsakega strela.

Bataljon je kmalu dosegel Mohor — pogosto pribežališče partizanov — in krenil potem proti Dražgošam, v »Dražgoško republiko«, za katero se je potem spet tolkel cele tri dni in noči.

Ivan Jan

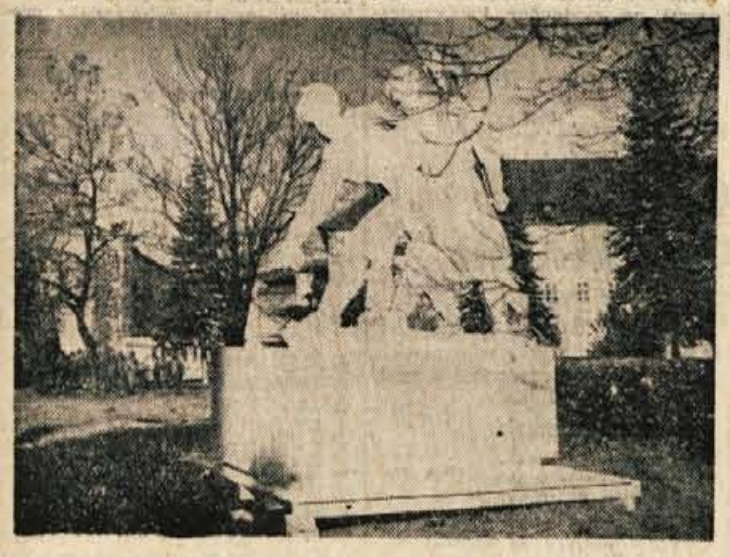

Pred dnevi se je v Kranju sestal odbor za postavitev spomenika revolucije. Razpravljali so zlasti o načinu zbiranja sredstev, da bi tako zagotovili izvedbo tega obsežnega dela. Menili so, da bi lahko delovni kolektivi dali velik delež, tako da bi na vsakega zaposlenega prispevali po 1000 dinarjev. Več kot polovico celotnih stroškov bo poravnal ObLO. Hkrati bodo zbirali sredstva s široko akcijo med prebivalstvom, po šolah in drugod. — Ta nabiralna akcija ne bo le ekonomskega, marveč tudi političnega pomena, saj bo zagotovila množično udeležbo občanov pri postavljanju tega trajnega spomina na nekdanje revolucionarne dni

---

preskrbeli nekaterim siromašnim. Kadar pride tam okrog Prešernova ali Vojkova brigada, ko je prišla enaintrideseta divizija, takrat je on skupno z drugimi moral skrbeti, da partizani niso bili lačni. Vse urejuje njihov odbor. — In zdaj je kar na lepem treba še posebej voliti neko pravo oblast. Sedaj, ko je najhujše že skozi, ko bo kmalu konec vojne!

Stopil je za korak naprej, se še posebej upognil in s pritajenim glasom dejal: »Lepa reč. Zdaj ko je vsa dolina naša, ko se lahko pri belem dnevu sestajajo sredi glavnega trga v Cerknem. Če smo takrat lahko sami delali, ko so fašisti noč in dan stikali po hišah, nas zapirali, potem bomo tudi sedaj, ko bo svoboda.«

Vodič se je ves nemiren presedal po starem orehovem hlodu in skušal najti primerne besede v obrazložitev. Pravil je starcu o zasedanju AVNOJ, ki je že novembra prejšnje leto v Jajcu sklenilo, da se postavi taka in taka oblast, da bodo odbori OF še zmeraj ostali, ampak zadržali le še politično funkcijo.

»To ne bo nič! Samo prepirali se bodo! Zakaj dva odbora? Dva gospodarja v hiši še nikoli nista prav gospodarila,« se je hudoval starec.

»Saj ne bosta dva. Novi odbori bodo morali skrbeti za gospodarske stvari, ti v odborih OF pa za politične,« je lalčno tolmačil vodič. —

Starec je še zmeraj kimal z glavo.

Zato je prevzel tolmačenje kolega. Izsilil si je sedež na hlodu ob starcu in z vso aktivistično vnemo začel tolmačiti vlogo Osvobodilne fronte. Tudi Partijo je omenil. Potem pa je pojasnjeval pomen svobodnih volitev in izgradnjo ljudske oblasti.

Starec je gladil ovelo, kosmato lice in vneto poslušal.

»Vi ste prišli sem čez, iz Jugoslavije. Kako je pa tam? Ali tudi tam zdaj govorijo o teh volitvah in hočejo te narodne odbore ali kako jim pravite,« je še vprašal možnk.

»Po Gorenjskem je še vsak grm poln Nemcev,« je začel znova kolega. »Zato zdaj tam še niso volitve. Bodo pa verjetno že to jesen. V Beli Krajini in tudi drugod po Kočevskem pa so že volili. — Tam že imajo take odbore. Povsod bodo volili kot se gre. Brž ko bo mogoče. Tu ste pa že svobodni.«

Čez čas, ko je nastal nepričakovani molk, pa je starec z vso resnostjo dejal:

»Če je pa tako, potem je v redu. Toda jaz vam povem čisto tako kot je. Do zdaj mi še ni bilo jasno. Nobeden ni tukaj tako lepo povedal. Tudi ondan, ko smo bili na sestanku je prišel eden iz okrožja. Veliko je govoril, ampak jaz nisem vedel, kako in kaj bodo ti odbori, kdo bo potem ukazoval. Zdaj pa že nekaj vem.«

Potem pa se je ogledal proti hiši in z nižjim glasom zaupno nadaljeval:

»Veste, jaz ne zaupam vsakomur. Niso vsi za našo stvar. Soseda mi je prav ondan pravila, da je slišala nekje v Cerknem, ko so vpili, da hočejo nekega drugega Tita. Pravi, da niso bili Slovenci, ampak neki Hrvati ali kaj. Če so to res partizani, če so naši ali ne, boljšega jaz mislim, ne bodo naši kot je ta Tito.« Pri tem se je starec hudo jezil in zgražal.

Kolega se je obrnil vstran. Hotel je ostati resen, toda že v naslednjem trenutku je iz njega izbruhnil nezadržan smeh. Vsi smo se tako smejali, se držali z rokami za trebuhe in si brisali solze, da je prišla žena iz hiše vprašat, kaj se je zgodilo. Starcu je bilo nerodno. Verjetno je slutil, da je povedal nekaj smešnega. Vendar se ni hotel smejati z nami. Samo dvignil se je, vzel koso in se odpravljal. Vodnik ga je ustavil. Vsi smo mu pojasnjevali zmoto.

Potem se je začel še on smejati.

»Kaj čete, mi tu na Primorskem ne znamo srbsko',« se je nerodno opravičeval in pri vsem tem je postajal še bolj simpatičen.

Marel

ŽIMOPREJA
Kranj, Ješetova 3
čestita vsem delovnim ljudem OB DNEVU REPUBLIKE
Hkrati vam priporočamo svoje kvalitetne izdelke, kot so: žima za žimnice, žične ščetke in plastiko

Ob Dnevu republike plamteče pozdrave!
Svojim odjemalcem sporočamo, da imamo na zalogi vedno kvalitetne KAMGARN OBLEKE. Znižali smo cene. Obiščite nas in prepričajte se!
VARTEKS Poslovalnica Kranj

Lesno industrijsko podjetje Bled
vam priporoča svoje kvalitetne izdelke: žagani les smreke-jelke, resonančni-avionski les, vezane plošče za gradbeništvo, vezani les, ladijski pod, opaži vseh vrst, stropne in stenske obloge, lamelirana gladka vrata, strešne konstrukcije, panel plošče, sredice, lesna volna, lesne vrvi, lesna moka, lesna embalaža vseh vrst in čebelni panji
Ob Dnevu republike iskrene čestitke!

Zbor na Visokem

Koraki v prazno dvorano Zadružnega doma so ostro odmevali od visokih zidov. Nekdo je odmaknil težko zaveso na odru in nervozno pogledal na uro. Da, bilo je točno devet. In ob devetih je bil napovedan zbor. Pokašlal je z odra in se približal.

»Oprostite, da vam nismo poslali vabila. Nismo mislili, da bi tudi kdo od vas prišel,« se je opravičeval bolj za to, da bi navezal razgovor. Potem je s pogledom preletel dvorano in dejal: »Saj bodo prišli. Pri nas na Visokem pridejo, samo tako točni niso.«

Res je bilo tako tudi ondan na zboru SZDL. Niti akademska četrt niti pol ure ni zadostovalo in šele tri četrt ure pozneje je predsednik Franc Vrtačnik začel s konferenco. Poročilo je bilo zelo konkretno in vendar ne predolgo. Udeleženci, bili so to samo izvoljeni delegati, so se zamaknili v ciklostirane liste, ki so jih prejeli že na dom. Ko je čital tisti del poročila o konferencah osnovnih organizacij v Olševku in na Visokem, ko je bral o delu šolskega odbora, o poravnalnem svetu, o dveh hišnih svetih, ki jih imajo tam, ko je bral odstavek o zadružnem svetu; vsakikrat se je nekdo drugi začel nervozno premikati po leseni klopi in se opravičevati pri sosedih, zakaj so podatki taki in taki, da je kriv pač ta ali oni... Zlasti se jih je precej razgibalo, ko so slišali oceno o delu krajevnega odbora, o zborih volivcev, o izobraževanju članstva SZDL in še posebno ob programu nadaljnjega dela. Zmeraj je bil nekdo prizadet. Tako je bilo videti po njihovem obnašanju.

Najprej se je dvignil postaven možak in spregovoril o šolskih odborih. Res je, da med šolo in starši še ni doseženo sodelovanje. Morda dotlej šolski odbor ni dobro delal. Vendar, ta odbor se je sestajal, je povedal možak.

Brž zatem se je dvignilo kar nekaj rok. Dve ženi sta ena za drugo menili, da je treba pionirje uveljavljati v družbenem delu. »Ne veste, kako so otroci ponosni, če nekaj delajo, če hodijo od hiše do hiše s spiskom in obveščajo za sestanek. To se jim zdi nekaj velikega.«

Najbolj pa je navzoče razgibala beseda mlajšega moškega, ko je povedal nekaj pikrih o enem izmed tamkajšnjih hišnih svetov. Od spomladi jim leži pred hišo strešna opeka, ki je bila tako nujna, da bi jim ne zamakalo stanovanja. Kljub vsemu pa ta opeka še zmeraj stoji tamkaj neuporabljena. Člani tega hišnega sveta se sploh ne zmenijo, niti toliko, da bi si popravili streho nad lastno glavo. Tako so pravili delegati in se zgražali. Več navzočih je govorilo o tem.

Starejša žena v zadnji vrsti je že drugič dvignila roko.

»Na učitelje pri nas v Olševku bi tudi morali bolj misliti. Stanovanje je tam nujno. Sedaj je tam samo soba in vsak učitelj se navadno zadrži samo toliko časa, dokler ne najde boljše službe drugje. Če smo že toliko delali za cesto, za zadružni dom in drugod, bi delali tudi za učiteljsko stanovanje,« je dejala odločno in mnogi, ki so se bili pri tem obrnili nazaj, so prikimavali njenim besedam. Govorila je tudi o šolski zadrugi. Ljudje v Olševku so celo ponujali zemljo za šolski vrt. Toda nikogar ni, ki bi se za to zavzel in organiziral. Učitelj pa seveda nima časa, da bi se ukvarjal z zemljo.

Še preden je sedla, se je že dvignilo več rok. Pogovor je zaživel. Nihče ni več čutil mraza, dasi je bil tisto jutro po cestah prvi led in je bilo v tej veliki nezakurjeni dvorani hudo mraz. Razprava je vse »ogrela«.

»V Olševku imate še denar za ceste,« je omenil nekdo. Oglasili so se »obtoženi«, potem pa še oni iz Mili, Hotemaž in Luž in znova oni iz Visokega in Olševka. Izkušnje prostovoljnega dela, zbiranje materiala in podobno je treba še zmeraj koristiti, so menili. Ljudje so še zmeraj pripravljeni pomagati. Samo organizirati je treba stvar kot se gre.

Zatem se je nenadoma pogovor preusmeril na kmetijstvo. Neka žena z rumeno ruto na glavi ob koncu vrste je govorila o krompirju. »Prej so nam pravili to in ono, sedaj pa nihče noče slišati, ko ga ne moremo prodati. In še to pravijo, da so krompir uvozili iz Poljske. Kaj je to res? Rada bi vedela jaz in tudi drugi,« je dostavila odločno. Skupina delegatov na drugi strani klopi je zašepetala, češ da je prav, da je to odkrito povedala in v tistem hipu se je v prvi klopi dvignil zastopnik iz občine, kot so ga bili predstavili. Vsi pogledi so bili še toliko boli uprti vanj, ker so bili radovedni, kakšen bo odgovor na to konkretno vprašanje o krompirju.

Toda govornik je govoril o splošnem gospodarskem vzponu v občini, o dvignju osebnih prejemkov in o nenehni kreativni kmetijskega posestva v Šenčurju ter o agrotehničnih merah v Cerkljah. Potem pa je zaključil svoj govor in sedel.

»Izogibljе se odgovora,« je menil nekdo na levi strani in mnogi so bili razočarani, ker niso slišali pojasnila na konkretno vprašanje.

Mraz je silil skozi plašče. Nekateri so hodili ven, se skušali segreti z gibanjem, drugi pa so že živahneje govorili. Prostor za Socialistično zvezo bodo uredili, kot so se zmenili. Tudi če ne bodo dobili pomoči, bodo pa kar sami začeli. Saj stoji nedokončan del stavbe prav ob zadružnem domu.

Potem so volili. Niso se spriiaznili z javnimi volitvami. Zahtevali so tajne in to, kljub mrazu v dvorani, tudi z veliko večino izglasovali. »Tako ne bo zamere in lahko svobodno izberem kogar hočem,« je pripomnil mlajši delegat svoji sosedi, ki se je zavijala v plašč.

Ko so odhajali, je zunaj že prijetno grelo oktobrsko sonce. Peš, s kolesi in celo z motorji, so odhajali na vse strani zadovoljni, da so se marsikaj dobrega zmenili.

V. Makuc

Med jeseniškimi športniki

Ob jeklu zdrav duh v zdravem telesu

Hokej še vedno šport št. 1 - Dekleta se zanimajo za košarko
Napredek odbojke - Nova sankaška proga?

Železarske Jesenice so bile tudi tokrat puste, saj je megla pokrila vso dolino. Pod močnimi konstrukcijami je teklo jeklo, kot to teče noč in dan. Žuljave roke delavcev so premagovale še tako težke ovire in krivile žico, ali pa upravljale velikanske stroje. Na Jesenicah je pravzaprav Železarna vse. Če koga iščeš, ga dobiš v Železarni, saj je tam zaposlenih večina Jeseničanov in okoličanov. Tudi športnikov ne manjka. Kdo ne pozna imen, kot so Pečar, Lakota, Krznarič, Klinar, Valentar in drugi. Prav oni nudijo v prostem času razvedrilo številnim delavcem Železarne in drugih podjetij na Jesenicah. Malo je domačinov, ki si še niso ogledali kakšne tekme v športnem parku pod Mežaklo. Vsak rad zaide tja, kjer je zmeraj veselo. No, tudi sam sem obiskal ta športni park. Srečal sem se s številnimi športnimi delavci na Jesenicah in tudi s tekmovalci, ki so mi pripovedovali o uspehih in problemih jeseniškega športa.

DVAKRAT SLOVENSKI PRVAKI

Menijo, da je kegljanje gostilniški šport. Toda na Jesenicah ne mislijo tako. O tem nam je pripovedoval znani tekmovalec na asfaltnih stezah **ZVONE ŠPEC:**

Zvone Špec

»Začetek je bil tudi na Jesenicah težak. Najprej smo se vsi stiskali na majhnem neprostornem kegljišču pri bivši gostilni »Lasan«. Toda kmalu smo prišli do zaključka, da zaradi velikega zanimanja za kegljanje, to kegljišče sploh ne ustreza. Železarni in članom kegljaškega kluba se imamo zahvaliti, da smo zgradili novo štiristezno kegljišče. Z boljšimi tekmovalnimi pogoji so rasli tudi uspehi. Tako smo že dvakrat zapored osvojili naslov republiškega prvaka. Na državnem prvenstvu pa nam ne gre preveč dobro. Moram reči, da je kegljaški šport na Jesenicah dosegel svoj namen. Ob raznih praznikih se zvrsti tudi po 500 do 600 tekmovalcev na stezah. Finančnih težav za sedaj nimamo. Če nam pa primanjkuje kaj denarja, potem gremo na udarniško delo v Železarno.«

BOLJŠE PRIPRAVE, KOT PREJŠNJA LETA

O jeseniškem hokeju mi je tokrat pripovedoval eden najboljših igralcev **FRANC SMOLEJ**, dijak II. letnika Tehnične srednje šole na Jesenicah. Takole je stekel pogovor:

»Priprave za letošnjo hokejsko sezono so bile občutno boljše, kot prejšnja leta. Pred prvo tekmo smo bili teden dni na skupnem treningu na Mežakli, razen tega je bil tudi trener na Jesenicah že dva meseca prej kot prejšnja leta.«

Franc Smolej

»Kaj meniš o kvalitetah moštva v tej sezoni?«

»Naša ekipa je kvalitetno precej napredovala, saj smo zgubili s svetovno znanimi ekipami le s tesnimi rezultati. To je le zaradi tega, ker nam primanjkuje kondicija. Ko bomo spet kondicijsko sposobni, potem sem prepričan, da bo tudi kakšen boljših nasprotnikov podlegel.«

»Od kdaj pa že igraš hokej?«

»Na drsalkah sem že od sedmega leta. Od tedaj pravzaprav tudi dirjam za puckom. V prvi ekipi igram že tri leta in sem letos tudi prvič nastopil za državno reprezentanco.«

»Ali boste letos spet prvi v državi?«

»Menim, da za sedaj pri nas še nimamo konkurence. Edini resnejši nasprotnik bo letos Partizan iz Beograda. Če bomo hoteli napredovati, potem je nujno, da pridemo do pokritega drsališča. To se bo verjetno zgodilo že v treh, štirih prihodnjih letih.

»In v kateri petorki najraje igraš?«

»To je težko reči. Najbolj se razumemo mladi, ki že več let igramo skupaj. To so Fele, Tišler, Ravnik itd.«

SKRB ZA MNOŽIČNOST

Na Jesenicah ima smučarija že precejšnjo tradicijo. Prizadevni športni delavci v smučarskem klubu se v zadnjem času trudijo, da bi svoje vrste kar najbolj pomnožili. Zato so se tudi obrnili na vse šole na Jesenicah, da bi skupaj v okviru šolske telesne vzgoje v zimskem času organizirali smučarske šole. Tako bi lahko iz

Jože Zupan

množice pridobili tudi kvalitetne tekmovalce. Nekaj mi je o tem povedal tudi predsednik kluba tovariš **JOŽE ZUPAN:**

»Pripomnil bi tole: Zdi se mi, da vrhunski tekmovalci vse premalo sodelujejo v smučarskem klubu. Oni bi morali malo bolj paziti na naraščaj in dati mladini vzgled. To se sedaj, ko so iz smučarskih vrst odšli Pogačnik, Bertoncelj, Praček, ne dogaja več. V klubu imamo danes nad 80 aktivnih tekmovalcev, prevladujejo pa predvsem alpski tekmovalci. Zato bomo letos poskrbeli tudi za tekače, s tem da jim bomo dali tudi opremo. Imamo tudi nekaj finančnih težav. Rešujemo jih največkrat tako, da kaj naredimo s prostovoljnim delom in zato potem dobimo denar. Za letošnjo sezono smo se dobro pripravili, saj imamo na razpolago kar 8 mladih perspektivnih alpskih tekmovalcev.«

NAJVEČ ŽENSKE MLADINE

Košarka na Jesenicah nima tradicije. Gojijo jo šele 6 do 7 let. Največji uspeh je prav gotovo ta, da se na Jesenicah za ta šport najbolj navdušuje ženska mladina. Saj imajo vedno na razpolago več kot 30 deklet, prav toliko pa je tudi pionirk. Tudi moški nočejo zaostajati za dekleti. Letos so prvič organizirali ekipo in že tekmovali v II. republiški moški ligi. Osvojili so častno tretje mesto. O uspehih jeseniških košarkaric in košarkarjev mi je pripovedoval predsednik društva **SLAVKO TUMA:**

»V letošnji tekmovalni sezoni je ženska ekipa osvojila odlično drugo mesto v republiški ligi in s tem prehitela večne rivalinje, tekmovalke mariborskega Branika. Na zveznem košarkarskem turnirju so naša dekleta osvojila 6. mesto. Kot sem že omenil so bili moški v drugi republiški ligi tretji. Za prihodnjo sezono računamo, da bodo ženske v Sloveniji spet druge, kajti prva bo ljubljanska Olimpija, in sicer največ po zaslugi odlične igralke Sonje Mrakove.«

Slavko Tuma

ODBOJKA SI UTIRA POT

Pravijo, da je o odbojki kaj malo slišati. Vemo pa, da so Jeseničani prav v tej športni panogi

Franc Bajt

osvojili prvo mesto v moški republiški ligi in tako sodelovali tudi na kvalifikacijah za zvezno ligo. Za las jim je ušla tudi priložnost sodelovanja v najvišjem tekmovanju. Tajnik odbojkarskega kluba **FRANC BAJT** nam je povedal še tole:

»Letos klub slavi 15. obletnico delovanja in v njem sodeluje dalec že nad 80 pristašev te športne panoge. Edine probleme imamo v tem, ker nimamo trenerja za prvo ekipo. Težava je tudi, ker igralci ne stanujejo vsi na Jesenicah. Nekaj jih študira v Ljubljani, drugi pa so doma izven Jesenic. Če bo šlo vse po sreči, bomo tudi letos obdržali najvišji naslov v republiki.«

BREZ DOBRE PROGE NE GRE

Sankači na Jesenicah pravijo, da brez dobre sankaške proge ne gre. Predsednik sankaškega društva **JOŽE JELOVČAN** mi je povedal, da je danes na Jesenicah že preko 100 aktivnih tekmovalcev. Tudi letos nameravajo na Jesenicah organizirati nekaj sankaških tekem. Pri tem pa so sklenili, da bodo začeli z gradnjo nove sankaške proge pod Mežaklo v okviru sedanjega športnega parka. Za gradnjo proge so že izvolili 7-članski gradbeni odbor, ki bo že v teh dneh poskrbel, da bodo pričeli z zemeljskimi deli. Ta šport je na Jesenicah precej množičen. Kadar organizirajo kakšno sanka-

Jože Jelovčan

ško tekmovanje se vedno prijavi okoli 750 tekmovalcev z navadnimi in tekmovalnimi sanmi.

KAJ PA NOGOMET?

Tudi tu gre precej na bolje. V Gorenjski ligi, kjer sedaj tekmuje jeseniška ekipa, računajo kar na najvišje mesto. Vendar na gre jim toliko za uspehe, hočejo vzgojiti predvsem dobre in disciplinirane nogometaše in športnike.

ŠPORT IN DELO STA POVEZANA

Na Jesenicah sta šport in delo isto. Saj se večina tistih, ki delajo v Železarni ali kje drugje, udejstvuje pri tem ali onem športu. Eni so aktivni tekmovalci, drugi pa delajo kot športni funkcionarji. Prav gotovo gre tu velika zahvala Železarni in tudi Občinskemu ljudskemu odboru, ki nudita jeseniškim športnikom ob vsakem trenutku vso možno pomoč.

MILAN ŽIVKOVIČ

Ob ustanavljanju občinskih športnih zvez

Podružabljanje

S podružabljanjem posameznih služb, ki so bile doslej v pristojnosti ljudskih odborov in posameznih svetov v okviru komune, se postavljajo velike naloge tudi pred občinske svete za telesno vzgojo. Te organizacije nimajo samo namena, da združujejo vso obstoječo športno dejavnost v okviru občine, marveč imajo predvsem nalogo usmerjati in nadalje razvijati to dejavnost in najti take oblike športnega udejstvovanja, ki bodo zajele čim širši krog delovnih ljudi in jim nudile potrebno sprostitev in razvedrilo. Športno udejstvovanje ni le za tiste, ki »imajo čas« in za tiste, ki »se jim ljubi« ukvarjati s to ali ono panogo, marveč postaja važen sestavni del zdravega izživljanja vsakega delovnega človeka.

Za normalno športno izživljanje pa so seveda predvsem potrebni ustrezni športni objekti in rekviziti. Teh pa še v nobeni občini ni dovolj. Zato bo nedvomno ena izmed najvažnejših nalog občinskih zvez za telesno vzgojo zagotoviti čimveč športnih igrišč in drugih naprav v okviru stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov, pa tudi centralnih športnih parkov v občinskih središčih. Doslej so reševali te probleme občinski ljudski odbori preko svojih svetov in tajništva za splošno upravo. Občinski sveti za telesno vzgojo bodo morali dobršen del funkcij odslej prevzeti na svoje rame — seveda ob materialni podpori ljudskih odborov v kranjskem okraju. Za čimprejšnje formiranje teh telesno-vzgojnih institucij in za njihovo pravilnejšo usmeritev, bi se razen okrajne zveze za telesno vzgojo morale zavzeti tudi občinski odbori SZDL. Resolucija I. zveznega kongresa za telesno vzgojo nudi mnogo konkretnega gradiva, ki ga naj občinske zveze sprejmejo v svoj program.

SGP „Gorenjc" Radovljica
s projektivnim birojem

čestita ob Dnevu republike
vsem delovnim ljudem

Najboljši športnik Gorenjske v letu 1960

JANEZ KOCMUR

Na našo anketo »Izberite najboljše športnike Gorenjske« se je letos odzvalo rekordno število bralcev, in sicer iz Kranja, Jesenic, Ljubljane, Škofje Loke, Železnikov, Preddvora, Nakla, Žabnice, Besnice, Bohinja, Radovljice in še iz številnih drugih krajev Gorenjske in Slovenije. Težko je bilo izbrati najboljše športnike Gorenjske, vendar menimo, da je vrstni red dokaj realen, saj anketiranci, teh je bilo 140 veljavnih, omenjajo kar 63 športnikov Gorenjske. Lestvica najboljših pa je naslednja:

1.	JANEZ KOCMUR	1022 točk
2.	MARJAN PEČAR	1018 točk
3.	JANEZ TERAN	797 točk
4.	LEON PINTAR	775 točk
5.	VLADO BRINOVEC	513 točk
6.	LADO MARTELANC	390 točk
7.	SLAVA ZUPANČIČ	308 točk
8.	MARJANA PLUT	294 točk
9.	EMA BREGAR	287 točk
10.	PETER LAKOTA	258 točk

VRSTNI RED OSTALIH PA JE NASLEDNJI: Drago Petrič 244, Roman Seljak 209, Peter Brinovec 173, Rajko Starc 159, Lilo Klinar 154, Majda Ankele 139, Cene Valentar, Jemc Božo 127, Ivanka Jelenc 105, Milan Juvan 88, Sašo Košnik 73, Miha Poljka 62, Franc Blenkuš 43, V. Tišler 35, Janez Šumi 28, Tomaž Jamnik, Francka Kavčič, Mara Rekar, Vlado Tomc 22, Vinko Cuderman, Janez Jenko 19, Matevž Kordež 15, Marko Hafner 14, Janez Čuk, Milan Košnik 13, Mija Gunčar, Vesna Žnidar 12, Vinko Grašič, Maja Rutar 11, Miha Hafner 9, Janez Arh 8, Iztok Belehar, Barbara Koncilja, Otrin, M. Kralj 7, Stražišar 5, Stane Rozman, Stare, Branko Medja, Lado Stružnik 4, Stanko Pirc, Peter Koren 3, Koblar, Mošič, Gašper Kordež, Anka Ankele, Mile Ahačič, Berčič, Ciril Klinar, Milan Krašovec 2, Marija Kolman in Janez Bregar po 1 točko.

Pri strokovnem ocenjevanju so sodelovali stalni športni dopisniki »Glasa« in nekateri športni delavci. LESTVICA PA JE NASLEDNJA:

1.	MARJAN PEČAR	59 točk
2.	JANEZ KOCMUR	53 točk
3.	JANEZ TERAN	45 točk
4.	LEON PINTAR	43 točk
5.	LADO MARTELANC	28 točk
6.	MARJANA PLUT	22 točk
7.	VLADO BRINOVEC	15 točk
8.	PETER LAKOTA	10 točk
9.	SLAVA ZUPANČIČ	8 točk
10.	CENE VALENTAR	8 točk
11.	DRAGO PETRIČ	8 točk

VRSTNI RED OSTALIH PA JE NASLEDNJI: Roman Seljak, Jože Šlibar 6, Tomaž Jamnik, Peter Brinovec 4, Janez Šumi, Matevž Rozman 3, Francka Kavčič, Rajko Starc 2 in Čuk 1 točko.

IN ŠE NAGRADE

Prvo nagrado: Ogled mednarodne nogometne tekme med Madžarsko in Jugoslavijo, prejme Malči Vrhunc, Bled, Zagorica 148.

Drugo nagrado: Ogled evropskega košarkarskega prvenstva prejme Jože Juvan, Kranj, Ljubljanska cesta 15.

Tretjo nagrado: Ogled državnega prvenstva v smučarskih skokih prejme Tone Kodran, Kranj, Ljubljanska cesta 15.

Četrto nagrado: Ogled tekme v zvezni hokejski ligi na Jesenicah prejme Anton Bitenc, Kranj, Suha 30.

Peto nagrado: Ogled plavalnega dvoboja nekje ob morju, kjer bo nastopil kranjski Triglav prejme Olga Rajgelj, Kranj, Ljubljanska cesta 30.

Kdaj bodo vse omenjene tekme, naj se nagrajenci pozanimajo v uredništvu.

Bogata smučarska sezona pred durmi

Letos prireditev FIS v alpskih disciplinah v Kranjski gori

Že pred nekaj dnevi je bila v Ljubljani redna letna skupščina Smučarske zveze Slovenije. Glavni zaključek te izredno bogate in plodne skupščine je bil, da je treba v bodoče še bolj prenesti težišče dela na osnovne enote – klube in sekcije. Na tej skupščini pa so bili za marljivo delo v minuli sezoni pohvaljeni tudi trije gorenjski klubi: Triglav, Partizan–Gorje in Mojstrana. Prav tako so na tej skupščini sprejeli koledar prireditev za smučarsko sezono 1960-61. Letos, če bo seveda dodovolj snega, bo veliko več tekem na snegu kot prejšnja leta. Med njimi bo nekaj tudi zelo pomembnih v mednarodnem merilu. Med temi moramo vsekakor v prvi vrsti omeniti veliko mednarodno prireditev v alpskih disciplinah v Kranjski gori, kjer bodo nastopili vsi najboljši evropski tekmovalci in tekmovalke. Ta prireditev bo 4. in 5. marca. V Ljubljani ali v Planici pa bo letošnje tekmovanje v smučarskih skokih za pokal Kongsberg. Razen tega bo letos državno prvenstvo v klasičnih disciplinah v Mojstrani. Kakšen pa je ostali spored najvažnejših smučarskih prireditev na Gorenjskem v bližnji smučarski sezoni je razvidno iz spodnjega koledarja:

● DECEMBER 1960

4. – na Krvavcu, slalom
18. – na Krvavcu, teki
25. – na Črnem vrhu, veleslalom

● JANUAR 1961

8. – v Bohinju, teki z mednarodno udeležbo
– na Joštu nad Kranjem, veleslalom
18. – Šmarjetna gora, slalom
22. – podzvezno prvenstvo v vseh treh disciplinah

● FEBRUAR 1961

4.–5.
– na Krvavcu, prvenstvo Slovenije za mladince in mladinke v alpskih disciplinah
– v Ljubljani ali Planici, pokal Kongsberg (skoki)
– v Gorjah, prvenstvo Slovenije v tekih
7. – Bohinj, memorial Tomaža Godca (štafete)
15.–19.
– Mojstrana, državno prvenstvo v skokih in tekih

● MAREC 1961

4.–5.
– Kranjska gora, mednarodna prireditev FIS v vseh treh alpskih disciplinah
– na Bledu, Jakopičev memorial (skoki in teki)
17.–19.
– Kranjska gora, prvenstvo ljubljanske univerze v alpskih disciplinah
– na Krvavcu, veleslalom
– na Peci, veleslalom

● APRIL 1961

2. – na Zelenici, smuk
23. – Triglavski smuk
30. – na Zelenici, veleslalom

● MAJ 1961

15. – Triglavski veleslalom
21. – Češka koča, Majnikov veleslalom

● JUNIJ 1961

25. – Za Akom, slalom
30. – Češka koča, slalom

-ek

Medzadružno lesno industrijsko podjetje „Češnjica"
na Češnjici pri Železnikih

čestita ob zgodovinskem prazniku jugoslovanskih narodov - 29. novembru, Dnevu republike - vsemu jugoslovanskemu ljudstvu in vsem kolektivom z željo, da bi še v bodoče s svojimi delovnimi zmagami prispevali k čimprejšnji izgradnji naše socialistične domovine

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED

OD NEDELJE, 27. NOVEMBRA DO SOBOTE, 3. DECEMBRA 1960

RTV LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 13., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

NEDELJA, 27. novembra

6.00 Jutranji pozdrav
6.30 Veseli zvoki
7.15 Reklame
7.30 Radijski koledar in prireditve dneva
7.35 Igra pihalni orkester JLA
8.00 Radijska igra
8.35 Iz albuma otroških pesmi
8.50 Z zabavno glasbo v novi teden
9.45 Pesem in ples z Balkana
10.00 Rezervirano za prenos svečanosti ob otvoritvi avtomobilske ceste
12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Za našo vas
13.45 Koncert pri vas doma
14.15 Čestitke in pozdravi naših kolektivov
15.15 Reklame
15.30 Kar radi poslušate
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Igramo za vas
17.10 Peli so jih mati moja...
17.30 Radijska igra
18.15 Legenda orkester RTV Ljubljana
18.26 Čez kontinente z orkestrom George Melachrino
18.40 Zabaval vas bo Lovski kvintet godbe LM
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
19.30 Sportna poročila
20.05 Izberite melodijo tedna
20.50 Godala v ritmu
21.00 O Verdiju in njegovem delu
22.15 Ples ob radijskem sprejemniku
23.05 Nočni koncert

PONEDELJEK, 28. novembra

5.00 Dobro jutro
5.10 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Odkestralna matineja
8.40 Zabavni ansambel Boruta Lesjaka
9.00 Naš podlistek
9.20 Od arije do arije
10.15 Zvočni kaleidoskop
10.40 Ljubljanski komorni zbor
11.00 Po svetu jazza
11.30 Oddaja za otroke
12.00 Trio Slavka Modica
12.15 Radijska kmečka univerza — dr. Vilko Masten: Breskova muha — nevarnost za sadjarstvo
12.25 Glasbene čestitke delovnih kolektivov
13.15 Zabavna glasba in obvestila
13.30 Lirična suita
14.00 Od tu in tam (spored zabavne glasbe)
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
15.35 Finale iz Pete simfonije
15.40 Spomini dr. Ivana Ribarja na zasedanje AVNOJ
16.00 Tito, svoboda...
16.20 Vedri zvoki
17.15 Jugoslovanske radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce
17.35 Poslušajmo naše pihalne godbe
18.00 Bela kovina in ljudje
18.20 Kaj so nam pripravili domači ansambli
18.40 Slovenski oktet z novimi pevci in novimi skladbami
19.00 Obvestila in zabavna glasba
20.00 S pesmijo po domovini...
20.30 Jugoslovanski pesniki za Dan republike
21.00 Iz naših studijev
22.15 Lepe melodije
23.05 Z našimi plesnimi ansambli
23.55 Za prijeten počitek

TOREK, 29. novembra

6.00 Praznična budnica
7.15 Dan republike — 29. nov.
8.00 Minilo je 17 let
8.05 Dve slavnostni uverturi — igra Pihalni orkester LM
8.30 Komorna zbora RTV Zagreb in Beograd
9.00 Beograd in njegovi najmlajši prebivalci
9.30 Simfonični koncert
10.30 V ognju vstaje
11.00 Po domače in po partizansko
11.40 Naše ljubljeno mesto
12.00 Pred mikrofonom se vrstijo vaši ljubljenci
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Odmevi iz Dalmacije in drugih hrvatskih pokrajin
14.00 Sestanek v studiu 14
14.35 »Zdaj naj zapleče mami«
15.15 Naši delovni ljudje pošiljajo prazrnične pozdrave
16.00 Z glasbo v mesta in vasi
16.40 Ne povej kdo si, ampak, kaj znaš!
17.00 Zabavno popoldne
18.00 Bilečanka — uvertura
18.25 Radijska igra — Ko bi padli oživeli
19.00 Zabavna glasba in obvestila
20.00 Dve prvi izvedbi
20.40 Aktivnost Jugoslavije v ZN
21.00 Melodije raznih dežel
21.40 Dvajset minut z zabavnim orkestrom RTV Beograd
22.15 RTV Ljubljana gostuje na Jesenicah
23.20 Z lokom po strunah
23.55 Za prijeten počitek

SREDA, 30. novembra

6.00 Množične pesmi in koračnice
6.30 Pa si zavrtimo nekaj vedre glasbe
7.15 Ljudske pesmi
7.35 Radijski koledar in prireditve dneva
7.40 Orkester Slov. filharmonije
8.00 Z mladinskimi pevskimi zbori po naši deželi
8.25 Mladinska radijska igra
9.00 Novi pevci pred mikrofonom in pred publiko
10.00 Koncert pihalnega orkestra RTV Ljubljana
10.30 Zapojmo in zaigrajmo
11.00 Jaz in ti, mi vsi
11.20 Tri domače partiture
12.00 Zabaven opoldanski spored
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Prazrnični pozdravi
14.30 Obisk pri slovenskih skladateljih
15.15 S Kozare...,
15.45 Skladbe domačih avtorjev igra ansambel Mojmir Sepe
16.00 Jugoslovanske gradnje v prijateljskih deželah
16.20 Iz albuma popularnih orkestrskih melodij
17.00 Opatija 60, malo za šalo malo za res
18.00 Zgodba dandanašnja
18.20 Beograd — Zagreb — Ljubljana
18.40 Zadovoljni Kranjci z novim programom
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Veliki zabavni orkestri
20.15 Ekvinokcij — opera
22.15 Zaplešite z nami
23.05 Iz sodobne jugoslovanske glasbe

ČETRTEK, 1. decembra

5.00 Dobro jutro
5.10 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Glasba ob delu
8.35 Ukrajinski zbor
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
9.25 Iz solistične glasbe
10.15 Popevke se vrstijo
10.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje
11.00 Madžarska in poljska zabavna glasba
11.20 Orkester RTV Ljubljana
12.00 Planinski kvintet bratov Koscev
12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v decembru
12.25 Pojo solisti zagrebške opere
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Koroški Akademski pevski oktet
13.45 Majhni zabavni ansambli
14.05 Koncert za klavir in orkester št. 5 v F-duru
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
15.40 Iz svetovne književnosti
16.00 Zabavni zbori
16.15 Pesnikova ljubezen in življenje
17.15 45 minut turizma in melodij
18.00 Med manj znanimi francoskimi operami
18.30 Klavir v ritmu
18.45 Ljudski parlament
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov
21.25 Simfonija št. 4 v G-duru
22.15 Po svetu jazza
22.45 Sonata za harfo in godalni kvartet
23.05 Mladim plesalcem
23.55 Prijeten počitek

PETEK, 2. decembra

5.00 Dobro jutro
5.10 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Otroška suita
8.30 Melodije na tekočem traku
9.00 Naš podlistek
9.20 Poje zbor JLA
9.35 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
10.15 Dvajset minut ob mazurkah F. Chopina
10.35 Od plesišča do plesišča
11.00 Iz Bizetove Carmen
11.30 Človek in zdravje
11.40 Operetni zvoki
12.00 Pihalni orkester LM
12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Vera Marentič: Izobraževanje kmetijskih proizvajalcev
12.25 Hitri prsti
12.40 Izpod zelenega Pohorja
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Pevec Dušan Jakšič
13.45 Zdaj pa kar po domače
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
14.35 Poje sopranistka Ada Sardo
15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
15.45 Radijska univerza — prof. Branko Vesel: Čudeži v luči znanosti
16.00 Petkovo glasbeno popoldne
17.15 Razgovor z volivci
17.25 Izbrali smo za vas
18.00 Iz naših kolektivov
18.15 Dunajski valčki
18.30 Tako pojo in igrajo tuji narodi
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Zabavni orkester Raphaele
20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
20.30 Z violino skozi čas
21.00 Serenada za godala
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.15 Za ljubitelje modernih ritmov
22.50 Literarni nokturno
23.05 Nočni komorni koncert z deli jugoslovanskih skladateljev

SOBOTA, 3. decembra

5.00 Dobro jutro
5.10 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Glasba ob delu
8.30 Samospevi J. Hatzeja in R. Savina
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
9.25 Zvočna mavrica
10.15 Simfonični plesi in rapsodije
11.00 Po svetu jazza
11.30 Pionirski tednik
11.50 Otroci izbirajo pesmice
12.00 Trio iz Doline pri Trstu — poje Darko in Dario
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Tone Simončič: Z večjo uporabo umetnih gnojil povečamo živinorejsko proizvodnjo
12.25 Zabaven opoldanski spored
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Odmevi iz naših planin in dolin
13.50 Izbor priljubljenih arij
14.20 Šport in športniki
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
15.40 S knjižnega trga
16.00 Ali vam ugaja?
16.40 Moški komorni zbor iz Celja
17.15 Po kinu se dobimo
17.45 Plesni orkester Max Greger
18.00 Jezikovni pogovori
18.15 Štirje pastorali
18.30 Pozdrav z gora
18.45 Okno v svet
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Narodne in domače za sobotni večer
20.30 Dovolite, ime mi je Cox
21.00 Melodije za prijeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.05 V plesu do polnoči

Televizijski spored

NEDELJA, 27. NOVEMBRA

9.30 Kmetijska oddaja
10.00 Serijski film za otroke
Popoldne prenos event. športnega dogodka
18.30 Plesna šola
20.00 Sedem dni
20.30 Bežno srečanje — ameriški film

PONEDELJEK, 28. NOVEMBRA

19.00 TV pregled
19.25 Znanost in tehnika
19.50 Dokumentarni film
20.00 TV dnevnik
20.15 Tedenski športni pregled
20.30 Deveti krog — igrani film

TOREK, 29. NOVEMBRA

17.00 Sportniki za Dan republike
18.15 Koncert narodne glasbe
19.30 TV dnevnik
19.45 Dodatek k TV dnevniku
20.00 »Naparaci« drama
21.30 6 slavnostnih vabil

SREDA, 30. NOVEMBRA

17.30 Sportni prenos
19.30 Svet v znamkah
20.00 TV dnevnik
20.15 Titov Veles — reportaža
20.30 Igrani film

ČETRTEK, 1. DECEMBRA

9.00 TV v šoli
18.00 Kje je medvedek — otroška slikanica
18.10 Družinska oddaja
18.20 TV pošta
18.30 Plavalci, TV film iz serije Interpol
19.00 Poljudno znanstvena oddaja
19.30 TV obzornik
20.00 TV dnevnik
20.30 Spoznavajmo svet in domovino
21.30 Oddaja o Louisu Armstrongu

PETEK, 2. DECEMBRA

20.00 TV dnevnik
20.15 Konzul — opera

SOBOTA, 3. DECEMBRA

16.00 Oddaja za otroke
18.45 Film iz serije Nevarnosti je moj poklic
20.00 TV dnevnik
20.15 TV reklame
20.30 Prenos iz gledališča

Nosoroge lovijo v Južni Rodeziji na dokaj nenavaden način, tako da jim najprej ustrelijo narkotične puščice, s katerimi jih popolnoma omamijo, da obležijo na tleh. Potem jih na posebnih splavih in naprej po kopnem prepeljejo do živalskih vrtov, kjer jih polijejo z vodo, da jih spet spravijo k zavesti. Na sliki vidimo, kako lovci peljejo na splavu 1000 kg težkega omamljenega nosoroga

Videl sem jetija

Osvajalec Mount Everesta Hilary to pot ni uspel. Po več tedenskem bivanju na Himalaji se je vrnil domov praznih rok. Ne samo zaradi tega, ker ni ujel legendarnega »snežnega človeka« — jetija — kar je bil tudi glavni cilj njegove ekspedicije — ni ga niti videl, niti našel njegovih sledov. Tisti, ki trdijo, da je snežni človek le izmišljotina, so s tem dobili potrdilo za svojo trditev.

Toda kljub temu zgodbe o »snežnem človeku« živijo še naprej. — Prav te dni se je javil še nekdo, ki priča o tem, da je videl snežnega človeka. To je Anglež Alastir Krem, ki trdi, da je s svojimi očmi videl jetija in fotografiral njegove stopinje v snegu.

Krem je uslužbenec v Indijskem mestu Nairobiju in je strasten planinec in lovec. Pred nekaj meseci se je odločil, da bo odšel v še neraziskana himalajska področja Pendžaba, zahodno od mesta Lohula — »da bi videl jetija«. — Tudi on ni veroval v zgodbice o tem bitju, toda hotel se je prepričati. S seboj je vzel samo svojo soprogo Izabelo in pet nosačev. Tri tedne se je mala ekspedicija vzpenjala po himalajskih strminah vse do višine 6000 metrov, kjer ni bilo naseljenih nobenih ljudi. Nobenega sledu za jetijem niso opazili. Po petih tednih so se morali zaradi monsuna vrniti nekoliko nižje, na višino 5000 m.

»Znenada,« je začel pripovedovati Alastir Krem, »sem okoli 300 metrov od nas zagledal neko temno stvar, ki se je premikala. Ta žival, kot sem domneval, je bežala in bila pokrita s sivim ali črnim krznom. Najprej sem pomislil, da je to medved, toda ko se je obrnila, sem videl, da sem se krepko zmotil. To čudno bitje je imelo okroglo glavo in se je z izredno veščino vzpenjalo po grebenu. Ko je prišlo do vrha, ga je megla kratkomalo zakrila. Ko sem prišel do mesta, kjer sem videl to bitje, sem opazil v snegu stopinje »snežnega človeka« (če je sploh bil). Prepričan sem, da ne obstoja žival, ki ima take stopinje, ker jo v svoji lovski karieri še nisem videl take,« je zaključil alpinist.

Tako kaže, da zgodba o »snežnem človeku«, kljub Hilarijevem neuspehu ne bo šla v pozabo. Z dokazi omenjenega angleškega alpinista spet lahko verujemo v to, da »snežni mož« v Himalaji le obstaja.

Neusmiljene gore

Letos se je ponesrečilo v Alpah 220 oseb. To je statistika nesreč v petih alpskih deželah. Avstrija je s 74 ponesrečenci na prvem mestu. Sledi Švica z 49, Italija s 45, Nemčija s 34 in Francija z 18 ponesrečenci. Lani je bila smrtna bilanca za 61 smrtnih primerov večja. — Leta 1957 pa je bilo rekordno leto nesreč. V gorah se je ubilo 385 alpinistov.

Udarci za prometne prekrške

Na Japonskem povzročitelje prometnih nesreč kaznujejo popolnoma drugače kot v drugih državah. V skupinah pošljejo petdeset kršiteljev daleč izven mest in naselij, da lahko nekaj časa premišljajo o prekršku, ki so ga storili. Vstajajo ob štirih zjutraj, sami pospravljajo sobe in postelje in potem razmišljajo. Če nekoga zalotijo, da počne kaj drugega kot razmišlja, potem mu dajo tri udarce s palico. Vsak večer pa eden od prometnih miličnikov bere prometne predpise in potem sprašuje. Če kdo ne zna pravilno odgovoriti, seveda spet sledi udarec s palico.

Privid lovskega čuvaja

V Tridentskih gorah so prejšnji teden iskali lovskega čuvaja Vittorija Dapra. Izginil je brez sledu. Bali so se, da ga niso morda ubili divji lovci ali pa da ni padel v kak prepad. Končno so ga policijski psi našli vsega prezeblega in lačnega v neki luknji. Ko je prišel iz skrivališča — luknjo si je sam izkopal — je povedal orožnikom, da se mu je pokazal prerok Izaija. Ukazal da mu je, naj si izkoplje luknjo in zleze vanjo, ker bo te dni konec sveta. »Vsi ljudje bodo kaznovani, tebi pa se ne bo nič zgodilo, če boš ubogal.« Gozdar je res ubogal, pa bi kmalu od lakote umrl, če ga ne bi izvohali psi. Njegov primer preiskujejo zdaj psihiatri.

Od vsepovsod

● Neki angleški psiholog priporoča materam, da otrokom obvezno dajo psa, mačko ali kakšno drugo domačo žival, ker igra z živalmi plemeniti, kakor trdi ta psiholog.

● V New Yorku imajo prav posebno šolo, ki jo obiskujejo — psi. Seveda gre tu le za čistokrvne pse, ki so last razvajenih milijonarjev. Vsako jutro pripelje »dijake« v šolo poseben avtobus. Predmeta, ki se poučujeta v šoli: poslušnost in lepo obnašanje! Šolnina: 50 dolarjev mesečno!...

● Po mišljenju strokovnjakov in po izidih statistike Mednarodne zdravstvene organizacije je možno zaključiti, da se je število žena, ki nosijo očala, v zadnjem času podvojilo.

Mušja vojna

Že nekaj časa se prebivalci L'Houmeauja prepirajo z nekaj kilometrov oddaljenim mestecem La Rochelle zaradi muh. Več let iztovarja dnevno po več deset tovornjakov smeti iz La Rochella na nekem mestu blizu L'Houmeauja. Zaradi tega se vsipajo na vas milijoni muh. Življenje prebivalcev je postalo nevzdržno: — zapreti so morali šolo, zdaj pa grozijo, da bodo morali zapreti svoje obrate tudi peki.

Te dni so cesto, ki vodi iz La Rochella, zaprli. Vaščani so se zbrali ter sklenili, da bodo prisilili tovornjake, da se vrnejo in stresejo smeti na glavnem trgu La Rochella. Ljudje so se trdno odločeni postavili na glavno cesto in ne pustijo nobenega tovornjaka s smetmi proti svoji vasi.

Sorodna duša

Neka vdova iz Amsterdama je dala v časopise oglas, da želi spoznati bitje, ki prezira alkohol in nikotin, ljubi mleko in zgodaj vstaja. Namesto odgovora je od nekega vdovca dobila košarico z listkom »Verjetno tole ustreza vašim željam,« je sporočil vdovec; v košarici je bil namreč mlad maček.

Shodil s šestimi meseci

Mali Bill Lintron iz nekega angleškega mesteca, je te dni postavil zanimiv rekord: shodil je, ko je bil star 27 tednov. Profesor Viliam Gaysnford — znani otroški zdravnik iz Manchestra, meni, da je to edinstven primer. — Bilova mati pa je dejala: »Iznenadeni smo bili ko je shodil, kajti pred tem se ni znal niti plaziti. Igral se je s svojim bratom, pri tem ga je nekdo poklical, on je enostavno vstal in šel proti njemu.«

Ukaz je ukaz

Zadnji ukaz šolskih oblasti je povzročil v Parizu posebno med dijaki precej hrupa. — Šminka za oči je popolnoma prepovedana, a za ustnice je dovoljena samo v tem primeru, če je pastelne barve. Nekatere dijakinje so skušale ta ukaz preslišati in so zato kljub temu prihajale v šolo z našminkanimi očmi in ustnicami. Ko so profesorji zahtevali, da si dijakinje zbrišejo šminko z oči in z ustnic, so dijakinje odgovarjale, češ da se to ne da z navadno vodo. Zato so v nekaterih šolah nabavili kompletne pribore za brisanje šminke.

BREZ BESED

Zopet na temo: družbena prehrana

Za boljši kuharski kader

Dva tečaja za polkvalifikacijo, oziroma kvalifikacijo kuharic

Že vrsto povojnih let imamo pri nas precej obratov družbene prehrane, od katerih pa večina ni taka, da bi lahko uspešno opravljala vse naloge, ki jih taki obrati imajo. Zaradi velikega pomena družbene prehrane za našega zaposlenega človeka prav v zadnjem času iščemo rešitve za izboljšanje največjih nepravilnosti. V tak namen so organizirani tudi tečaji za kuharsko osebje iz teh obratov.

Do sedaj sta bila na Gorenjskem že dva tečaja za pridobitev kvalifikacije in polkvalifikacije. Prvi na Okrajnem zavodu za pospeševanje gospodinstva v Kranju in drugi v gospodinjskem centru na Jesenicah. Pred tremi tedni so na kranjskem Zavodu spet pričeli s takima tečajema: z enim za polkvalifikacijski izpit in enim za kvalifikacijski izpit. Oba tečaja bosta trajala tri mesece. Na prvem mestu v teh tečajih je težnja, da se v obratih družbene prehrane zaposlenemu osebju nudi vse potrebno znanje, ki naj prispeva k izboljšanju prehrane.

Po družbenih obratih je največ nekvalificiranega osebja, ali pa si je polkvalifikacijo že pridobilo med službovanjem v gostinstvu. Vendar tu moramo poudariti bistveno razliko med gostinskimi obrati in obrati družbene prehrane, saj prvi nudijo le tako hrano, kakršno si človek zaželi, drugi pa so odgovorni za to, da dobi človek, ki se v njih hrani, vse potrebne hranilne snovi. V gostinskih obratih se ljudje navadno hranijo le od časa do časa, medtem pa je prehranjevanje v obratih družbene prehrane največkrat dolgotrajno ali celo stalno. Zaradi teh in še nekaterih drugih vzrokov je skrb za izobraževanje kuhinjskega osebja povsem razumljiva.

Program tečajev je zelo obširen, seveda za tečajnice, ki bodo polagale izpit za kvalifikacijo veliko zahtevnejši kot za izpit za naziv polkvalificirane kuharice. Tečajnice se izpopolnjujejo v več predmetih, največjega pomena pa so znanje seveda predmeti kot n. pr. znanje hranoslovja, sodobnega pripravljanja hrane, sestave jedilnikov s pravilnim razmerjem med najvažnejšimi hranilnimi snovmi. Zahtevne naloge, ki pa jih tečajnice med učnimi urami (praktičnimi ali teoretičnimi) uspešno rešujejo, dokazujejo, da so doumele, kolikšnega pomena je znanje pridobljeno znanje o pravilni prehrani in dobri organizaciji dela v obratih.

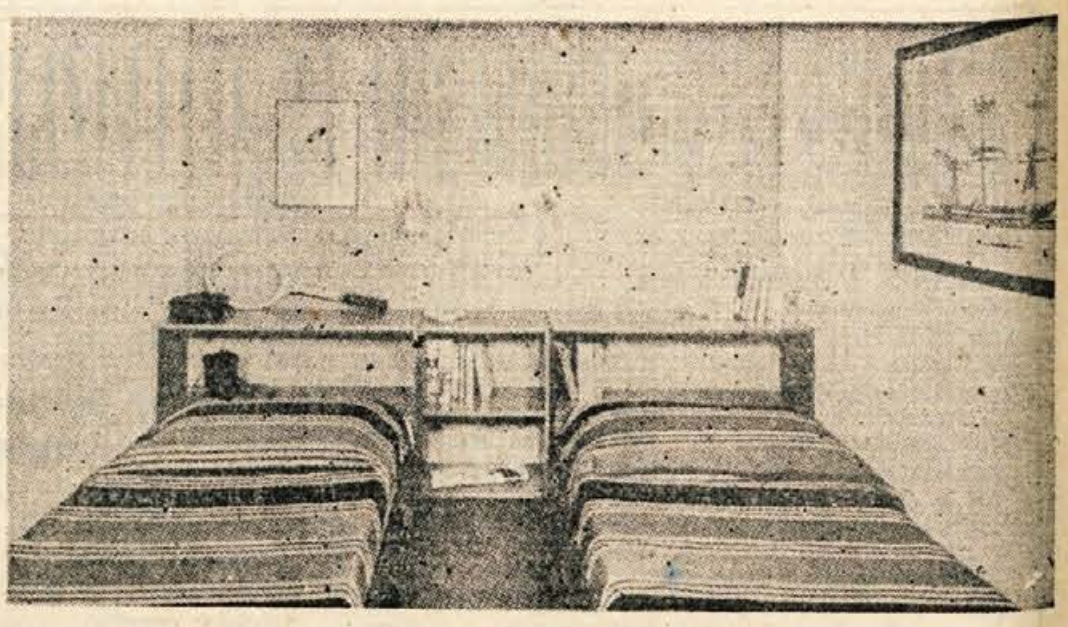

ZA SINOVE

Tudi fantovska soba se da tako urediti, da je udobna, dobro izkoriščena in lepa obenem.

Dve navadni ležišči sta primaknjeni h kombinirani trodelni polici, ki je narejena iz lahkega lesa. Na nasprotni strani obeh ležišč sta majhni mizici, tako, da ima vsak učenec svoj prostorček za delo in učenje. Poleg mizic sta seveda tudi dva stola. Postelji sta prekriti s progasto tkanino. — Izbiro dekoracije (slik in drugih okraskov) prepustite okusu dečkov samih, ker bodo le tako čutili, da je ta kotiček zares njihov.

Svetujemo vam

Če se vrata ne zapirajo dobro in skoznje vleče, prilepite ob robovih volnene trakove.

Gumaste pete ali podplate zdrgnemo z ostrim smirkovim papirjem, da v takih čevljih preveč ne drči.

Zmrzovanje šip preprečimo, če jih namažemo z mešanico iz 10 gramov glicerina in iz četrt litra špirita.

Na noge pohištva, ki ga imamo na parketih ali na drugačnih pološčenih tleh, prilepimo debelo volneno tkanino ali klobučevino. Pri premikanju pohištva se nam tla tako ne bodo odrgnila.

Dežnik sušimo odprt, a ne popolnoma, da se tkanina preveč ne napne in zaradi tega ne strga.

Vsi so starí eno leto

Otroci ne morejo biti med seboj enaki

Vsaka mati svojega otroka prav rada primerja z drugimi otroki iste starosti. Res nam razne tabele prinašajo povprečne podatke o tem, kakšen naj bo otrok v posameznih starostih, vendar vsi otroci nikakor niso in ne morejo biti enaki, saj je razvoj vsakega posameznega odvisen od njegovega zdravstvenega stanja, od življenjskih pogojev, prirojenih navad in še od vrste drugih činiteljev.

Vzemimo za primer tri malčke, ki so pravkar dopolnili eno leto starosti. Vsi trije so zdravi, normalno razviti, živijo v dobrih pogojih, pa vendar . . .

Največji je težak 11.6 kg in ima dva zobka.

Drugi tehta 9,3 kg in ima že 7 zob.

Tretji tehta 10,3 kg, a ima 6 zob.

Prvi je shodil že pred dvema mesecema, druga dva se še negotovo oprijemata stolov in zidu. Eden izmed trojice zelo rad je, drugi se proti koncu hranjenja rad »sita«, a tretjega je skrajno težko nahraniti.

Največji malček se cele ure sam igra in skoraj nikoli ne joče. Je tudi bolj redkobeseden, najrajši izgovarja besedo tata. Za vsako priložnost pa ima pripravljenih celo vrsto različnih vzklikov.

Drugi otrok noče nikoli biti sam, razen takrat, ko počiva. Zelo rad opazuje vrvenje na ulici in je vesel, če se sme po vseh štirih plaziti po sobi. Tretji malček ima spet povsem svoje navade.

Otroci se torej med seboj močno razlikujejo in to je popolnoma razumljivo, zato nimamo vzroka za pomisleke ali celo za žalost, če opazimo pri vrstniku svojega malčka več zobkov, bolj okrogla lička, večjo trdnost v nogah ali bogatejši besedni zaklad. Važno je le, da je otrok zdrav, pravilno hranjen in da z njim pravilno ravnamo, vse ostalo bo prej ali slej lahko pridobil.

Naša hrana:

Visokovredno, a poceni

Uporabljajmo več skute

Pogovorili smo se že o pomenu beljakovin pri pravilni prehrani človeka. Odrasel človek bi moral zaužiti dnevno vsaj 70 gr beljakovin, pri tem je seveda treba upoštevati, da nimamo hrane, ki bi vsebovala samo beljakovine. Meso, na primer, ima v celotni masi le eno petino čistih beljakovin. Potrebe po živalskih beljakovinah je precej težko kriti, ker so živila, ki jih vsebujejo, draga. Če bi jih krili le z mesom, bi moral biti predračun izdatkov za hrano precej visok. Lahko pa si pomagamo tudi z drugim virom — z mlekom in mlečnimi proizvodi, kar je znatno ceneje. Pol litra mleka ima namreč prav toliko visokovrednih beljakovin kot 10 dekagramov mesa in še enkrat toliko maščob kot meso. Pri tem pa stane pol litra mleka 22 din, 10 dkg mesa (brez kosti) pa okoli 50 dinarjev.

Cenen in vsestransko uporaben mlečni proizvod je skuta. 100 gr skute vsebuje 17 gr beljakovin, 1,2 grama maščob, 4 gr ogljikovih hidratov, 104 mg kalcija in ima 97 kalorij. Za primerjavo si oglejmo še 100 gr govejega mesa, ki ima: 119 kalorij, 20 gr beljakovin, 3,5 gr maščob, 0,6 ogljikovih hidratov in 11 mg kalcija.

Meso ima torej le nekaj več kalorij, beljakovin, maščob (slabše kakovosti), a skoraj desetkrat manjšo količino kalcija. — Zato lahko rečemo, da sta hranilni vrednosti skute in mesa približno enaki in vendar je skuta več kot štirikrat cenejša od mesa. Kilogram skute stane namreč le 120 dinarjev, kilogram govejega mesa 400 dinarjev (brez kosti okoli 500 dinarjev).

Zaradi cenenosti in obenem visoke biološke vrednosti je prav škoda, da se skuta v naši prehrani ne uporablja mnogo. Poleg tega, da skuto uporabljamo za različne sladke in slane namaze, kuhane struklje in pečene zavitke ter nadev za palačinke, vse možnosti s tem še zdaleč niso izčrpane. Prinašamo le nekaj nasvetov za izdatne in dobre jedi s skuto.

TESTENINE S SKUTO

Skuhajte testenine in jih dobro odcedite. Skuto posolite in vmešajte še poljubno število jajc. V pomaščeno posodo stresite polovico testenin, pokrijte s plastjo skute in naložite nanjo še preostalo količino testenin. Vse skupaj prelijte s smetano in jajcem in postavite v pečico, da se zapeče. To jed lahko naredite tudi brez jajc, seveda bo zato nekoliko slabša.

SKUTINI CMOKI

Žlico margarine dobro umešamo, dodamo dve celi jajci, 40 dkg dobro odcejene skute, moko, sol in vse skupaj dobro zmešamo. Z žličko oblikujemo manjše cmoke in jih sproti zakuhamo v slani krop. Vro naj počasi 15 minut. — Kuhane položimo v skledo, zabelimo s praženimi drobtinami in serviramo s solato ali potresemo s sladkorjem.

SKUTINI OCVRTKI S SADNIM SOKOM

Pretlačimo 50 dkg skute, dodamo 2 jajci, sol in 20 dkg moke ter na hitro zgnetemo testo. Oblikujemo za prst debele svaljke, jih povaljamo v drobtinah in na masti ocvremo. Še vroče osladimo in serviramo s sadnim sokom. Če jih ne potresemo s sladkorjem, jih lahko serviramo s solato.

SKUTIN PEČENJAK

Pol kilograma starega belega kruha zrežemo na rezine, polijemo s skodelico vročega mleka in pustimo stati pol ure. Posebej dobro umešamo dva rumenjaka in 8 dkg sladkorja, dodamo pretlačeno skuto, limonino lupinico in sneg iz beljakov, med katerega smo vtepli še 7 dkg sladkorja. — Dodamo še namočen kruh in na rezine narezano sadje (jabolka). Testo prelijemo v dobro pomaščeno kozico in ga pečemo pol ure.

Letošnje modne zanimivosti

Tokrat za moške

Vsako jesen je v Parizu sestanek petih velikih ustvarjalcev mode, ki pripravijo svoje modele za prihodnjo zimsko sezono. — Seveda ti modeli ne naletijo pri publiki vedno na dober sprejem, vseeno pa največkrat močno vplivajo na način oblačenja.

Naj opišemo na kratko najbolj značilne detajle z letošnjega sestanka.

Za dnevne obleke in obleke za svečanejše priložnosti so predvideni suknjiči, ki se zapenjajo na dva gumba nad pasom, spodnji del suknjiča je narahlo razširjen, hlačnice pa so še vedno brez robu.

Športna moška obleka iz enobarvnega velurja ima zelo ozke reverje. Za to zimo najbolj priporočajo barvo kamelje dlake. — Spet je moderen pas na suknjičih in samo en večji razporek zadaj, namesto dveh manjših ob strani suknjiča, ki sta bila priljubljena do sedaj.

Zimski plašči, največkrat iz črno-sivega blaga (ki učinkuje kot temno siv) nakazujejo spet vračanje h klasičnemu stilu. Zanimiva novost na moških suknjičih so z blagom preoblečeni gumbi.

Že večkrat smo pisali, da bodo letos krzneni dodatki na plaščih zelo priljubljeni. Tudi na naših skicah so tri ideje za njihovo uporabo

Male zanimivosti

● Slavna baletka Ljudmila Čerina je zavarovala svoje noge na 500.000 britanskih funtov, to je več kot pol milijarde dinarjev.

● V večjih zapadnoevropskih mestih se vse bolj pojavljajo avtomati, ki izdajajo 7 kilogramov težke vreče premoga.

● Mileva Milošević iz Novega Sada je bila prva žena, ki je izdelovala klobuke v Srbiji. — Leta 1848 je odprla v Beogradu delavnico za ženske klobuke.

AGATA CHRISTIE 13

ALIBI

Poirot je prikimal.

»Res je, to je bil edini razlog za vaš obisk, eh?«

»To je bil edini razlog,« sem počasi pritrdil.

»Ali ni bilo to, da bi se — recimo — prepričali, da je mladi mož tu?«

»Da bi se prepričal?«

»Prepričan sem, gospod doktor, da gotovo veste, kaj hočem — čeprav hlinite neznanje. Mislim, da bi si oddahnili, če bi se izkazalo, da je bil kapetan Paton ves večer doma.«

»Zagotovo ne,« sem mu zabrusil nazaj.

Mali detektiv je resno zmajal z glavo.

»Vi mi ne zaupate toliko kot gospodična Flora,« je dejal. »Toda vseeno. Za nas je važno, da je kapetan Paton izginil v okoliščinah, ki zahtevajo razjasnitev. Nočem vam prikrivati, da je vsa stvar zelo resna, toda morda jo bo mogoče pojasniti na popolnoma preprost način.«

»To pravim že ves čas,« je vneto vzkliknila Flora.

Poirot o tem ni več govoril. Predlagal je, da bi takoj obiskali policijo v vasi, priporočil Flori, naj se vrne domov, mene pa prosil, da bi ga obiskal in predstavil policijskemu uradniku, ki je vodil preiskavo.

7.

Tako sva storila. Odšla sva v urad inšpektorja Davisa, ki je bil zelo jezen. Pri njem je bil višji inšpektor polkovnik Melrose, razen tega pa tudi inšpektor Raglan iz Granshestra.

Melrose in jaz sva dobra znanca: predstavil sem Poirota in pojasnil stvari. Glavni inšpektor je jasno pokazal svojo užaljenost, inšpektor Raglan pa je zelo neprijazno gledal. Na Davisa pa je jeza njegovega predstojnika vplivala zelo razveseljivo.

»Stvar je docela jasna,« je dejal Raglan. »Popolnoma odveč je, da vtikajo nos v njo še amaterji. Zdaj si bodo mislili, da je stvar bila preteklo noč že tako jasna, da bi jo lahko razvozlal vsak otrok, mi pa da v zadnjih dvanajstih urah nismo storili ničesar.«

Jezen pogled je zadel ubogega Davisa, katerega pa to ni preveč prizadelo.

»Družina gospoda Ackroyda lahko stori to, kar meni, da je potrebno,« je dejal polkovnik Melrose. »Toda v naši preiskavi se ne bomo dali motiti. Seveda mi slavno ime gospoda Poirota ni neznano,« je vljudno dejal.

»Policija pa na žalost ne more delati reklame zase,« je dejal Raglan.

»Zdaj je Poirot rešil položaj.«

»Umaknil sem se v privatno življenje in nisem nameraval nikdar več prevzeti kakega primera. Bolj od vseh stvari sovražim javnost in zato vas prosim, da ne bi imenovali mojega imena, če bo kdajkoli odkrita ta skrivnost.«

Zdaj se je obraz inšpektorja Ragiana razjasnil.

»Mnogo izkušenj imam,« je nadaljeval Poirot, »toda za večino svojih uspehov se moram zahvaliti policijski podpori. Še posebej občudujem angleško policijo. Če mi bo inšpektor Raglan dovolil, da mu bom pomagal, mi bo to v čast in zabavo.«

Inšpektorjev obraz je bil vedno bolj prijazen. Polkovnik Melrose se je sklonil k meni.

»Po vsem tem, kar sem slišal, je ta možak moral napraviti že marsikaj zelo dobrega,« je zašepetal. »Najljubše bi nam seveda bilo, če bi opravili tu brez Scotland Yarda. Raglan se mi zdi zelo samozavesten, toda ne morem se v vsem strinjati z njim. Vidite, jaz . . . hm . . . poznam vse, ki bi prišli v poštev, bolje kot on. Ta mali mož pa ne stremi preveč za občudovanjem, ali ne? Želi raje delati lepo skromno v senci?«

Ah, tako malo je polkovnik poznal malega Poirota . . .

»Da bi se povečala slava inšpektorja Raglana,« sem slovesno dejal.

»Dobro, dobro,« je odvrnil polkovnik Melrose. »Povedati vam moramo, gospod Poirot, kako daleč je napredovala preiskava.«

»Hvala,« je dejal Poirot. »Moj prijatelj dr. Sheppard je omenil, da sumijo nekega služabnika.«

»To je prazno besedičenje,« je odvrnil naglo Raglan. »Služinčad je zajel takšen strah, da sumi vse in vsakogar.«

»Kaj pa prstni odtisi?« sem se vmešal.

»Parkerjevim sploh niso podobni.« S komaj vidnim smehljajem je dodal: »Toda tudi vaši in Raymondovi odtisi niso enaki, doktor.«

»Kako pa je s kapetanom Ralphom Patonom?« je tjavdan vprašal Poirot.

Na tihem sem občudoval njegovo sposobnost, da je zgrabil bika takoj za roge. Tudi v inšpektorjevih očeh se je zableščalo nekaj kot priznanje.

»Vidim, da ne čakate, da bi vam zrasla trava pod nogami, gospod Poirot. Primerjali bomo prstne odtise mladega moža, brž ko jih bomo dobili.«

»Ne morem si pomagati, inšpektor, toda mislim, da se motite,« je prisrčno dejal polkovnik Melrose. »Ralpha Patona poznam že od malega. Ta ne bi nikdar nikogar umoril . . .«

»Morda imate prav,« je dejal inšpektor.

»Kakšne so obtežilne okolnosti pri njem?« sem vprašal.

»Sinoči proti devetim je zapustil hišo. Približno ob pol desetih so ga videli v bližini Fernly Parka, od takrat pa je izginil. Pravijo, da je bil v precejšnjih denarnih težavah. Tu imam par njegovih čevljev, čevljev z gumijastimi podplati. Imel je dva popolnoma enaka para. Primerjal jih bom s sledovi čevljev v parku. Postavil sem policista, da pazi nanje.«

»Pojdimo,« je dejal polkovnik Melrose. »Vi in gospod Poirot nas boste spremljala, ali ne?«

Odpeljali smo se z avtomobilom glavnega inšpektorja. Zelo se mu je mudilo, da bi čimprej prišel k sledovom nog. Zato smo se ustavili pri vratarjevi hišici. Košček dalje se je odcepila steza, ki je vodila do terase in do okna Ackroydove delovne sobe.

»Ali se boste pridružili inšpektorju, gospod Poirot,« je vprašal policijski uradnik, »ali pa boste raje preiskali delovno sobo?«

Poirot se je odločil za zadnje. Parker je odprl vrata. Zdelo se je, da ga strašen strah drži za grlo.

Polkovnik Melrose je vzel iz žepa ključ, odklenil vrata, ki so vodila na hodnik, in nas povedel v delovno sobo.

»Vse v prostoru je ostalo tako, kot je bilo preteklo noč, z izjemo trupla, ki so ga odpeljali.«

»Kje pa so našli truplo?«

Kolikor mogoče točno sem opisal položaj Ackroydovega trupla. Naslonjač je še vedno stal pred kaminom.

Poirot je sedel vanj.

»Kje pa je ležalo modro pismo, o katerem ste poprej govorili, ko ste zapustili sobo?«

»Gospod Ackroyd ga je položil na mizico ob svoji desnici.«

Poirot je prikimal.

»In če izvzamemo to, je ostalo vse tako, kot je bilo takrat?«

»Da, zdi se mi vsaj.«

»Polkovnik Melrose, ali bi bili tako prijazni in se za hip usedli v ta stol. Hvala. No, dragi doktor, ali bi mi, prosim, opisali natančen položaj bodala?«

Storil sem to, detektiv pa je obstal na pragu.

»Potem je bilo držaj mogoče videti že od vrat. Ali sta ga s Parkerjem oba naenkrat opazila?«

»Da.«

Zdaj je stopil Poirot k oknu.

»Ali je gorela električna luč, ko so našli trupla?«

Pritrdil sem in stopil k njemu, tja, kjer je opazoval sledove na okenski polici.

»Ti gumijasti podplati imajo isti vzorec kot čevlji kapetana Patona,« je mirno dejal. Potem je stopil še enkrat na sredo sobe. Njegov pogled je objel ves prostor in zapomnil si je vsako podrobnost.

»Ste dober opazovalec, dr. Sheppard?« je končno vprašal.

»Zdi se mi,« sem presenečeno odvrnil.

»Kot vidim, je v kaminu bil ogenj. Ali je gorel, ko ste odprli vrata in našli gospoda Ackroyda mrtvega?«

»Tega . . . tega vam ne morem povedati. Nisem opazil. Morda bi lahko gospod Raymond ali gospod Blunt . . .«

Možiček pa je zmajal z glavo in se trudno smehljal.

»Vselej je treba začeti vsako stvar po pravilu. Nanaka je bila, da sem vam postavil to vprašanje. Lahko bi mi povedali vse podrobnosti, ki zadevajo pacientovo telo — tu vam ničesar ne bo ušlo . . . Če pa bi potreboval sporočila o pismih na pisalni mizi, potem bi to gotovo vedel gospod Raymond. Toda rad bi zvedel nekaj o ogniu in zato se moram obrniti na moža, ki mora skrbeti za to. Dovolite.«

Stopil je h kaminu in pozvonil.

Čez nekaj minut se je prikazal Parker.

»Parker, stopite bliže,« je dejal polkovnik Melrose. »Ta gospod tu bi vas rad nekaj vprašal.«

Zlogovnica za 29. november

1 ____ 17 ____
2 ____ 18 ____
3 ____ 19 ____
4 ____ 20 ____
5 ____ 21 ____
6 ____ 22 ____
7 ____ 23 ____
8 ____ 24 ____
9 ____ 25 ____
10 ____ 26 ____
11 ____ 27 ____
12 ____ 28 ____
13 ____ 29 ____
14 ____ 30 ____
15 ____ 31 ____
16 ____ 32 ____

A – A – A – A – A – AV – BAD – BI – Bo – BR – CA – CA – CA – CA – CE – CE – ČI – DA – DE – DEL – DI – DOM – FA – GA – GRA – GRAM – HO – HO – I – JA – JA – JE – JE – KA – KA – KA – KA – KA – KE – KEN – KNE – KOST – KSI – KRE – LA – LEM – LEN – LU – MI – MO – MEJ – NA – NAD – NE – NI – NI – NI – NIČ – NJE – NJE – NJI – O – OST – PAL – PLOS – PO – POLK – RA – RI – RO – RU – SA – SI – SI – SIN – SKA – SKI – SKI – STEN – STI – STR – SME – SMER – SVE – ŠČE – ŠČI – TAN – TAR – TI – TI – TI – TI – TO – TO – TO – TO – TO – TON – TUM – U – UJ – VAR – VAS – VI – VI – VI – VE – VO – VSE – VLJE – VUN – ZA – ZGO – ZOT – ŽAK

Iz zgornjih zlogov sestavite 32 besed naslednjega pomena: 1. ustmeno se pomeniti, 2. ravna stran, 3. ročaj sulice, 4. vsebovanje, 5. otroško veselje, 6. zagrebsti, 7. neka oljnata tekočina, 8. jeziki (zahodna indoevropska skupina), 9. prilastitev ozemlja, 10. vključitev, 11. mesto v Afganistanu, 12. rentgenska slika, 13. turistična postojanka na Štajerskem, 14. vrsta klešč, 15. letoviški in smučarski kraj na Hrvaškem, 16. brezvezje (stavčna figura), 17. vrsta dvogovora v stari drami, 18. naselje v mariborski okolici, 19. ptička, 20. britanska kolonija, 21. neodvisen, 22. naselje pri Sežani, 23. mesto na Korčuli, 24. čistilec - cestni uslužbenec, 25. osebna pomoč, 26. ustanovitelj in vladar Moravske (895. leta), 27. naselje v Istri, znano po žveplenem izviru, 23. mesto na Ogrskem, 29. kraj pri Šempasu, 30. napotila, 31. naselje pri Postojni, 32. republika v Afriki.

V drugi in peti navpični vrsti od 1 do 32 dobite voščilo.

»Iz mene se kadi. Gotovo imam gripo!«

13 nagrad

Uredništvo »Glasa« je za reševalce naslednje zlogovnice pripravilo 13 denarnih nagrad in sicer:

1. **nagrada 3000 dinarjev**
2. **nagrada 2000 dinarjev**
3. **nagrada 1000 dinarjev**
4. **— 13. nagrada po 500 dinarjev**

Rešitve pošljite na uredništvo do vključno 7. decembra 1960, javno žrebanje pa bo v prostorih uredništva v četrtek, 8. decembra ob 16. uri.

Uspelo predavanje

Dvorana je bila nabito polna, zakaj večino vaščanov je zanimalo napovedano predavanje o škodljivosti pretiranega uživanja opojnih pijač.

V prvi vrsti so sedeli člani občinsekga odbora, ki so kot taki morali še posebej pokazati zanimanje za to koristno predavanje, ki ga je priredila okrajna Zveza protialkoholističnih društev.

Ko je vstopil predavatelj, ga je predstavil vaščanom vaški učitelj, ki jih je sklical vkup, nato pa pristavil:

»Pozdravljam navzoče in se vam zahvaljujem, da ste prišli tako obilnem številu na predavanje. Še posebej pa pozdravljam člane našega občinskega odbora, ki s svojo navzočnostjo dokazujejo svoje globoko razumevanje za boj proti alkoholizmu.«

»Kakor veste,« je nato začel predavatelj, »je čezmerno uživanje alkohola eno največjih zla, ki tarejo naše ljudstvo. Pijančevanje, tovariši, škoduje našemu zdravju ter nam povzroča ogromno gmotno škodo. Pri tem pa ne mislim na glavobol, ki sledi skoraj vsakemu krokanju, in ne na tiste steklenice, kozarce in žarnice, ki jih pobijejo vinjeni pretepači, ampak na vse kaj več.«

Ko je prikazal škodljiv vpliv, ki ga ima alkohol na zdravje, je začel govoriti o tem, kako pijančevanje tudi gmotno upropašča človeka, in med drugim dejal:

»Popivanje pa je pri nas — bodimo odkriti — zelo težko zatreti, ker naši ljudje pijejo ob vseh mogočih in nemogočih priložnostih. Pijejo, kadar so žejni, da potešijo žejo, pijejo, kadar niso žejni, da postanejo žejni; pijejo, kadar so lačni, da potešijo lakoto, pijejo, kadar so siti, da laže prebavijo; pijejo, kadar so zaspani, da ne bi zaspali, pijejo, kadar ne morejo zaspati, da bi zaspali; pijejo poleti, da se ohladijo, pijejo pozimi, da se ogrejejo; pijejo, da bi pregnali dolgočasje ali skrbi, pijejo, ko preženejo dolgočasje ali skrbi; pijejo, ko se po dolgem snidejo, pijejo, ko se za dolgo razidejo; pijejo, ko se poročijo, pijejo, ko koga pokopljejo; pijejo ob obletnici rojstva, zaroke, poroke, razporoke in ob drugih obletnicah; pijejo ob raznih državnih, občinskih in cerkvenih praznikih; pijejo ob odkritju spomenikov in spominskih plošč in ob raznih drugih slovesnostih in na vseh mogočih proslavah; pijejo na vinskih, živinskih in pasjih razstavah, na sejmih in na izletih. Ta se ga nazobljejo od veselja, ker mu je žena rodila prvorojenca, oni pa se ga nacuka od žalosti, ker mu je žena rodila trojčke. Nekdo se ga naleze, ker je dobil zaostale otroške doklade, nekdo drug pa zato, ker mora plačati zaostale alimente. Ta se je namakal, ker je zadel terno, oni pa zato, ker mu je krava povrgla. Fantje se ga zlasti radi navlečejo na raznih veselicah, ko gredo na nabor, in nemalokrat tudi prej in slej. Nekateri se ga nadihajo, kadar razsaja gripa ali trebušni legar, drugi pa kadar so nahodni ali prehlajeni. Nekdo se obvezno naceja s črnino, ker ima premalo želodčne kisline, nekdo drug pa se redno zaliva z belcem, češ da mu to koristi, ker ima preveč kisline.

Vidite, vsak ima svoj razlog, da ga pije, če ga pa nima, si ga izmisli. In tako ga pijejo vsevprek kakor žabe v luži. To pa stane. Niti pojma nimate, koliko denarja znosijo ljudje v gostilno! Seve, vino je drago, kdor mu pa je podvržen, se ne ozira na ceno. A kadar pijancu zmanjka denar, proda to ali ono, če sploh kaj ima, da le pride do denarja in vina. Tako mnogi zapravijo v gostilnah veliko denarja, in ni ravno malo takih, ki poženo po grlu vse svoje imetje. Kmet, ki pijančuje, proda, denimo, kravo, in jo zapije od rog do repa. Delavec, ki pijančuje, pusti v gostilni del in neredko tudi vso plačo.

Iz povedanega je jasno razvidno, koliko denarja se vsak dan steka v gostilne. V vaši vasi doslej nimate nobene gostilne, kar si lahko štejete v ponos. Toda s tem ni rečeno, da med vami ni pivcev. Da, tudi med vami so, in ti hodijo popivat v sosedne vasi. Jaz pa tudi vas, ki ga radi srkate, pozivam, da prenehate s tem in da se tudi vi vključite v boj proti alkoholizmu.«

Zdajci je stopil predsednik odbora k predavatelju in rekel:

»Vaše predavanje, tovariš, je bilo prav lepo ter skozinskoz zanimivo. Iz njega smo mi člani občinskega odbora izluščili zelo koristno pobudo...«

»To me zelo prijetno preseneča,« je rekel predavatelj in si pomel roke, zadovoljen, da so njegove besede padle na plodna tla. »Ali morebiti nameravate tudi pri vas ustanovati društvo za boj proti pijančevanju?«

»Nak, pač pa bomo napravili nekaj drugega. Jaz in moji tovariši odborniki smo si dolgo ubijali glavo z vprašanjem, kako bi povečali občinske dohodke, pa nikakor nismo mogli potuhtati primernega načina. Iz vašega predavanja pa smo spoznali, da je oštarija dober, zanesljiv in trajen finančni vir, zato bomo tudi v naši vasi odprli oštarijo...«

Alojz Ravbar

IZZA KULIS DRUGE SVETOVNE VOJNE

PSIHOLOŠKA FRONTA

RUSI V ANGLIJI

LETA 1914 SE JE nekaj tednov pred odločilno bitko na Marni razširila vest, da so prispele v Anglijo močne ruske vojaške enote. Ruske čete »so videli« tisoči in tisoči Angležev. Vsi so govorili le o »ogromnih kontingentih ruskih čet, ki jih bodo prek Anglije premestili na evropsko bojišče«. Ti glasovi so prišli na ušesa tudi nemškim vohunom v Angliji. O njih so kar se da hitro obvestili svojo obveščevalno centralo. Nemški generalni štab se je spričo teh vesti vznemiril. Če bi se namreč ruske čete izkrcale v Belgiji, bi lahko ogrozile zaledje nemških čet, ki so prodirale v Francijo. Da bi preprečili vpad v hrbet so brž premaknili iz Francije dve diviziji in jih namestili v Belgiji. Tako so bili Nemci ob odločilni bitki na Marni oslabljeni za dve diviziji, kar je morda odločilno vplivalo na potek bitke. Nemci so bitko izgubili in s tem tudi vsako možnost za zmago.

Dejansko pa tedaj v Angliji ni bilo niti enega ruskega vojaka. Glas o prihodu ruskih vojakov je bila običajna laž, kakršnih je bilo že med prvo svetovno vojno mnogo. – Namen teh laži je bil zbegati nasprotnika in ga zavesti. Take laži so igrale včasih zelo pomembno vlogo pri razvoju vojaških operacij in izzvale celo pomembne zgodovinske posledice.

Še bolj kot med prvo svetovno vojno pa se je bitka »na psihološki fronti« zaostrila med drugo svetovno vojno. V okviru generalnih štabov vojskujočih se dežela so ustanovili posebne oddelke za psihološko vojskovanje. – Objavljamo le nekaj drobcev s psihološke fronte med drugo svetovno vojno.

PAPIRNATI TANKI

LETA 1938 SO PRIREDILI Nemci v Berlinu velike avtomobilske dirke z močno mednarodno udeležbo. Tedaj so bile priprave na vojno v Nemčiji že v polnem teku. Govorilo se je o ogromnih količinah tankov, letal in drugih vojnih orožjih, s katerimi razpolagajo Nemci.

Tako se je zgodilo, da je na treningu pred tekmo eden izmed angleških vozačev na neki avtomobilski cesti, ko je vozil z največjo brzino, srečal kolono tankov, ki se ji ni mogel izogniti. Na njegovo veliko presenečenje pa se mu v trenutku, ko je pričakoval, da se bo njegov avtomobil razletel na drobne kose, ni prav nič zgodilo. Nasprotno, na drobne kosce se je razletel tank, ki ni bil nič drugega kot s papirjem in šotorskimi krili »preoblečen« Volkswagen. Ta doživljaj je vozač seveda brž posredoval znancem v domovini in tako je zanj zvedelo tudi angleško vojno ministrstvo, ki pa ni ob tem zvedelo tudi za pravi motiv te potegavščine. Nemci so namreč namerno podtaknili Angležem te »tanke«, da bi »prepričali« njihove vojaške strokovnjake, da Nemci prikazujejo večje število tankov kot jih v resnici imajo.

ZAPLENJENI LIST

KO SO NAPADLI POLJSKO, so Nemci preko svojih agentov v Varšavi razposlali družinam poljskih vojakov tisoče in tisoče ponarejenih »službenih« sporočil, da so njihovi svojci padli v boju. Hoteli so ustvariti vtis, da imajo Poljaki v bitkah ogromne izgube, kar naj bi vzbudilo v zaledju veliko paniko.

Podobnih metod psihološke vojne so se posluževali Nemci tudi na zahodni fronti. V zimi 1939/40 so izkoristili prihod Angležev na fronto v Franciji in poslali v svet naslednjo šalo: »Britanci so pripravljeni, da se tolažijo do zadnjega Francoza!« Ta šala je seveda izzvala določen učinek med francoskim prebivalstvom. V tem času so razširili nemški agenti med francoskimi vojaki v Maginotovi liniji dopisnico, na kateri je bila fotografija nekega Angleža, ki sedi med dvema pomanjkljivo oblečenima kabaretskima pevkama v nekem pariškem nočnem lokalu. Na dopisnici je pisalo: »Medtem ko ste vi na fronti, evo, kaj počenjajo Britanci z vašimi ženami.«

Da bi prikrili priprave za napad na Sovjetsko zvezo so Nemci skušali prepričati voditelje ZSSR, da koncentrirajo svoje čete za druge namene. Sam Goebels je napisal za časopis »Das Reich« uvodnik, v katerem je poveličeval akcije nemških padalcev na Kreti, pri tem pa poudaril, da je desant na Kreti le uvod v operacije, ki jih bodo začeli Nemci v kratkem na nekem drugem kraju in v mnogo večjem obsegu. Očitno je bilo to namigovanje na zračni desant na Britansko otočje. To naj bi prepričalo vojaški štab sovjetske armade, da mu ne grozi nobena neposredna nevarnost.

Da bi prevara v celoti uspela, so Nemci takoj, ko je list izšel, zapovedali, naj to številko takoj »zaradi interesov varnosti« zaplenijo. List so res takoj vzeli iz prodaje, pri tem pa poskrbeli, da je nekaj izvodov le prišlo na naslove, kamor so želeli, da pride.

MALARIJA HUJŠA KOT PUŠKE

ZANIMIV USPEH SO DOSEGLI tudi glasovi, ki so jih razširili med ameriškimi vojaki na Novi Gvineji japonski agenti. – Ameriški vojaki so morali v teh tropskih in vlažnih krajih, da ne bi zboleli za malarijo, uživati dnevno večjo količino protimalaričnih tablet – atebrina. Japonski agenti pa so med ameriškimi vojaki razširili vest, da povzročajo te tablete spolno impotenco. Zategadelj so ameriški vojaki, ki so tem vestem verjeli, začeli odklanjati te tablete. Japonci so dosegli svoj namen, saj je v nekaterih ameriških vojaških enotah obolelo za malarijo do 80 odstotkov vojakov. Po oceni ameriških vojaških strokovnjakov je ta vest povzročila petkrat več izgub kot japonske puške.

NAJVEČJI LAŽNIVEC

MED II. SVETOVNO VOJNO je delovala v srcu Nemčije skupina poljskih rodoljubov, ki so jih pripeljali na prisilno delo. – Vodja skupine, poljski kapetan Jan Novak, je izvedel več uspelih akcij psihološkega značaja. Tako je s svojo skupino izdal tudi dva lista, ki sta bila na videz nemško usmerjena. Na naslovni strani enega izmed njih je objavil veliko karikaturo Winstona Churchilla s podnisom »Največji lažnivec na svetu«. – Tako so Nemci lahko čitali časopis brez bojazni. V časopisu pa so bili v glavnem objavljeni le citati iz Hitlerjevih in Churchillovih govorov, na koncu pa je bil pristavek: »In sedaj, kdo je največji lažnivec na svetu?« Po Nemčiji so razpečali na tisoče izvodov tega časopisa, razposlali so ga tudi vsem nemškim voditeljem na čelu s Hitlerjem, en izvod pa so poslali celo Winstonu Churchillu.

TELESNA STRAŽA

KO SO ZAVEZNIKI leta 1944 pripravljali invazijo v Normandiji, so ob resničnem načrtu pripravili tudi lažni načrt invazije in ga »zaupno« posredovali Nemcem. Invazije seveda tudi v lažnem načrtu niso mogli prikriti. Zato so skušali prevariti Nemce glede datuma invazije in glede smeri glavnega udara. Winston Churchill je v teh razpravah »na najvišji ravni« med zavezniki pripomnil, da vedno zasluži »resnica telesno stražo, sestavljeno iz laži«. Zato je lažni načrt tudi dobil naziv »Telesna straža«.

Pri izvrševanju tega načrta je namerno prišlo do očitnih »napak« in »pomanjkljivosti«. Tako so nemški agenti lahko iz »dobro obveščenih krogov« zvedeli, da je sovjetska armada začela koncentrirati svoje čete ob finski meji in pripravila načrt za invazijo na Norveškem, do katere naj bi prišlo v sodelovanju z anglo-ameriškimi četami. V tem času se je močno povečalo število poletov sovjetskih letal nad Norveško. Skratka kazalo je, da bo prišlo do invazije najprej na tem področju.

Razen tega se Nemci »zvedeli«, da bodo Rusi začeli z novo ofenzivo na centralnem delu fronte sredi junija in da so že izdali svojim četam v zaledju ukaz, naj v začetku julija krenejo proti fronti.

Spričo takih informacij Nemci niso okrepili svojih čet v Franciji, niti niso pričakovali napada v času, ko je bil izvršen. Mislili so namreč, da bo prišlo v juniju do skupnega napada na vseh frontah. Operacija »Telesna straža« je zato popolnoma uspela.

● **Teh nekaj sličic jasno kaže, kako odločilne bitke so se včasih bile prav na psihološki fronti in kako močna je »telesna straža«, ki v vojni obdaja resnico – laž.**

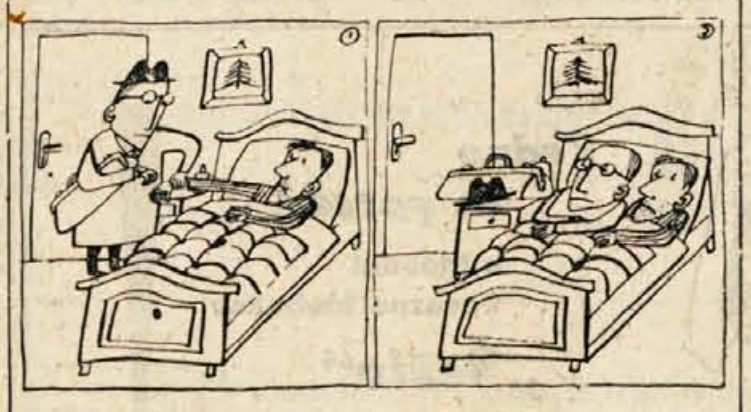

EPIDEMIJA GRIPE

»Toda gospod doktor, vam je lahko reči, da naj mu dam vse, kar si želi, ko nimate niti pojma, kaj si je pravkar zaželel!«

Vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem ob Dnevu republike iskrene čestitke!

Živila GROSISTIČNO TRGOVSKO PODJETJE KRANJ

TRGOVSKO PODJETJE KURIVO KRANJ

čestita odjemalcem in poslovnim prijateljem za Dan republike in se jim priporoča!

VINO Kranj

Delovni kolektiv podjetja z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami vseh vrst

pošilja ob Dnevu republike plamteče pozdrave

Ob Dnevu republike iskrene čestitke!

Obrtno podjetje Uniforma Kranj

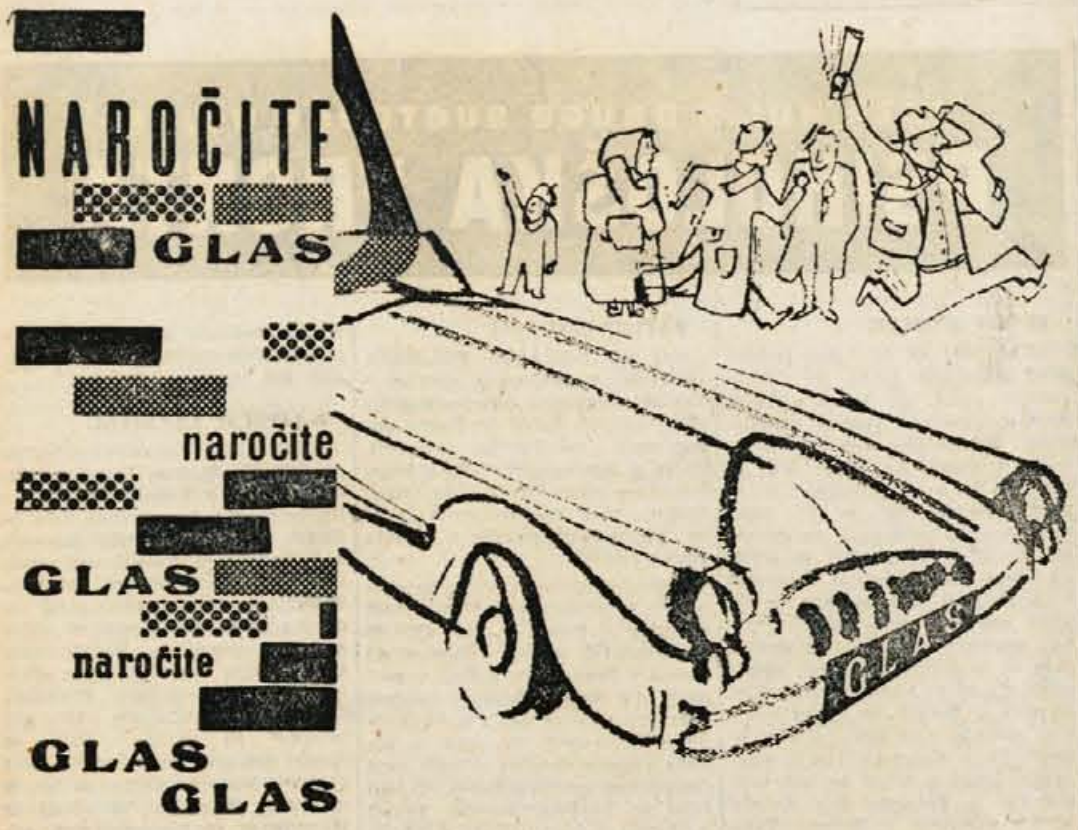

VELIKO ŽREBANJE – POSEBNE NAGRADE ZA ZBIRALCE NOVIH NAROČNIKOV – NAROČNIKI SO NEZGODNO ZAVAROVANI

MALI OGLASI

PRODAM

Avto Topolino B – prodam po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku 4365

Prodam telico 6 mesecev staro za pleme od dobre krave, zaradi pomanjkanja prostora. Naslov v oglasnem oddelku 4379

Za pitanje prašičev samo REDIN ker pospešuje debeljenje

Prodam kravo, dobro mlekarico. Naslov v oglasnem odd. 4391

Prodam dobro ohranjen radio »Olimpia« 4 plus 1 na 3 valovne dolžine. Velesovo 24, Cerklje. 4421

Prodam kotne klopi (mecesen) – **omaro, mizo, stole, nočno omarico in stojalo za luč.** Kurirska pot 6, Kranj 4422

Prodam nov moped Colibri, s prevoženimi 1500 km. Spodnje Duplje 54 4423

Prodam inozemski pralni stroj, primeren za večjo družino in **lovsko puško,** kalibra 20 – šibrenico. Ing. Golc Vinko, Grad, Bled 4424

Prodam kravo s tretjim teletom, dobro mlekarico – **nad 15 litrov mleka dnevno.** Orehovlje 1 4425

Prodam plemenskega vola. Breg 19, Preddvor 4426

Prodam večjo količino gajbic. – Cena 300 din. Stražiška 27, Kranj 4427

Prodam psiho, mizico in 2 stola iz mehkega lesa. Naslov v oglasnem oddelku 4428

ŠD Triglav, Kranj, proda takoj leseno **montažno barako,** v velikosti 100 m², krito z opeko 4429

Prodam dvosobno stanovanje po ugodni ceni – vseljivo ni takoj. Poizve se: A. C. Vincarje 12, Šk. Loka 4430

Po nizki ceni prodam rabljeno spalnico z mrežami. K. M., Grenc 22, Škofja Loka – pri Gradisu 4431

Prodam kobilo 3,5 leta stáro – lipicanko. Bašelj 24, Preddvor 4432

2 rabljena štedilnika zelo poceni **prodam.** Vprašati: Planina 8, Kranj 4433

Prodam 2 »Fligel« sesalki in zapravljivček. Bernard Peter, Zg. Senica 16, Medvode 4434

Prodam uporabno motorno kolo Mile 100 cm za **38.000 din. 2 novi dvodelni omari in komodo.** Pungeršek, Pot na Jošta 6, Kranj 4435

Prodam kravo dobro mlekarico, ki je tretjič teletila. Senično 19 pri Golniku 4436

Prodam zemljišče 1 ha 34 a, zazidljivo za 3 stanovanjske hiše, poleg glavne ceste. **Vodovod in elektrika ob parceli.** Kržišnik Štefan, Poljanska 34, Šk. Loka 4437

Ugodno prodam odlično ohranjeno **Lambretto** LD 150, popolnoma opremljeno, tudi z vetrobranom. – Ogled vsak dan v gostišču »pod Planino« Trebija v Poljanski dolini 4438

Kmetijska zadruga Lancovo proda iz osnovnih sredstev **kočo na Lipniški planini, 2 sejalnici 14 redne, 1 izruvač** za krompir. Prodaja bo na licitaciji dne 10. decembra 1960 v KZ do 10. ure. Prednost imajo socialistična podjetja 4439

Prodam brezhibno kolo Jawa – 175 ccm. Novak Emil, Heroja Braščica 8, Tržič 4440

Avto Opel-Olympia, model 1953 prodam. Stane Mešič, ObLO Tržič, telefon 353 4441

Prodamo 100 m jeklene vrvi – (zajle). Vaška skupnost Bukovica, P. Selca 4442

Gradbena parcela pri Bledu v bližini želez. postaje. Podhom – **naprodaj.** Ambrožič Jože, Varaždin, N. Tesle 18 4443

Prodam 2 kubična metra smrekovih desk 2,5 cm debelih, po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku ali podružnici Železniki. 4465

Ugodno prodam dobro ohranjeno pohištvo za dnevno sobo in kuhinjo. Jereb, Gorenjesavska 31 – Kranj. 4466

Prodam kravo, ki bo decembra teletila. Zg. Bela 27, Preddvor. 4467

Prodam 150 kg težkega prašiča. Naslov v ogl. oddelku. 4470

Prodam motorno kolo znamke DKW 200 ccm, tipa 1939. Zasavska cesta 33, Orehek, Kranj. 4463

Prodam brejo ovco ali zamenjam za ovco za zakol. Pšenična Polica št. 3, Cerklje na Gorenjskem. 4469

Prodam kobilo, 3 leta in 8 mesecev staro, srednje težko. Toneje Valentin, Sp. Otok 22, Radovljica. 4471

Prodam težjega plemenskega vola. Bašelj 18, Preddvor. 4472

Prodam mulca z vso opremo. – Čimžar Anton, Grad 52, Cerklje. 4473

Prodam Fiat 500 NUOVA, letošnji model, s prevoženimi 10.000 km. Tone Škrab, Kranjska gora. 4474

Gozd, zaraščen s smrekami, v bližini Kranja, **ugodno prodam.** – Naslov v oglasnem oddelku. 4475

KUPIM

Kupim Lambreto, domače izdelave. Javiti se pri vrtnarju v Begunjah ali v oglasnem odd. 4444

Kupim mlado kravo štiri in pol mesece brejo. Kristan. Podreča 54, Smlednik. 4445

Kupim rabljeno skobelno mizo »ponk«. Naslov v oglasnem oddelku 4446

Kupim ali vzamem v najem pianino ali manjši klavir. Potočnik Franc, Bukovica 24, Selca 4447

SENO, večje količine, kupujemo. Ponudbe oddati na Kmetijsko gospodarstvo Šenčur. 4463

Kupim ročno slamoreznico. Ponudbe oddati na Preša Franc, Cerklje 102. 4464

Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. oddelku 4451

OSTALO

Pozivam moškega, ki je 19. novembra našel žensko rokavico – pred mestno slaščičarno v Kranju naj jo vrne v kiosk na Titovem trgu 4450

Delavka na dve izmeni dobi stanovanje za pomoč v gospodinjstvu.

Za Dan republike čestitam vsem delovnim ljudem. Obveščam, da sprejemam v lakiranje kolesa in podobno. – Mehanična delavnica Zupan, Tekstilna 14, Kranj 4443

Vedno in povsod

s klobuki Tovarne klobukov

„Šešir“

Škofja Loka

!

Oglejte si nove jesenske in zimske modele v trgovinah:

Kranj	**»Elita Tekstil«**
Jesenice	**»Konfekcija«**
Tržič	**»Ljubelj«**
Radovljica	**»Manufaktura«**
Kranjska gora	**»Škrlatica«**
Bohinjska Bistrica	**»Savica«**

Prepričate se o kvaliteti in zadovoljnji boste!

Vzamem žensko na stanovanje in hrano. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku. 4452

Iščem pošteno sostanovalko. – Sem priletna ženska z malo domačijo v okolici Kranja – blizu avtobusne postaje. Naslov v oglasnem oddelku pod »Poštena« 4453

Komur je stanovanje v bloku v Kranju predrago **ter bi ga rad zamenjal** za enosobnega, kompletnega v predmestju Kranja, naj odda poudbo v oglasni oddelek pod »Zamenjava« 4454

Tovarna »Oven« Kranj sprejme za takojšen nastop **večje število nekvalificirane delovne sile.** Stanovanje za samce preskrbljeno. – Vse ostalo po dogovoru. Interesenti naj se zglasijo v upravi podjetja 4455

Opozarjam vsakogar, ki bi o meni širil neresnične govorice, da ga bom preganjal sodnim potom. – Marković Ljubisav 4456

Mizarskega pomočnika, starejšega, (vojaščine prostega) **sprejmem** za stalno ali v honorarno zaposlitev – lahko je tudi upokojenec. Pungeršek, mizar, Pot na Jošta 6, Kranj 4457

Državni zavarovalni zavod v Radovljici **nas je obvestil, da je izplačal našemu naročniku** Drnovšek Nikolaju, Tekstilna 12, Kranj za utrpelo nezgodo 8000 din.

Obveščam rejce belih svinj, ki jih nameravajo pripuščati, da **imam belega merjasca s kratko glavo za pripuščanje.** Lahovče 17, pri mlinarju. 4458

Obžalujem vse žaljive besede, ki sem jih izrekla proti Hrvatin Francu, Kotinova 6, Kranj iz izjavljam da so neresnične. Pečar Ana. 4459

Izgubil sem registrski znak – S-21417. Najditelja prosim, da mi ga proti nagradi vrne ali sporoči na naslov: Langus Jakob, Črnivec, P. Brezje. 4460

Zdravnik JLA, mlad, neoženjen, **išče sobo ali garsoniero,** prazno ali opremljeno v Kranju. Plačam do 8000 din mesečne najemnine. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Bodočnost«. 4461

Ušel je pes volčjak, ki sliši na ime Riso. Sporočiti proti nagradi na naslov Pečar, Cesta Kokrškega odreda 24, Kranj. 4462

OBJAVE

POSLOVNI ČAS
trgovinskega omrežja Gorenjske v času praznovanja 29. nov.

V soboto, 26. novembra 1960, bodo vse prodajalne odprte dopoldne in **popoldne,** kot vsak običajen delavnik;

v nedeljo, dne 27. novembra, bodo odprte samo tiste prodajalne, ki so odprte običajno ob nedeljah;

v ponedeljek, dne 28. novembra, bo običajni poslovni čas, kot vsak ponedeljek;

v torek, 29. novembra, bodo zaprte vse prodajalne razen tistih, ki so odprte vse dni v letu in dežurnih prodajaln kruha, ki so običajno odprte tudi ob nedeljah;

v sredo, dne 30. novembra, bo poslovni čas isti kot običajno ob nedeljah, le da bodo odprte dopoldne tudi še mesnice ter od 6. do 9. ure zjutraj prodajalne mleka. Prodajalne kruha bodo zaprte.

Kjer bi se pokazale potrebe, lahko uprave podjetij uvedejo tudi daljši poslovni čas. O svojem poslovnem času bodo posamezne prodajalne tudi še same obvestile potrošnike. **Trgovska zbornica Kranj**

OBVESTILO
Vse cenjene odjemalce obveščamo, da bo letna inventura v naslednjem času:

V KRANJU
glavno skladišče
od 1. do 15. decembra
skladišče tehničnega blaga
od 1. do 10. decembra
trgovina na drobno
od 26. do 31. decembra

NA PIVKI
glavno skladišče
od 14. do 22. decembra

Cenjene odjemalce prosimo, da se pravočasno oskrbijo s potrebnim blagom, ker med inventuro ne bomo izvrševali naročil.

IZID NATEČAJA
za turistične spominke Gorenjske, ki so ga razpisale Gorenjska turistična zveza Kranj in Gospodarske zbornice okraja Kranj.

1. **nagrada ni podeljena**
2. **nagrada ni podeljena**
3. **nagrada 30.000 din se podeli za izdelek pod šifro »Brodolomec ali ne«**
4. **nagrada 20.000 din se podeli pod šifro »ATU 7«**
5. **nagrada 10.000 din se podeli za izdelek pod šifro »Privlačno – čipka«**

ZAHVALA

Ob prerani izgubi svoje nepozabne žene in mame

MARIJE ZALETEL, upokojenke

se zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in vsem, ki so darovali vence. Hvala vaščanom za darovani venec in nosilkam vencev, dr. Hriberniku, ki ji je lajšal bolečine, župniku ter vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

Žalujoči: mož France, hčerke in sin ter vnuk in vnukinja

Dne 29. novembra t. l. bo ob 16. in 20. uri v zgornji dvorani Delavskega doma v Kranju gostoval

Ljubljanski jazz ansambel

Pevci: Majda Sepe, Marjana Deržaj in Nino Robić

Predprodaja in rezervacija vstopnic v knjigarni »Simon Jenko«, telefon 21-41, in eno uro pred pričetkom.

Trgovsko podjetje

„UNIVERZAL“ JESENICE

sprejme:

1. **TRGOVSKEGA POMOČNIKA železninske stroke**
2. **DELAVCA za pomožna dela v trgovini** in
3. **VEČ DELAVCEV za prekladanje kuriva in gradbenega materiala.**

Samska stanovanja zagotovljena. Osebni dohodek po Tarifnem pravilniku. Nastop je mogoč takoj. – Prošnje pošljite na upravo, Jesenice, Cesta Bratstva in Enotnosti 8.

KINO

Jesenice »RADIO«: 26. do 28. novembra ameriški barvni cin. film VELIKA ZEMLJA

Jesenice »PLAVŽ«: 26. in 27. novembra nemško-jugoslov. barvni film DEKLETA IN MOŽJE, 28. in 29. novembra ameriški barvni cin. film VELIKA ZEMLJA

Ljubno: 26. novembra ameriški barvni film RAZKOŠNA LADJA, predstava ob 20. uri in 27. novembra isti film ob 16. in 18. uri, 28. novembra ameriški barvni film NISMO ANGELI, predstava ob 20. uri, 29. novembra isti film ob 16. uri, 29. novembra ameriški barvni film NAJHITREJŠI STRELEC, predstava ob 18. uri in 30. novembra isti film ob 16. uri

Kropa: 26. novembra ameriški glasbeni film PRINC ŠTUDENT – predstava ob 20. uri, 27. novembra isti film, predstavi ob 15. in 19.30, 29. novembra mehiški film SERENADA O MEHIKI, 30. novembra amer. barvni film PRINC IGRALCEV

Radovljica: 26. novembra ameriški barvni cin. film PIKNIK, predstava ob 20. uri, 27. novembra isti film predstava ob 16. uri, amer. barv. film SLAB DAN V BLACK ROCKU ob 18. in 20. uri, franc. barvni film RDEČI BALON, predstava ob 10. uri dopoldne, 29. novembra ameriški barvni film VIKINGI, predstave ob 15., 17.30 in 20. uri, 30. novembra isti film ob 15., 17.30, argentinski glasbeni film TANGO LJUBEZNI ob 20. uri

Bled: 25. do 28. novembra ameriški barvni film RISARKA MODELOV, 29. in 30. novembra jugoslovan. barvni film MISS STONE, predstavi ob 17. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«: 26. novembra francoski film ČRNI ORFEJ, predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri ter matineja istega filma ob 10. uri, premiera jugoslovanskega filma X-25 JAVLJA ob 23. uri, 27. novembra ameriški film LOV NA PUME ob 8.30, angleški film SMRT NA CESTI ob 10. uri, ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 13. in 21. uri, francoski film ČRNI ORFEJ ob 15., 17. in 19. uri, 28. novembra angl. barvni film SMRT NA CESTI ob 10. uri, francoski barvni film PARIŽANKA ob 13. uri, jugoslovanski film X-25 JAVLJA ob 15., 17., 19. in 21. uri, ameriški barvni film BERNARDINE ob 23. uri, 29. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 10. uri, ameriški barvni film BERNARDINE ob 13. uri, jugoslovanski barvni film X-25 JAVLJA ob 15., 17., 19. in 21. uri, premiera ameriškega filma BEG V VERIGAH ob 23. uri, 30. novembra ameriški barvni film ISKALCI ob 10. uri, ameriški barvni film BEG V VERIGAH ob 13. uri, francoski barvni film PARIŽANKA ob 15. in 21. uri, jugoslovanski film X-25 JAVLJA ob 17. in 19. uri

Primskovo »TRIGLAV«: 26. novembra sovjetski film ČLOVEKOVA USODA ob 19. uri, 27. novembra ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 15., 17. in 19. uri, 28. novembra francoski barvni film PARIŽANKA ob 18. in 20. uri, 29. novembra ameriški barvni film BERNARDINE ob 15.30, 17.30 in 19.30, 30. novembra ameriški film BEG V VERIGAH ob 15.30, 17.30 in 19.30

Stražišče »SVOBODA«: 26. novembra italijanski film PRECEP ob 19. uri, 27. novembra isti film ob 19. in 21. uri, 28. novembra jugoslovanski film ŠTIRI DESETLETJA ob 18. in 20. uri, 30. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 16., 18. in 20. uri

Naklo: 26. novembra angl. barvni film SMRT NA CESTI ob 19. uri, 27. novembra premiera ameriškega filma BEG V VERIGAH ob 15. in 19. uri, jugoslovanski film ŠTIRI DESETLETJA ob 17. uri, 28. novembra ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 19. uri, 29. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 16. in 19. uri, 30. novembra ameriški barvni film ISKALCI ob 16. in 19. uri

Cerklje »KRVAVEC«: 26. novembra ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 19. uri, 27. novembra angleški barvni film SMRT NA CESTI ob 16. in 19. uri, 28. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 19. uri, 29. novembra francoski barvni film PARIŽANKA ob 16. in 19. uri, 30. novembra ameriški barvni film BERNARDINE ob 16. in 19. uri

Škofja Loka: 26. novembra ameriški barv. film NAJVEČJA PREDSTAVA, ob 20. uri, 27. novembra isti film ob 9.30, 17. in 20. uri, 29. in 30. novembra jugoslovanski film DEVETI KROG ob 18. in 20. uri

Kamnik: 26. novembra jugoslov. italij. film MAŠČEVALEC ob 20. uri, 27. novembra isti film ob 17. in 20. uri ter 28. novembra ob 20. uri, 29. novembra ameriški barvni film POSEBEN NASMEH ob 15., 17. in 20. uri, 30. novembra isti film ob 20. uri

Duplica: 26. novembra ameriški barvni film V SENCI VEŠAL ob 19. uri, 30. novembra italijanski film KROV ob 19. uri

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj: v soboto, dne 26. novembra ob 20. uri SLAVNOSTNA AKADEMIJA v počastitev 29. novembra Dneva republike. Nastopijo solisti ljubljanske opere. Vstop prost. Dne 27. novembra ob 10. uri dopoldne URA PRAVLJIC. – Dogodki iz NOB v počastitev Dneva republike.

Gledališče »Tone Čufar« Jesenice: v nedeljo, dne 27. novembra ob 14.30 uri B. Gorinšek: SILNI BIČ – mladinska igra – zadnjič. Ob 19.30 W. Shakespeare: SEN KRESNE NOČI, pravljična igra – zadnjič. Dne 28. novembra ob 19.30 Cow D'Usseau: GLOBOKO SO KORENINE, premiera v počastitev Dneva republike, dne 29. novembra in 30. isti spored ob 19.30.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Fižol 90 do 100 din, ajdova moka 80 din, koruzni zdrob 46 din, koruzna moka 40 din, ješprenj 70 do 130 din, kaša 90 do 110 din, krma za kokoš 35 do 40 din, koruza 35 do 40 din, proso 40 din, oves 30 din, kostanj 30 do 35 din za liter, korenček 30 do 50 din, sir 140 do 150 din, surovo maslo 600 din, čebula 50 do 60 din, krompir 15 din, sladko zelje 18 do 20 din, ohrovt 25 din, kislo zelje 60 din, kisla repa 10 din, solata 40 do 75 din, peso 30 do 40 din, orehova jedrca 1200 din, jabolka 40 do 60 din, hruške 40 do 60 din za kg, smetana 15 do 17 din, špinača 25 do 30 din za mrico, jajca 29 do 32 din, kokoš 500 do 700 din, piščanci 300 do 500 din, klobase 100 din – kos.

Delovni kolektiv

ŽELEZARNE JESENICE

pošilja vsem delovnim ljudem ob

Dnevu republike

plamteče pozdrave z željo, da bi v prihodnje dosegali še več delovnih uspehov

Delovni kolektiv

tovarne gumijevih izdelkov

Sava Kranj

čestita poslovnim prijateljem in vsemu delovnemu ljudstvu k Dnevu republike

Tudi v prihodnjem letu vam bomo nudili naše avtogume in pnevmatike za kolesa, gumene tehnične izdelke, cevi z in brez vložkov, transportne trakove, gumene plošče za pod, gumene galanterijske in sanitarne predmete

Poslovna zveza za gozdno in lesno gospodarstvo – Kranj

izvaja vsa gozdno-kulturna dela, gradi gozdne poti in odkupuje vse gozdne sortimente

Cestitamo za Dan republike

Trgovsko podjetje

MERKUR

Škofja Loka

čestita delovnim ljudem za Praznik republike in se priporoča potrošnikom za nakup blaga v svojih poslovalnicah

Kmetijska poslovna zveza Kranj

MLEKARNA KRANJ

čestita k Prazniku republike in se priporoča potrošnikom s svojimi izdelki

Ob Prazniku republike - 29. novembru iskreno čestita delovnim ljudem kolektiv

»AVTOPROMET« KRANJ

»LOKA« veletrgovina - Škofja Loka

čestita svojim odjemalcem k 29. novembru

Priporočamo se maloprodajni mreži za naročila!

Tudi mi se pridružujemo čestitkam delovnih kolektivov ob velikem prazniku naših narodov

ELEKTRO KRANJ

KRANJ

OBRTNO PODJETJE

SKUPNOST

ZELEZNIKI

pošilja ob Dnevu republike plamteče pozdrave!

Kupujte v naši mesariji gostinskih podjetjih in pekarni ter obiskujte naš kino!

Delovni kolektiv tovarne čokolade

Ob Dnevu republike vsem delovnim ljudem iskrene čestitke!

GORENJKA

LESCE PRI BLEDU

K Prazniku republike čestita kolektiv

Elektrarne Medvode

ROLETA - MIZARSTVO

KRANJ

čestita k Dnevu republike - 29. novembru in hkrati priporoča svoje kvalitetne izdelke

Ob veliki obletnici borben pozdrav delovnim ljudem!

Mestna slaščičarna in kavarna

Kranj

Splošno gradbeno podjetje

TEHNIK Škofja Loka

čestita vsem delovnim ljudem

k Prazniku republike

Cestitkam delovnih kolektivov ob Dnevu republike se pridružuje tudi

Tapetništvo

Kranj

OTOK ZAKLADOV

R. L. STEVENSON

53. To dopoldne se nam je obetalo težko delo. Možje so morali v čolne, da bi potegnili ladjo skozi Beli preliv v pripraven zaliv. Z enim čolnom sem odrinil tudi jaz. Možje so pri delu hudo godrnjali in Andersen, ki je zapovedoval, jih ni miril, temveč godrnjal še glasneje kot ostali. Nazadnje se je grdo pridušil: »Saj to ne bo večno trpelo.« John Silver je stal ves čas pri krmarju in določal smer vožnje. Poznal je preliv kot svoj žep. Zasidrali smo se v sidrišču in v nos nam je legel vonj po gnijočem listju.

54. Grdo vedenje mornarjev med vožnjo me je zelo vznemirilo; toda, ko smo se vrnili na ladjo, so postali kar nevarno uporni. Bilo je jasno, da visi nad nami upor. Le Dolgi John jih je miril in bil zelo vljuden in ustrežljiv. To pa je bil najbolj nevaren znak. V kabini smo se posvetovali. Kapitan je predlagal, da naj dovolimo mornarjem, da gredo na kopno: »Če pojdejo vsi, tedaj bo ladja v naših rokah. Če jih bo peljal Silver le nekaj, se bodo vrnili krotki kot jagnjeta.« Vsi zanesljivi smo dobili pištole.

IZ NAŠIH KRAJEV

Pomemben jubilej

bolnišnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju

Petek, 25. novembra 1960 — Danes zvečer bo v avli OLO Kranj svečana proslava ob 5. obletnici ustanovitve Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju. — Ta jubilej je toliko večjega pomena, ker ta ustanova stopa v novo petletno obdobje prav v času nove organizacije zdravstvene službe in pa zato, ker bo v kratkem dobila nove, ustrezne prostore.

Proslavi bo prisostvoval strokovni mentor te ustanove, predstojnik ljubljanske ginekološke klinike in predsednik Združenja ginekologov Jugoslavije profesor dr. Franc Novak, vidni politični predstavniki in predstavniki vseh družb. organizacij našega okraja.

Postajo bodo preuredili

Lesce

Pred dvema mesecema so pričeli v Lescah adaptirati tamkajšnjo železniško postajo. Na severnem delu, na katerem je bila postaja med vojno porušena, so zgradili prizidek, v katerem bosta dobili prostor čakalnici prvega in drugega razreda. V zgornjih prostorih pa bo stanovanje. V prostorih, kjer je bila sedaj čakalnica, pa bodo uredili tovorno blagajno. Z deli bodo končali v prihodnjem mesecu. -an

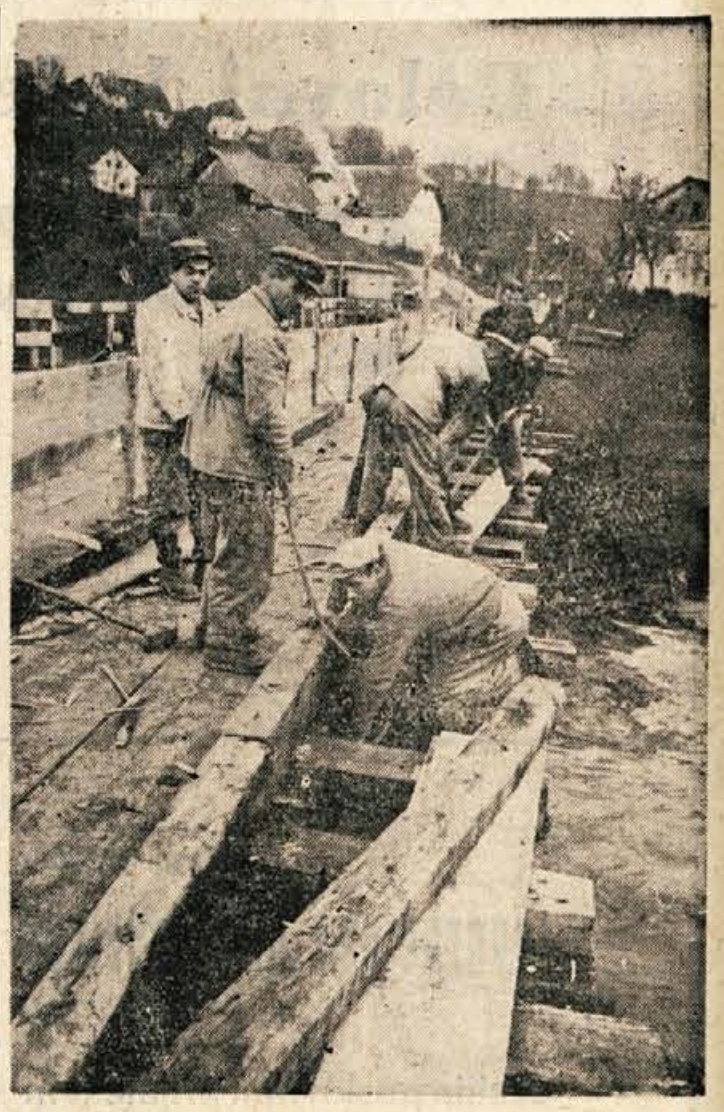

Cesta pri Trebiški Bistrici je bila zaradi popravila mostu preko Bistrice nekaj časa zaprta. Most je sedaj že usposobljen za promet, delavci pa se že zadržujejo pri zaključnih delih.

NAŠ RAZGOVOR

TU JE TAKO LEPO...

Visoko nad Poljanami ležijo Vinharje. Na severozahodnem razraščenem slemenu Pasje ravni stoji med redko posejanimi hišami Muhova domačija. Tja so se že 12. junija 1941. leta zatekli prvi partizani, ko so se zadrževali v Polhovcu, kjer so imeli taborišče. Pozneje so iz tega taborišča večkrat prihajali v manjših skupinah po dva ali trije. Tu so jim nudili zavetje in hrano. Družina Janeza Peternela, ta je bil namreč gospodar te domačije, je bila ena izmed najbolj zavednih v Poljanski dolini. Vendar pa je bila usoda njihovih članov kaj žalostna. Padli so vsi moški: oče in sin Pavel sta bila ustreljena v Begunjah, Ferdinand, Tone in Franc so padli v partizanih, mati pa je med vojno umrla. Ostale so le tri hčere. Eno izmed njih, Krmeljevo mamo, sem našla pred dnevi na domu, ne daleč od njene rojstne hiše — Muhove domačije. Pot do nje je bila dolga, strma in blatna — le s težavo sem jo našla. Imela sem srečo, da sem jo dobila doma, kajti pravkar se je pripravljala, da odide v gozd na delo.

Krmeljeva mama mi je pripovedovala žalostno zgodbo njene rodbine, ki mi je bila že nekoliko znana. Pogled se mi je zaustavil na spomenici, ki je visela na steni in na veliki sliki na kateri sem takoj prepoznala Krmeljevo mamo s štirimi majhnimi otročički. »Da, vsi so bili moji,« je dejala, »vendar sta mi v taborišču, kamor so me izgnali Nemci zaradi sodelovanja s partizani, dva umrla, bila sta dvojčka, deček in deklica. Spomenica pa je moževa, ki je padel v decembru 1941. leta v Dražgošah,« je še žalostno dodala.

»Zares težko je bilo življenje mnogih družin med NOB. Vi sami to najbolj veste, veliko ste pretrpeli. Povejte mi prosim kako živite sedaj in kako vam potekajo dnevi, tu visoko v hribih?«

»Vesela sem, da je danes za naše otroke tako lepo preskrbljeno. Ostali sta mi še dve hčerki, obe imata možnost da študirata. Jaz sama se že preživim. Sicer bi šla rada v službo v Poljane, vendar mi zaradi prevelike oddaljenosti in zaradi slabotnega zdravja to ni mogoče. Zato si pomagam s priložnostnim delom, delam na kmetijah, v prostem času pa kleklam za čipkarsko zadrugo v Poljanah.«

KRMELJEVA MAMA

»Gotovo vam je tu, ko ste tako na samem, zelo pusto. Ali si kdaj zaželite razvedrila?«

»Veste, človek se vsemu privadi. Razgled na prelepo okolico me vedno navdaja s prijetnim občutkom. Ne veste, kako lepo je tu, posebno spomladi. Edino, kar bi imela rada, je radio. Sedaj, ko smo dobili elektriko, bom to svojo željo laže uresničila. Veste, tudi v kino bi šla kdaj pa kdaj rada. Po Novem letu ko bodo pričeli z gradnjo ceste na Vinharje, bomo lahko večkrat odšli v dolino.«

»Kako pa dobivate pošto in ali ste obveščeni kdaj so v Poljanah razni sestanki, konference, zbori volivcev in ali se jih tudi vi kdaj udeležite?«

»Poštar bi moral priti v naš kraj dvakrat na teden, vendar njegovo službo največkrat opravi kar naša soseda. Z dogodki v Poljanah na nas seznanjajo otroci, ki hodijo tja v šolo. Nepriletno je za nas, če šolarji pozabijo na to svojo dolžnost. Pred kratkim sem bil na zboru invalidov in na sestanku organizacije Zveze borcev. Tu smo med drugim največ razpravljali o spomeniku padlih borcev med NOB v Poljanah, katerega otvoritve se bom tudi jaz udeležila v torek, 29. novembra popoldne.«

Zlata poroka v Selcih

V Selcah nad Škofjo Loko praznujeta zakonca Franc in Antonija Kemperle iz Češnjice pri Železnikih zlato poroko.

Franc Kemperle se je rodil leta 1884 v Podlonku nad Železniki. Že zgodaj mu je umrla mati. Oče - delavec je težko preživljal družino, saj je imel kar 10 otrok, zato je mladi Franc že kot deček služil po kmetih. Po vojaščini je bil zaposlen pri raznih delodajalcih lesne stroke kot gozdni delavec. Zaradi svojega naprednega mišljenja je moral večkrat menjavati službo, nekajkrat pa je ostal celo brez dela in zaslužka. Kot gozdni delavec je po 45 letih službovanja dočakal zasluženo upokojitev. Tudi njegova žena Antonija je hči delavskih staršev, ki so imeli 11 otrok. Rodila se je leta 1888. Ker je tudi njej oče zgodaj umrl, je morala zaradi pomanjkanja že v sedmem letu za pastirico. Jubilantoma se je rodilo 13 otrok in vse sta vzgajala v naprednem duhu. Vsa družina se je vključila v narodnoosvobodilno gibanje, njun dom v Češnjici pa je bil v času NOB zatočišče ilegalcev, ki so odhajali v partizane in prostor za zbiranje raznega gradiva. Poleg jubilantov je v NOB aktivno sodelovalo še sedem sinov.

Tudi po osvoboditvi sta kljub letom po svojih močeh pomagala pri obnovi in sta za prostovoljno delo prejela več priznanj.

Številni znanci in prijatelji želijo jubilantoma še mnogo sreče in zadovoljstva.

JAVNA NEONSKA RAZSVETLJAVA

Žirovnica.

Člani delavskega sveta Elektro Žirovnica in Elektrarne Moste so pred kratkim sklenili, da bodo prispevali vsak polovico sredstev za ureditev javne neonske razsvetljave. Z deli so pričeli prejšnji mesec. Do državnega praznika, 29. novembra, bo zasvetila prva neonska svetilka. Za sedaj bo razsvetljena cesta v dolžini 2 km od Elektrarne Moste do Žirovnice. — Neonsko razsvetljavo bodo kasneje napeljali tudi od Žirovnice do Breznice.

Kam čez praznike?

Kranj — Danes ob 20. uri bo v Prešernovem gledališču slavnostna akademija v počastitev državnega praznika, 29. novembra. Istega dne ob isti uri bo akademija tudi v Stražišču. Jutri, v nedeljo, ob 16. uri, pa bodo v Domu Svobode v Stražišču tamkajšnji svobodaši uprizorili Johna Patricka komedijo v petih slikah, »Vroča kri«.

Jutri, v nedeljo popoldne in zvečer, bo na Šmarjetni gori veselica, ki jo organizira odbor ZB Orehek. — Za ples in zabavo bo igral domači kvintet.

Bled — ob 20. uri bo v kino dvorani centralna prosLava v počastitev Dneva republike.

Tržič — Danes ob 19. uri bo slavnostna akademija v osnovni šoli Lom. Jutri, v nedeljo ob 14. uri, bo lov na lisico, ki ga organizira Avto-moto društvo Tržič, ob 19. uri pa kulturno-umetniško društvo Kovor prireja svečano akademijo v Kovorju. V torek ob 14. uri bodo cestno hitrostne dirke okoli Tržiča, tega dne pa bodo zaključili tudi kegljaško tekmovanje sindikalnih podružnic.

Škofja Loka — Ob Dnevu republike bo v Domu DPD Svoboda svečana akademija.

Poljane — V torek, 29. novembra, bo v Poljanah odkritje spomenika padlim borcem iz NOB.

Jesenice — Dan pred praznikom bo v gledališču »Tone Čufar« svečana akademija, na kateri bodo med drugim jeseniški gledališčniki uprizorili gledališko predstavo »Globoko so korenine«.

Radovljica — V kino dvorani bo v ponedeljek, 28. novembra ob 20. uri, centralna akademija.

Žirovnica — Jutri popoldne bodo člani Dramske skupine DPD Svoboda »France Prešeren«, Žirovnica—Breznica, uprizorili mladinsko igro Janka Modra — »Kekec« — v 4 dejanjih.

ZVEDELI SMO...

● **Elektrarna Završnica pri Žirovnici bo dosegla v oktobru največji proizvodni uspeh od njene ustanovitve, to je od leta 1914. Proizvedla je namreč 1 milijon Kw ur električne energije. Letna proizvodnja te elektrarne pa znaša 5 milijonov Kw.**

● V septembru letos so na Javorču na Žirovskem vrhu odprli lovsko kočo, ki so jo pričeli graditi člani lovske družine v Gorenji vasi pred tremi leti. 19 članov tega društva je pri gradnji koče opravilo 2860 prostovoljnih ur.

● Veliko zanimanje za prometno vzgojo kažejo zlasti prosvetni delavci v Cerkljah. Tečaja, ki ga je organiziralo Avto-moto društvo Cerklje za šoferje amaterje, se je udeležilo 12 profesorjev in učiteljev. Le-ti bodo sedaj lahko uspešno prenašali svoje znanje na mladino.

● **O gradnji Doma upokojencev na Javorniku smo že pisali. Danes lahko povemo, da je dom tik pred dograditvijo. Omembe vredna je gradnja kopalnic, saj veliko število članov - upokojencev, niti njihove družine, nimajo možnost kopanja. Klubski prostori bodo opremljeni sodobno in bodo služili za vse zvrsti družabnega življenja, ki ga upokojenci pogrešajo.**

● V Zdravstvenem domu v Kamniku je v otroškem dispanzerju samo ena zdravnica pregledala v prvem polletju 4092 otrok. Število bolniških pregledov v letu 1959 je znašalo 48.107, letos pa samo v prvem polletju že 27.460.

● Na osemletki v Cerkljah se več kot 400 otrok marljivo pripravlja na izpite za prometno pionirsko značko I., II. in III. stopnje. Izpite bodo delali še v tem mesecu pred posebno komisijo. Pouk in priprave so potekale vse mesecev.

● Pred kratkim so v Cerkljah zaključili s šoferskim tečajem, ki ga je organizirala šolsko-tehnična komisija AMD Cerklje. Društvene izpite so tečajniki dobro opravili, saj je izpit uspešno zaključilo kar 72 % slušateljev.

Šenturski pionirji najboljši

Šenturška gora — Učenci osnovne šole na Šenturški gori imajo svojo pionirsko zadrugo in so že v začetku enoletnega tekmovanja pokazali precejšnje zanimanje za razvoj in napredek na tem področju. V okviru zadruge so pionirji aktivno delali na pionirski zadružni zemlji, gojili so razne rastline, urejali sadovnjak in ribezov nasad. Zelo aktivni pa so tudi pri čebelarjenju, saj so v času tekmovanja uredili kar dva panja in razen tega opravili še vrsto drugih del, kot je prostovoljno delo pri gradnji ceste na Šenturško goro, itd. Za njihovo uspešno delo jih je komisija, ki je pregledovala enoletno delo pionirjev zadružnikov, ocenila kot najboljše v kranjski občini. V okrajnem merilu pa so pionirji omenjene zadruge zavzeli četrto mesto. Za uspešno delo bodo prejeli okrajno nagrado Zveze prijateljev mladine Kranj, v znesku 22.000 dinarjev. -an

Predavanje za šoferje in mehanike

Društvo šoferjev in avtomehanikov v Kranju bo v sodelovanju z občinsko komisijo za prometno varnost, organiziralo v nedeljo, 27. novembra dopoldne, pomembno in poučno predavanje o prometu in varnosti na cesti, ki bo namenjeno poklicnim šoferjem in avtomehanikom. Udeleženci predavanja bodo imeli priliko slišati najpomembnejše prometne zanimivosti z Gorenjske in Slovenije. Razen predavanja bodo navzočim predvajali tudi nekaj pomembnih prometno-vzgojnih filmov. Voznikom bodo ob tej priliki podelili nove šoferske izkaznice. -an

Takole izgleda Bled v času, ko ni ne poletja ne zime

BELEŽKA

ZAKAJ LE NA POL?

Ko so 7. oktobra letos delavci Komunalnega servisa iz Kranja pričeli preurejati križišča pred Staro pošto v Kranju, je bilo med meščani, zlasti pa med šoferji, precej negodovanja. No, tega smo že vajeni, da radi godrnjamo in kritiziramo, čeprav največkrat ne vemo zakaj. Danes nihče več temu ukrepu ne nasprotuje. Spoznalo se je namreč, da ima tako preurejeno križišče vsaj tri značilne prednosti: cesta I. reda je dobila absolutno prednost, ki je prej vozniki niso upoštevali. Pri zavijanju na levo se je zmanjšala pot skoro za 10 m, sama varnost na križišču pa se je toliko izboljšala, da skoro ne more priti do nesreče. Toda to je že za nami in se v to ne mislimo več spuščati. Nerazumljivo pa nam je nekaj. Zakaj prostora niso uredili do kraja. V postavljeni robnik bi bilo treba vstaviti odbijalna stekla, da bi bil robnik tudi ponoči vidljiv, sicer bo še marsikateri zapeljal čez robnik ima lahko težje posledice, zlasti pri motoristih. Po načrtu bi bilo treba v prostoru med robnikom in pločnikom urediti zeleni pas, kar bi dalo mestu lepši videz, samemu križišču pa dokončno obliko. Ko smo se pri Komunalnem servisu pozanimali, zakaj ne uredijo križišča do konca, so nam povedali, da ni finančnih sredstev. Spomladi bodo, kakor so povedali, postavili v ta prostor posebej zato izdelano posedo, v kateri bodo rasle rože in drugo zelenje. To bo vsekakor nadomestilo zelen pas, toda vprašamo se, zakaj ne uredimo stvari do konca, če smo jih pričeli urejati, ali bi pa počakali toliko časa, da bi bilo dovolj denarja na razpolago.

-an